

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NAUKOWO-BADAWCZEJ
INSTYTUTU STUDIÓW POLITYCZNYCH POLSKIEJ AKADEMII NAUK W 2010 ROKU
Warszawa, luty 2011

SPIS TREŚCI

[Wprowadzenie](#)

[Opis prac badawczych i wyników badań](#)

[Skład Rady Naukowej ISP PAN](#)

[Zakłady/Pracownie i Zespoły](#)

[Wykaz publikacji:](#)

Zestawienie łączne, czasopisma i wydawnictwa ciągłe

Wykaz publikacji recenzowanych w czasopismach

Wydawnictwa własne Instytutu Studiów Politycznych PAN

Wykaz monografii naukowych i podręczników akademickich autorstwa, współautorstwa i pod redakcją pracowników placówki

[Realizowane projekty badawcze](#)

[Kształcenie \(rozwój\) kadr naukowych](#)

[Upowszechnianie i promocja osiągnięć naukowych:](#)

1. Organizacja i współorganizacja konferencji i sympozjów
2. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach w kraju
3. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach za granicą

[Ekspertyzy i opinie naukowe](#)

[Nagrody i wyróżnienia](#)

[Współpraca naukowa z zagranicą:](#)

Informacja o zakresie i wynikach współpracy

1. Wykaz instytucji, z którymi ISP PAN współpracuje w oparciu o umowy
2. Zagraniczne instytucje naukowe, z którymi placówka współpracuje w sposób ciągły bez zawartego porozumienia
3. Wyjazdy badawcze i szkoleniowe pracowników Instytutu
4. Wyjazdy zagraniczne wykonawców projektów badawczych realizowanych w Instytucie przez osoby nie będące pracownikami ISP PAN
5. Goście i stażyści zagraniczni w Instytucie
6. Udział w międzynarodowych programach naukowych
7. Najważniejsze wyniki współpracy z zagranicą
6. Pracownicy Instytutu w zagranicznych organizacjach naukowych
Ocena merytoryczna i wnioski.

[Inne formy aktywności merytorycznej pracowników ISP PAN:](#)

Wykłady, odczyty i in. w kraju i za granicą (nie związane z wyjazdami na konferencje)

Udział pracowników w redagowaniu czasopism

Członkostwo organizacji naukowych, rad naukowych w kraju i za granicą

Działalność dydaktyczna

[Działalność biblioteki naukowej](#)

[WPROWADZENIE](#)

[Spis treści](#)

Rok 2010 był dla pracowników ISP PAN rokiem intensywnej pracy naukowej, choć jednocześnie upływał on pod znakiem przygotowań do obchodów dwudziestolecia funkcjonowania Instytutu. Zwyczajem placówek naukowych jest to, że znaczące etapy swojego rozwoju podsumowują one w

formie publikacji okolicznościowych. Tak też było w naszym przypadku. Zamiast jednak typowej książki o charakterze pamiątkowym, zaproponowaliśmy naszym pracownikom ustosunkowanie się do własnych, ich zdaniem najważniejszych, czy też ważnych, publikacji z minionych dwudziestu lat. Wydrukowanemu tekstowi oryginalnemu towarzyszył „komentarz po latach” (tak nazwaliśmy ten rodzaj *post scriptum* do każdego z nich). Propozycja nasza spotkała się bardzo dobrym przyjęciem koleżanek i kolegów. Rzadko zdarza się przecież, aby wydawca zechciał po latach wrócić do tego samego tekstu, dając autorowi możliwość odniesienia się do tego, o czym pisał w innym, konkretnym kontekście historycznym i wykazania, na ile jego analiza okazała się trafna. Na ręce redaktorów wpłynęły dwadzieścia dwa teksty publikowane w latach 1988-2006 oraz dwa teksty napisane specjalnie do tomu jubileuszowego, zawierające zbiorcze odniesienie się do tematyki badanej w minionym dwudziestoleciu. Ze względu na szerokość poruszanej tematyki teksty te umieściliśmy w trzech działach: „Tak było...”, „Polskie dylematy” oraz „Europa i świat - próba diagnozy”, a tom zatytułowaliśmy *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach. Polska u progu przemian*. Publikacja ta stanowiła zarówno wydarzenie akademickie, jak i odświeżające, jubileuszowe. Jej prezentacja nastąpiła w połowie grudnia 2010 roku.

W roku sprawozdawczym pracownicy kontynuowali lub rozpoczęli ważne projekty badawcze, krajowe i międzynarodowe, uczestniczyli w konferencjach oraz przygotowywali do druku liczne publikacje naukowe. Poniżej scharakteryzuję najważniejsze z nich.

Publikacje¹

Najbardziej widoczną formą prezentacji dorobku naukowego pracowników ISP PAN są publikacje książkowe. I tak, w 2010 roku, wydawnictwo ISP PAN samodzielnie opublikowało 3 prace zwarte, 6 prac zbiorowych oraz 1 working-paper. W koedycji z innymi wydawnictwami ukazało się 5 książek, a 9 pozycji autorskich opublikowały inne oficyny. Łącznie z working-papers, w 2010 roku możemy odnotować wzrost liczby książek autorskich (18; w roku 2009 - 15) w porównaniu z pracami zbiorowymi, redagowanymi przez pracowników naukowych ISP PAN (19; w roku 2009 - 21). Tendencja ta w roku sprawozdawczym jest więc odwrotna do tej, notowanej w 2009 roku.

Wśród wymienionych ważnych i interesujących książek chciałbym w tym sprawozdaniu zwrócić uwagę na trzy spośród nich. Po pierwsze, niezwykle poruszające studium prof. zw. dr hab. Piotra Madajczyka *Czystki etniczne i klasowe w Europie w XX wieku*; po drugie - prof. zw. dr hab. Andrzeja Friszkego *Anatomia buntu. Kuroń, Modzelewski i komandosi*. W tej obszernej książce autor zanalizował bardzo szczegółowo jeden z najważniejszych etapów tworzenia się opozycji demokratycznej, legendarnych „komandosów”. Po trzecie, wielką pracowitością wykazał się prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Nowik, nasz nowy kolega zatrudniony w Samodzielnej Pracowni Analiz Problemów Wschodnich, przygotowując do druku książkę: *Zanim złamano „Enigmę” rozszyfrowano „Rewolucję”. Polski radiowywiad podczas wojny z bolszewicką Rosją 1918-1920*, t. 2 o objętości 1405 stron.

Wśród publikacji zwartych, w roku sprawozdawczym kilka pozycji wydawniczych dotyczyło regionu Europy Środkowo-Wschodniej i obszaru postsowieckiego (dr P. Bajda: *Elity polityczne na Słowacji*, dr P. Olszewski: *Macedonia. Historia i współczesność*, prof. zw. dr hab. W. Materski: *Gruzja*), obszaru będącego od lat osią zainteresowania wielu pracowników ISP PAN ze względu na wciąż znaczną liczbę białych plam w naszej wiedzy o regionie, a także ze względu na to, że tematyka ta stała się specjalnością Instytutu.

Najnowsza historia Polski znalazła odzwierciedlenie w pracach kilku autorów, prof. W. Materskiego (*Mord katyński. Siedemdziesiąt lat drogi do prawdy*; prof. nadzw. dr hab. D. Stoli (*Kraj bez wyjścia? Migracje z Polski 1949-1989*) oraz w pracach prof. A. Friszke, który w 2010 roku zbierał żniwa ze swoich zakończonych wcześniej badań. Poza wzmiankowaną wyżej pozycją o Komandosach, wydał on drukiem jeszcze pracę *PRL wobec Kościoła. Akta Urzędu do spraw Wyznań 1970-1978*.

Inne tradycyjne regiony badań prowadzonych w ISP PAN to Azja i Pacyfik, których problemów dotyczyły: praca dr. J. Bayera i prof. zw. dr hab. W.J. Dziaka, *Kilka uwag o chińskim nacjonalizmie* oraz W.J. Dziaka: *Pjongjang 1956*.

Z innych prac zwartych chciałbym wspomnieć pojawienie się w sprawozdawczości nowej, obszernej tematyki z pogranicza ekonomii i nauk politycznych, wchodzącej w pole zainteresowań prof. nadzw. dr hab. Tomasza Grosse (*Władza monetarna w stosunkach transatlantycznych. Studium relacji polityki gospodarczej i geopolityki w Unii Europejskiej* i Grosse T.G., Hardt Ł: *Sektorowa czy zintegrowana, czyli o optymalnej strategii rozwoju polskiej wsi*).

W kategorii *varia* znalazły się prace prof. zw. dr hab. W. Roszkowskiego (*Spółeczny ruch ekonomistów w Polsce przed rokiem 1939*), książka dr. A.F. Barana (*Profesor Strzembosz. Historyk Armii Krajowej, harcerz i wychowawca*) oraz dr. J. Matuszewskiej (*Trzy światy. Modele polityki zagranicznej Unii Europejskiej, Stanów Zjednoczonych i Rosji w perspektywie analizy komparatystyczno-dyskursywnej*).

W pracach w językach obcych (angielskim, czeskim, francuskim, niemieckim i rosyjskim) pracownicy ISP PAN zamieścili 35 tekstów, zaś w języku polskim ogłosili drukiem 144 teksty. Byli oni również redaktorami naukowymi 18 książek i autorami 30 raportów-ekspertyz. W czasopiśmie o zasięgu krajowym ukazało się 66 publikacji. W czasopiśmie zagranicznych - 10 artykułów. Ponadto ukazały się 22 recenzje w czasopiśmie krajowych.

Prace zbiorowe

Książki będące pracami zbiorowymi stanowią najczęściej plon ważnych akademickich dyskusji toczących się na międzynarodowych i krajowych konferencjach. Stanowią one odbicie różnorodności tematyki badawczej podejmowanej w ISP PAN. Oto kilka przykładów najważniejszych prac tego rodzaju. I tak, prof. zw. dr hab. M. Jarosz przygotowała do druku i opublikowała świetną pracę

zbiorową pt.: *Polacy równi i równiejsi*, dr I. Pańków oraz dr B. Post - bardzo interesującą analizę z cyklu gender-studies *Kobiety u władzy? Spojrzenie z Sejmu*, zaś dr K. Liedel oraz prof. nadzw. dr hab. S. Mocek - pracę z „gorącej” tematyki międzynarodowej: *Terroryzm w medialnym obrazie świata. Terrorysty, dziennikarze i administracja w epoce walki informacyjnej*. Prof. nadzw. dr hab. R. Żelichowski opublikował rzecz z tematyki integracyjnej: *Pierwsza pięćdziesiątka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*.

Oddzielne miejsce zajmuje praca dr J. Szymoniczek oraz prof. zw. dr hab. E.C. Króla *Das Jahr 1956 in Polen* (tłumaczenie książki wydanej w 2009 roku) stanowiąca podsumowanie międzynarodowej konferencji na ten temat, a także pomnikowe, jubileuszowe dzieło Instytutowe *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach. Polska u progu przemian* (red. prof. prof. W. Materski, R. Żelichowski).

Na koniec tej części omówienia publikacji zbiorowych odnotować należy jeszcze kolejny tom dokumentów Archiwum Partii Politycznych pod redakcją dr I. Słodkowskiej i mgr M. Dołbakowskiej pt. *Eurowybory 2007*.

Ekspertyzy i raporty

W roku sprawozdawczym pracownicy ISP PAN przygotowali 30 ekspertyz i raportów, o kilka tylko mniej niż w rekordowym roku 2009. Sporządzone na zamówienie pięciu instytucji międzynarodowych, nierzadko były one częścią uzyskanego na ten cel grantu. Do najważniejszych odbiorców ekspertyz i raportów należały w 2010 roku: Komisja Europejska („Pamięć o zbrodniach popełnionych przez reżimy totalitarne”), World Trade Organization („Gaz łupkowy - kolejne Niderlandy?”), European Science Foundation („Vital Questions: The Contribution of European Social Sciences”), Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe („Po co pamiętać razem?« Praktyki pamięci a kultura obywatelska kobiet w gminie Stare Juchy i powiecie etckim”), Bertelsmann Stiftung („Sustainable Governance Indicators 2011”).

W przypadku podmiotów krajowych, wspomnieć należy o dwóch raportach dla Kancelarii Prezydenta RP („Przygotowania do siedemdziesiątej rocznicy zbrodni katyńskiej” i analiza zawartości 67 tomów dokumentacji śledztwa katyńskiego Naczelnej Prokuratury Wojskowej Federacji Rosyjskiej) oraz jednym dla Biura Analiz Sejmowych („Mediacja w Polsce”).

Następne w kolejności, choć najliczniejsze, były raporty dla Polsko-Rosyjskiej Grupy do Spraw Trudnych, których pracownicy ISP PAN wykonali aż pięć („Odzyskana wolność i Suwerenność. Transformacja w Polsce i w Rosji - różnice i podobieństwa”; „Czas wojny (1941 - 1945). Polityka i jej skutki”; „Lata dwudzieste, lata trzydzieste. Polska i ZSRR na przelomie lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku”; „Odwilż. 1956 rok - XX Zjazd. Polski Październik. Walka o autonomię”; „Stan wojenny a kierownictwo ZSRR. Moskwa a kryzys polski lat 1980-1981”); kolejne dwie dla Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku („Niemiecka propaganda wojenna (1939-1945)” oraz „Relacje polsko-ukraińskie podczas drugiej wojny światowej”).

Oddzielnego omówienia wymagają trzy ekspertyzy dotyczące tak ważnych i drażliwych problemów społecznych w Polsce, jak „Szacowane zapotrzebowanie na mieszkania chronione dla osób niepełnosprawnych w Warszawie”, sporządzona dla Komisji Dialogu Społecznego m.st. Warszawy ds. Mieszkań Chronionych, „Wszystko Jasne. Dostępność i jakość edukacji dla uczniów niepełnosprawnych w Warszawie”, wykonana dla Fundacji im. St. Batorego czy „Życie z niepełnosprawnością w Warszawie”, ekspertyza wykonana dla Stowarzyszenia Rodzin i Opiekunów Osób z Zespołem Downa.

Warto wspomnieć jeszcze o pięciu kolejnych raportach: dwóch raportach dla Ośrodka

Myśli Politycznej („Analiza słowackiej polityki po wyborach parlamentarnych” i „Analiza wyników wyborów w Czechach 2010”) i po jednym dla Organizacji Firm Badania Opinii i Rynku („Ocena metodologii i rezultatów badań poprzedzających I i II turę wyborów prezydenckich w 2010 roku”), dla Instytutu Spraw Publicznych („Odpowiedzialne dziennikarstwo”) oraz dla Klubu Ekspertów „Rzeczpospolitej” („Co śmierć prezydenta Kaczyńskiego zmieniła w polskiej polityce?”).

Czasopisma

Przypomnę, że ISP PAN publikuje 6 czasopism: „Studia Polityczne”, „Kultura i Społeczeństwo”, „Europa Środkowo-Wschodnia”, „Civitas. Studia z filozofii polityki”, „Rocznik Polsko-Niemiecki” oraz „Sprawy Międzynarodowe”.

Warto przypomnieć, że cztery z nich, „Studia Polityczne”, „Europa Środkowo-Wschodnia”, „Civitas” oraz „Rocznik Polsko-Niemiecki”, poza wersją papierową, objęte są od kilku lat elektroniczną dystrybucją, za pośrednictwem Central and Eastern European Online Library (CEEOL). W roku 2010 CEEOL sprzedał 762 artykuły, w tym 197 artykułów ze „Studiów Politycznych”.

W tym miejscu dodam jeszcze, że w Instytucie mieliśmy inną, małą, ale równie ważną rocznicę, 10-lecie istnienia, i co ważne, ukazywania się czasopisma „Civitas”. Prof. nadzw. dr hab. Paweł Kaczorowski, wraz z Zakładem Filozofii Polityki, zredagował specjalny anglojęzyczny numer tego pisma.

Konferencje

W roku sprawozdawczym pracownicy ISP PAN uczestniczyli w pięciu dużych konferencjach krajowych. Najważniejszą z nich zorganizował Zakład Europeistyki ISP PAN. Miała ona tytuł: „Parlament Europejski po Traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”. Patronat nad tą konferencją objął Przewodniczący Parlamentu Europejskiego, prof. Jerzy Buzek. Podczas trzydniowej, październikowej konferencji pracownicy ISP PAN wygłosili 6 referatów. Konferencja ta była kolejnym przykładem doskonale układającej się współpracy ISP PAN z Komitetem Nauk Politycznych PAN.

Rok 2010 był rokiem jubileuszu powstania NSZZ „Solidarność”. W listopadzie Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN uczestniczył w przygotowywaniu wraz z Instytutem Pamięci Narodowej konferencji: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”. Także IPN (oddział w Łodzi, przy współudziale Uniwersytetu Łódzkiego) zorganizował konferencję: „Bez taryfy ulgowej. Dorobek naukowy i edukacyjny IPN 2000 - 2001”, w której wzięli udział pracownicy ISP PAN.

Instytut Studiów Politycznych PAN (w osobie prof. M. Jarosz) był także współorganizatorem konferencji „Legitymacja i protest. Niepokoje społeczne w Polsce, Niemczech (Wschodnich) oraz w innych państwach transformacyjnych po 1989 roku”.

Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych ISP PAN zrealizował zapowiadane w 2009 roku seminarium: „Globalne uwarunkowania zaopatrzenia w gaz i ropę naftową oraz ich konsekwencje dla Polski”. Konferencje z tego cyklu realizowane są we współpracy z przedstawicielami tej ważnej dziedziny gospodarki narodowej i pokazują, że środowisko naukowe

gotowe jest uczestniczyć w rozwiązywaniu problemów praktycznych. To kolejny krok na drodze przełamywania wzajemnej nieufności obu środowisk.

Środowisko naukowe skupione wokół ISP PAN nie stroniło też od dyskusji na tematy społecznie „gorące”. I tak, na przykład, Zakład Filozofii Polityki zorganizował w Warszawie, w czerwcu 2010 roku konferencję „Po tragedii smoleńskiej”.

W roku sprawozdawczym pracownicy ISP PAN konsultowali ważne wydarzenia medialne, w tym historyczne filmy dokumentalne. Najważniejsze z nich to: film dokumentalno-fabularny: *Człowiek, który zatrzymał Rosję* (o Janie Kowalewskim), scenariusz autorstwa Beaty Hyczko z zespołu „Autograf” dla TVP; *Oni szli szarymi szeregami* (o Szarych Szeregach), scenariusz (i reżyseria) Wojciech Malec, dla Fundacji Filmowej Polskiego Państwa Podziemnego; (fragmentu) filmu: *Bitwa warszawska 1920*, scenariusz i reżyseria Jerzy Hoffman (dr hab. Grzegorz Nowik).

*

Ważnym wydarzeniem naukowo-politycznym było jubileuszowe, XX Forum Ekonomiczne w Krynicy Górskiej. Hasłem Forum była „Europa po Lizbonie: Strategia dla przyszłości”, zaś tematem międzynarodowego panelu dyskusyjnego, od lat organizowanego przez prof. Marię Jarosz, były „Bariery rozwoju wspólnej Europy: dysproporcje materialne i społeczne”. Panel został zorganizowany w ramach umowy partnerskiej między organizatorem Forum, Instytutem Wschodnim, a Instytutem Studiów Politycznych PAN.

Tak jak w latach ubiegłych, moderatorem panelu była prof. Maria Jarosz. Panel był poświęcony przyczynom, dynamice i skutkom dysproporcji materialnych i społecznych występujących między poszczególnymi obszarami Unii Europejskiej oraz wewnątrz tych obszarów, między poszczególnymi grupami i warstwami ludności - problemów nadal czekających na swoje rozstrzygnięcie. Europa stoi bowiem przed dwoma powiązаныmi zadaniami: redefiniowania polityki wyrównania rozwoju oraz uzgodnienia wspólnej polityki wobec światowego kryzysu finansowego, ponieważ osiągnięcia w tych dziedzinach nadal nie są wystarczająco skuteczne. Podczas dyskusji panelowej jej uczestnicy próbowali zidentyfikować i opisać problemy w w/w obszarach oraz naszkicować możliwe rozwiązania zaradcze. Pozwoliło to na skonfrontowanie różnych, czasami zupełnie odmiennych sposobów postrzegania omawianych problemów i proponowanych recept naprawczych.

Projekty badawcze

Projekty badawcze oddają najpełniej charakter prac naukowych wykonywanych w Instytucie. W 2010 roku w ISP PAN realizowano 19 projektów badawczych w ramach działalności statutowej placówki, 7 projektów własnych (grantów), w tym 1 promotorski. Łącznie realizowano 30 projektów.

W 2010 roku zakończono realizację 7 projektów badawczych prowadzonych w ramach działalności statutowej. Kontynuowany, choć nie dofinansowywany od 2009 roku, był projekt zlecony przez MNiSW (sieć naukowa). W roku 2010 projekt ten został ostatecznie zamknięty. Pracownicy Instytutu wywiązali się ze wszystkich zobowiązań, choć może nie zawsze w sposób zgodny z pierwotnym zamierzeniem. ISP PAN podsumował swój udział w sieci dwiema książkami: *Polacy we wspólnej Europie: Dysproporcje materialne i społeczne* (pod red. prof. M. Jarosz), która poza polską edycją będzie miała także edycję anglojęzyczną, oraz *Meandry legitymizacji*:

Studia i analizy (pod red. I. Pańków). Szerzej o projektach i grantach w „Opisie prac badawczych i wyników badań”.

Sieci

W 2010 roku sieć „Rozpad i nowy porządek: Społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany”, zakończyła swoje działanie, zgodnie z harmonogramem. Przez ostatnie dwa lata trwały raczej prace porządkujące i zamykające wyniki badań w formie opracowań. Wyjątkami były zadania, których realizacją kierowały prof. M. Jarosz i prof. E. Leś. Te zadania - zgłoszone, ale nie realizowane w latach ubiegłych - zostały podjęte w 2010 roku i sfinansowane ze środków niewykorzystanych przez innych uczestników. W ten sposób udało nam się wykonać wszystko, co było zaplanowane w ramach sieci od roku 2006.

Od roku 2007 trwają prace w sieci „The European Network on Contemporary History (EURHISTXX)”, która zrzesza już 12 instytucji badawczych z 10 państw, a koordynowana jest przez Institut d’histoire du temps présent (CNRS). Przedstawicielem Instytutu w Radzie sieci i koordynatorem jednej z grup roboczych jest prof. Dariusz Stola, natomiast dr Piotr Osęka współkoordynuje prace jednej z grup roboczych. W pracach sieci EURHISTXX obecnie zaangażowanych jest 13 pracowników ISP PAN.

Nagrody

W 2010 roku pracownicy Instytutu Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk otrzymali 5 nagród za działalność naukową oraz 12 odznaczeń państwowych, w tym 3 Złote Krzyże Zasługi (mgr Maria Baltaziuk oraz prof. prof. Bogdan W. Mach i Tomasz Stryjek), zaś 9 osób otrzymało Medale Złote za Długoletnią Służbę.

Nagrody za działalność na polu naukowym otrzymali:

1. Prof. A. Friszke „Medal X-lecia Instytutu Pamięci Narodowej” za współpracę naukową.
2. Prof. K. Jasiewicz: Nagroda Edytorska „Przeglądu Wschodniego” za stworzenie i redagowanie „Serii Wschodniej”.
3. Prof. E. Leś: Nagroda Dziekana Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego za działalność naukową.
4. Prof. W. Materski „Medal X-lecia Instytutu Pamięci Narodowej” za współpracę naukową.
5. Dr P. Sowiński wygrał konkurs na Visegrad scholarship, stypendium na wyjazd badawczy do Budapesztu przyznane przez Visegrad Fund.

Awanse naukowe

W tej części Raportu tradycyjnie informujemy o awansach naukowych pracowników ISP PAN. W 2010 roku 1 osoba otrzymała tytuł naukowy - profesora zwyczajnego (W.J. Dziak), a 5 osób - stopień doktora (P. Bajda, P. Codogni, T. Paszewski, I. Sadowski, J. Wódka). Stopnie naukowe nadane przez ISP PAN w roku sprawozdawczym innym pracownikom niż własnym zostały przyznane 2 habilitantom i 8 doktorom.

ISP PAN w statystyce

W 2010 roku ISP PAN zatrudniał (na pierwszym i na drugim etacie) 101 osób, w tym na etatach naukowych 16 profesorów (zwyczajnych), 23 doktorów habilitowanych profesorów nadzwyczajnych), 27 adiunktów i 12 asystentów. Z pozostałych 23 osób 15 to pracownicy zatrudnieni na etatach inżynieryjno-technicznych i 8 osób pracujących w administracji i obsłudze. Zatrudnienie w stosunku do roku 2009 zmniejszyło się o 3 osoby.

ISP PAN realizował 30 projektów badawczych. Pracownicy naukowcy ISP PAN opublikowali 18 monografii własnych oraz byli redaktorami naukowymi 19 prac; 144 teksty umieszczono w krajowych pracach zbiorowych, w zagranicznych - 35, a w czasopiśmie o zasięgu krajowym - 66. W czasopiśmie zagranicznym opublikowano 10 artykułów. Przygotowano 30 ekspertyz. Ukazały się 22 recenzje w czasopiśmie krajowym. Sporządzono ponadto 36 recenzji wewnętrznych i opinii wydawniczych.

Pracownicy ISP PAN organizowali lub współorganizowali 5 konferencji.

W roku sprawozdawczym ISP PAN realizował bilateralną współpracę naukową z 7 zagranicznymi instytucjami naukowymi w oparciu o zawarte porozumienia, a z 8 kontynuował efektywną współpracę bez zawartego porozumienia. ISP PAN ma podpisanych 14 umów o współpracy naukowej, zawartych w minionych latach z różnymi zagranicznymi ośrodkami akademickimi, które zachowują swoją ciągłość, choć chwilowo nie stanowią podstawy do żadnego projektu badawczego. Realizowano także umowę z CNRS dotyczącą współpracy w ramach sieci EURHISTXX.

W 2010 roku 14 pracowników wyjechało za granicę w celach badawczych.

W konferencjach krajowych (w tym międzynarodowych) i zagranicznych uczestniczyło w sumie 54 pracowników, którzy wygłosili 114 referatów w kraju i 36 za granicą.

Pracownicy ISP PAN brali czynny udział w promowaniu kadry naukowej własnego Instytutu i innych placówek badawczych (byli promotorami 84 magistrów i 7 doktorów, recenzentami w 23 przewodach doktorskich, 13 habilitacyjnych oraz autorami 4 opinii w postępowaniu o nadanie tytułu naukowego).

Działalność dydaktyczną w 2010 roku prowadziło 43 pracowników, w tym 31 w Collegium Civitas i na Uniwersytecie Warszawskim (pozostałe uczelnie to, m.in. Szkoła Główna Handlowa, Uniwersytet im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej).

ISP PAN prowadzi, wspólnie z Collegium Civitas, Studium podyplomowe z socjologii i nauk o polityce (to ostatnie otwiera możliwość pisania pracy doktorskiej z obu wskazanych dziedzin). W studiach tych, na różnych latach, uczestniczyły 53 osoby (ponadto 48 osób uczestniczy w seminarium doktoranckim), w 2010 roku 17 słuchaczy uzyskało świadectwa ukończenia studiów podyplomowych, zaś 1 osoba otworzyła przewód doktorski.

Nadal realizowana jest umowa w zakresie dydaktyki, podpisana w 2006 roku między ISP PAN a Ośrodkiem „Karta” oraz Domem Spotkań z Historią, w wyniku której funkcjonuje społeczne seminarium doktorskie poświęcone dziejom Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej w XIX i XX wieku oraz historii imperium sowieckiego w latach 1917 - 1991. Seminarium to, prowadzone przez prof. dr

hab. Krzysztofa Jasiewicza, skierowane jest do osób spoza nauki.

W ISP PAN, tak jak w ubiegłych latach, prowadzone jest konwersatorium naukowe z najnowszej historii Polski. W 2010 roku odbyło się 9 sesji.

W ISP PAN regularnie odbywają się spotkania 11 Zakładów i Pracowni, które dostępne są słuchaczom studiów podyplomowych oraz 9 seminariów doktorskich specjalnie dla tej kategorii słuchaczy, którzy zainteresowani są pracą naukową.

W 2010 roku pracownicy ISP PAN uzyskali 5 nagród za publikacje i za działalność naukowo-dydaktyczną.

Kilku pracowników ISP PAN uczestniczy czynnie w życiu politycznym państwa, współpracując z Kancelarią Prezydenta RP, Sejmem RP i Ministerstwem Spraw Zagranicznych.

Wyrazy uznania należą się prof. zw. dr hab. Józefowi Fiszerowi za pracę włożoną w prowadzenie egzaminów z nauki o polityce dla kolejnych doktorów; prof. nadzw. dr hab. Pawłowi Kaczorowskiemu - za egzaminy z filozofii, prof. nadzw. dr hab. Andrzejowi Szpocińskiemu - za egzaminy z socjologii i prof. nadzw. dr hab. Witoldowi Jakóbkowi - za egzaminy z ekonomii.

¹ Wykaz publikacji wraz z opisem bibliograficznym znajduje się w części szczegółowej sprawozdania.

OPIS PRAC BADAWCZYCH I WYNIKÓW BADAŃ

Spis treści

W roku sprawozdawczym realizowano 19 projektów badawczych w ramach działalności statutowej placówki:

1. *Struktura społeczna, jakość demokracji i dynamika życia publicznego w Polsce w perspektywie porównawczej*, prof. zw. dr hab. Bogdan W. Mach;
2. *Gospodarka społeczna*, prof. nadzw. dr hab. Ewa Leś;
3. *Sposoby i formy działań politycznych elit na różnych szczeblach władzy*, prof. dr hab. Jacek Wasilewski;
4. *Jakość demokracji - badania porównawcze*, prof. nadzw. dr hab. Radosław Markowski;
5. *Współczesne przemiany w Polsce: wymiar polityczny, ekonomiczny i społeczny*, prof. zw. dr hab. Maria Jarosz;
6. *Władza i społeczeństwo, 1944-1990*, prof. zw. dr hab. Andrzej Friszke;
7. *Różne formy oporu wobec systemu sowieckiego na terenach byłej II RP i ich odbicie w dyskusjach we współczesnej historiografii polskiej i ukraińskiej*, prof. nadzw. dr hab. Grzegorz

Motyka;

8. *Organizacje studenckie na Uniwersytecie Warszawskim w latach 1945-1949*, dr Inka A. Stodkowska;

9. *Strategia bezpieczeństwa III RP w wymiarze regionalnym i globalnym*, prof. zw. dr hab. Antoni Z. Kamiński;

10. *Unia Europejska wobec Europy Wschodniej i rola Polski w kształtowaniu polityki wschodniej Unii Europejskiej w XXI wieku*, prof. zw. dr hab. Józef M. Fiszer;

11. *Przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej*, prof. zw. dr hab. Wojciech Roszkowski;

12. *Polska - Niemcy: Historia i pamięć historyczna a polityka zagraniczna*, prof. zw. dr hab. Piotr Madajczyk;

13. *Rekonstrukcja ładu instytucjonalnego w państwach postsowieckich i w Europie Środkowo-Wschodniej*, prof. nadzw. dr hab. Włodzimierz Marciniak;

14. *Koncepcja „dobrego społeczeństwa” - tradycja filozoficzna i zagadnienia aktualne*, prof. zw. dr hab. Stanisław Filipowicz;

15. *Konflikty społeczne, w tym wyznaniowe i narodowościowe na ziemiach polskich podczas II wojny światowej i ich wpływ na współczesne relacje Polski z państwami ościennymi*, prof. zw. dr hab. Krzysztof Jasiewicz;

16. *Mitologizacja jako narzędzie polityki*, prof. nadzw. dr hab. Ewa Nalewajko;

17. *Wybory do Parlamentu Europejskiego 2009*, dr Mikołaj Cześniak;

18. *Dokumentacja materiałowa i danych wtórnych Archiwum Partii Politycznych ISP PAN (Archiwum ISP PAN)*, dr Inka Stodkowska;

19. *Przemiany społeczno-polityczne w Azji Wschodniej w XXI wieku*, prof. zw. dr hab. Waldemar J. Dziak;

- siedem projektów badawczych własnych (grantów) MNiSW:

1. *Paradygmat gry w polityce. Wybrane aspekty gry politycznej według posłów Sejmu VI kadencji*, prof. zw. dr hab. Włodzimierz Wesółowski;

2. *Partia polityczna w warunkach emigracji. Na przykładzie Polskiego Ruchu Wolnościowego „Niepodległość i Demokracja”*, dr Sławomir Łukasiewicz;

3. *W tyglu pokoleń - rok 1968 i jego wpływ na stosunki polsko-niemieckie (1968-2007)*, prof. zw. dr hab. Piotr Madajczyk;

4. *Autonomizacja wielkomięjskich elit politycznych*, dr Witold Betkiewicz;

5. *Antykomunistyczne podziemia w latach 1944-1953 w Polsce i na ziemiach włączonych do ZSRS (Litwa, Łotwa, Estonia, zachodnie obwody USRS i BSRS) - porównanie programów, form działania, metod zwalczania i aktualnej recepcji w historiografiach narodowych*, prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Motyka;

6. *Polskie Generalne Studium Wyborcze 2007*, prof. nadzw. dr hab. Radosław Markowski;

7. *Czy geoeconomika ma znaczenie w procesach integracji europejskiej?*, prof. nadzw. dr hab. Tomasz Grosse.

- dwa finansowane przez instytucje zagraniczne:

1. *Quality of Young Democracies* (University of Stellenbosch);

2. *Around 1968; Activism, Networks, Trajectories*, dr Piotr Osęka (University of Oxford).

- cztery dofinansowywane przez Polską Akademię Nauk w ramach umów o współpracy naukowej PAN z innymi akademiami:

1. Instytut Socjologii RAN - *Reguły polityki w procesie transformacji systemowej w Polsce i w Rosji*, prof. nadzw. dr hab. Włodzimierz Marciniak;

2. Instytut Ekonomii RAN - *Reguły polityki w procesie transformacji systemowej w Polsce i w Rosji*, prof. nadzw. dr hab. Włodzimierz Marciniak;

3. Instytut Słowianoznawstwa RAN - *Stosunki polsko-sowieckie, 1953-1970*, prof. zw. dr hab. Andrzej Paczkowski;

4. Centralne Archiwum Państwowe Litewskiej Akademii Nauk - *Kresy Wschodnie* -

Represje okupantów oraz postawy ludności polskiej i litewskiej, 1939-1953, prof. zw. dr hab.

Krzysztof Jasiewicz.

1. Procesy społeczne, polityczne i gospodarcze w toku transformacji ustrojowej w Polsce

W 2010 roku badania przebiegu procesów społecznych i politycznych towarzyszących transformacji ustrojowej w Polsce prowadzone były, tak jak w uprzednich latach, przez wszystkie Zakłady i Pracownie ISP PAN. W Zakładzie Systemów Społeczno-Politycznych, kierowanym przez prof. Bogdana W. Macha oraz w Zakładzie Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi, kierowanym początkowo przez prof. Jacka Wasilewskiego, a następnie przez prof. Ewę Nalewajko, zagadnienia te stanowią oś tematyki badawczej. Z kolei Zakład Przemian Społecznych i Gospodarczych, kierowany przez prof. Marię Jarosz oraz Zakład Badań Organizacji Not-for-Profit, kierowany przez prof. nadzw. dr hab. Ewę Leś, skupiają się na analizie aspektów społecznych i gospodarczych transformacji.

Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych, kierowany przez prof. Antoniego Z. Kamińskiego, bada polityczne aspekty transformacji w kontekście globalnym. Natomiast Zakład Europeistyki, kierowany przez prof. Józefa Fiszera bada zagadnienia związane z procesami integracyjnymi państw Unii Europejskiej oraz państw do niej aspirujących.

Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich, kierowany przez prof. Włodzimierza Marciniaka, kontynuuje analizę zmian zachodzących na obszarze Federacji Rosyjskiej oraz innych państw wchodzących w skład byłego Związku Radzieckiego. Podstawową tematyką podejmowaną przez ten Zakład są oddziaływania tego obszaru na politykę światową oraz europejską.

Zakład Europy Środkowo-Wschodniej, kierowany przez prof. zw. dr hab. Wojciecha Roszkowskiego oraz Pracownia Dziejów Ziem Wschodnich II Rzeczypospolitej, prowadzona przez prof. Grzegorza Motykę, analizują także procesy transformacyjne obszaru państw dawnego bloku radzieckiego, ale w kontekście historycznym.

Zakład Najnowszej Historii Politycznej, kierowany przez prof. Andrzeja Friszke, specjalizuje się w analizach genezy, początków i przebiegu procesu transformacji politycznej w Polsce, w porównaniu i na tle innych państw byłego bloku sowieckiego. Pracownicy tego Zakładu badają także procesy zachodzące w obrębie struktur postsolidarnościowych.

Zakład Filozofii Polityki, którym kieruje prof. zw. dr hab. Stanisław Filipowicz, analizuje te aspekty transformacji, które odnoszą się do przemian zasad funkcjonowania państwa i doktryn uzasadniających owe zasady, opisane w myśli politycznej filozofów i historyków idei.

Zakład Badań Porównawczych nad Polityką dokonuje analizy kolejnych wyborów w Polsce, odnosząc je do wyników uzyskiwanych w innych państwach regionu. Pracownia Badań Wyborczych, wchodząca w skład tego Zakładu, ogłasza wyniki swoich badań na stronie internetowej Polskiego Generalnego Sondażu Wyborczego.

Archiwum Partii Politycznych gromadzi dokumenty związane z wyborami krajowymi i europejskimi, wprowadza je do obszernej już bazy danych i udostępnia bezpłatnie osobom zainteresowanym badaniami nad polską transformacją ustrojową.

1.1. Wartości i postawy społeczne, scena polityczna, elity, państwo

W Zakładzie Systemów Społeczno-Politycznych zatrudnieni są: prof. zw. dr hab. Jadwiga Koralewicz, prof. zw. dr hab. Bogdan W. Mach (kierownik), prof. zw. dr hab. Edmund Wnuk-Lipiński, prof. nadzw. dr hab. Andrzej Szpociński, prof. nadzw. dr hab. Stanisław Mocek, prof. nadzw. dr hab. Aleksander Manterys, prof. nadzw. dr hab. Bohdan Szklarski, dr Xymena Bukowska i dr Ireneusz

Sadowski.

Rok 2010 dla Zakładu Systemów Społeczno-Politycznych był ostatnim rokiem realizacji trzyletniego tematu badań zatytułowanego „Struktura społeczna, jakość demokracji i dynamika życia publicznego w Polsce w perspektywie porównawczej”. Ze względu na swój przedmiot, badania pracowników Zakładu koncentrowały się w tym roku na problematyce struktury i kultury w ich relacjach wobec - szeroko rozumianych - demokracji i życia publicznego.

Przedmiotem badań prof. Andrzeja Szpocińskiego w latach 2008 - 2010 były kwestie związane z przeszłością, pamięcią społeczną (kulturą historyczną) i polityką historyczną. Wyróżnić można wśród nich trzy kwestie szczegółowe: (a) koncepcyjne rozważania na temat pojęcia pamięci społecznej (kultury historycznej), (b) przemiany zachodzące we współczesnej kulturze historycznej oraz (c) związki pomiędzy kulturą historyczną a kulturą polityczną. Najważniejszym osiągnięciem w zakresie koncepcyjnych rozważań nad kulturą historyczną to stworzenie zarysu koncepcji „kultury historycznej” jako najszerszej kategorii badawczej, krytyczna analiza koncepcji „miejsca pamięci” oraz analiza historii badań socjologicznych nad pamięcią społeczną w Polsce. W zakresie badań nad przemianami zachodzącymi we współczesnej kulturze historycznej prof. Szpociński opisywał zmiany dokonujące się w kulturze historycznej Polaków w XX i XXI wieku, ze szczególnym uwzględnieniem ostatnich 25 lat. W szczególności przekonująco udokumentował proces prywatyzacji pamięci społecznej oraz proces jej postępującej estetyzacji.

W analizach odwołań do przeszłości w dyskursie publicznym, a przede wszystkim użytków, jakie robi się z nich w życiu publicznym/politycznym prof. A. Szpociński opisał przemiany paradygmatu kultury historycznej wskazując, że kultura oparta na paradygmacie prawdziwościowym wypierana jest przez kulturę opartą na poprawności politycznej.

Podobnie jak w poprzednich dwu latach, w roku 2010 aktywność badawcza prof. Stanisława Mocka koncentrowała się na dwóch tematach wiodących: (1) „Rola mediów i dziennikarzy w sytuacji zrównoważonego rozwoju, zagrożeń cywilizacyjnych i jakości demokracji w Polsce” oraz (2) „Inteligencja, pamięć, świadomość historyczna w przestrzeni życia publicznego”. Wyniki tych badań zostały ujęte przez prof. S. Mocka w licznych tekstach opublikowanych w pracach zbiorowych.

Dr Ireneusz Sadowski badał w roku 2010 przede wszystkim demokrację lokalną i wpływ kapitału społecznego na sprawność lokalnych instytucji przedstawicielskich. Jego aktywność naukowa zdominowana była przez pracę nad doktoratem, który obronił we wrześniu 2010. W grudniu 2010 złożył w Wydawnictwie ISP PAN wersję doktoratu do publikacji (tytuł: „Społeczna konstrukcja demokracji lokalnej. Rola kapitału społecznego w działaniu instytucji przedstawicielskich”). Dr I. Sadowski zajmował się też bardziej ogólnymi problemami teorii społecznej. W roku 2010, w napisanym wspólnie z Bogdanem Machem artykule: „Strukturalne źródła napięć społecznych: wnioski z przeszłości”, podjęto próbę rekapitulacji wniosków płynących z różnych teorii rozbieżności czynników statusu.

Prof. Edmund Wnuk-Lipiński i dr Xymena Bukowska koncentrowali się bezpośrednio na zagadnieniach związanych z jakością demokracji oraz dynamiką życia publicznego - w tym na problematyce społeczeństwa obywatelskiego i jego ewolucji w warunkach polskich. Prof. E. Wnuk-Lipiński zasadnicze wyniki swych badań przedstawił w artykule „Civic culture, citizenship and the quality of democracy” (tekście przedrukowanym w „Studiach Politycznych”), który był próbą odpowiedzi na pytanie, czy jakość demokracji zależy od dominujących w danym społeczeństwie kodów kulturowych, poziomu rozwoju ekonomicznego i długości trwania systemu demokratycznego. Przeprowadził tam analizę jakości demokracji w Szwecji, Korei Południowej, Turcji, Niemczech, Chile, RPA i w Polsce. Uzyskane wyniki przemawiają na rzecz twierdzenia, iż kontekst kulturowy ma istotne znaczenie, ale silniej działają: długość nieprzerwanego trwania ustroju demokratycznego oraz poziom rozwoju ekonomicznego.

Dr X. Bukowska i prof. E. Wnuk-Lipiński zajmowali się też szczegółowo problematyką społeczeństwa obywatelskiego jako czynnika decydującego o szeroko rozumianej jakości demokracji. Problematyka ta interesowała ich zarówno w kontekście międzynarodowym, jak i krajowym. Ten pierwszy został przedstawiony w haśle „Civil Society”, opracowanym dla *International Encyclopedia of Political*

Science (Sage Publications; tekst przyjęty do druku). Kontekst krajowy przedstawili zaś w artykule „Dwadzieścia lat polskiego społeczeństwa (nie)obywatelskiego?” Stanowi on przyczynek do diagnozy stanu i jakości polskiej demokracji w 20 lat po demokratycznym przełomie - z perspektywy analiz charakteru polskiego społeczeństwa obywatelskiego, obywatelskości Polaków oraz ich stosunku do państwa.

Prof. Jadwiga Koralewicz w latach 2008 - 2010 koncentrowała się na dwu problemach. Pierwszy dotyczy problematyki emocjonalnych stanów, takich jak nastrój, optymizm, zadowolenie czy, szerzej rozumiany, psychiczny dobrostan. Wyniki jej analiz wskazują, że w ciągu 20 lat transformacji nastąpiło znacznie polepszenie psychicznego dobrostanu polskiego społeczeństwa, choć zarówno ze względu na poziom wykształcenia, poziom zamożności, a także rejon zamieszkiwania istnieją znaczne różnice społeczne w tym względzie. Drugim nurtem badawczej działalności prof. J. Koralewicz są przemiany demokratycznej świadomości społeczeństwa polskiego. W ramach tego nurtu powstała pod jej współredakcją książka, przedstawiająca wyniki badań na temat współczesnej młodzieży polskiej dokumentująca, m.in., zmniejszanie się autorytarnych tendencji w mentalności młodego pokolenia Polaków. Wnioski skupiają się na bardziej szczegółowych zagadnieniach, takich jak orientacja na bycie singlem, autorytaryzm młodzieży licealnej, zaangażowanie w sekty religijne, spędzanie wolnego czasu i rola telewizji czy konsumpcjonizm młodzieży - ukazanie wiele aspektów indywidualistycznej orientacji współczesnej polskiej młodzieży.

Prof. Bogdan W. Mach kontynuował badania nad relacjami pomiędzy strukturą społeczną, nierównością społeczną oraz postawami i zachowaniami wyborczymi w Polsce. Centralnym elementem tych badań są zaawansowane analizy statystyczne wykonywane na danych empirycznych pochodzących z dużych, reprezentatywnych prób realizowanych w socjologii i politologii. Istotną cechą tych badań jest interdyscyplinarne podejście, w którym paradygmaty interpretacyjne socjologii i politologii (a w mniejszym stopniu także psychologii społecznej) są łącznie wykorzystywane dla wyjaśnienia procesów dynamiki społecznej - zarówno w sferze różnicowań obiektywnych, jak i w sferze postaw i wyborów politycznych. W systematyczny sposób podejście to zostało zastosowane w wyjaśnieniach: (a) historii sukcesów i porażek wyborczych poszczególnych partii politycznych, (b) zmian w indywidualnych trajektoriach zachowań wyborczych (głosowań) i dynamiki indywidualnych postaw (w szczególności postaw wobec Unii Europejskiej, a także problematyki integracji europejskiej oraz nastawień składających się na jednostkową tożsamość i poczucie podmiotowości).

Praca naukowa prof. Aleksandra Manterysa w latach 2008 - 2010 koncentrowała się wokół zagadnienia *agency* (sprawczości). Obejmowała dwa zasadnicze wątki: (1) status teorii socjologicznej (społecznej) i rolę metateorii oraz (2) naturę porządku interakcyjnego.

W odniesieniu do pierwszego wątku interesuje go najbardziej rozumienie i przydatność metateorii w oczach samych socjologów. Pożyteczna także okazała się współpraca redakcyjna prof. A. Manterysa z Wydawnictwem NOMOS w ramach serii „Współczesne teorie socjologiczne”, która zaowocowała wydaniem z jego udziałem prac Herberta Blumera, Talcotta Parsonsa, Alfreda Schütza, a w 2009 (wspólnie z Januszem Muchą) obszernej, ponad 600-stronicowej, antologii *Nowe perspektywy teorii socjologicznej*, która już jest standardową lekturą na fakultetach socjologii w polskich uniwersytetach. Kolejny krok w pracy nad statusem teorii socjologicznej stanowić będzie rozprawa o roli metateorii w socjologii.

W odniesieniu do drugiego wątku określenie „porządek interakcyjny” nawiązuje do słynnego eseju Ervinga Goffmana. Pod koniec 2008 roku prof. A. Manterys opublikował książkę *Sytuacje społeczne*, której zadaniem była analiza podstawowych pojęć teorii interakcji. Pytając o naturę porządku interakcyjnego, dążył on do ukazania logiki sytuacji społecznych, swoistego miejsca czy obszaru, w jakim dokonują się ludzkie działania. Ten sposób analizy dorobku Goffmana znajduje obecnie swe potwierdzenie w rozlicznych teoriach interakcji: począwszy od interakcjonizmu symbolicznego, poprzez etnometodologię, a skończywszy na teorii łańcuchów interakcyjnych Randalla Collinsa i pragmatyce kulturowej Jeffrey C. Alexandra. Tym, co łączy tak odległe niekiedy sposoby analizy jest właśnie pojęcie sytuacji społecznej. Prof. A. Manterys skoncentrował się na: (1) rekonstrukcji stanowiska Cooleya w zderzeniu z tzw. mainstreamem socjologicznym, wyznaczanym przez dokonania Durkheima oraz (2) prześledzeniu, na ile tak zrekonstruowany „paradygmat” jest bardziej

owocny w obszarze mikrosocjologii i organization studies.

Prof. Bohdan Szklarski w roku 2010 realizował projekt badawczy poświęcony jakości i sprawności demokracji. Szczególne zainteresowanie skierował ku zagadnieniu przywództwa politycznego starając się wypracować metodologię użyteczną do badania roli przywództwa w zmianie politycznej oraz znaczenia kontekstu dla sposobu funkcjonowania przywództwa w systemie demokratycznym. Tematem zbieżnym z tym nurtem badań było zagadnienie relacji między działaniami legitymizacyjnymi przywódców w zależności od charakteru instytucjonalnego systemu, w którym działają. Na konferencji w Łodzi (Uniwersytet Łódzki) wygłosił referat na temat relacji między systemem prezydenckim i specyfiką działań legitymizacyjnych przywódców. Referat ten miał charakter porównawczy, a przedmiotem analizy były: Rosja, Stany Zjednoczone i systemy prezydenckie Ameryki Łacińskiej. Drugim subtematem badawczym prof. B. Szklarskiego, związanym z głównym projektem odnoszącym się do jakości i sprawności demokracji, był charakter i rola współczesnych partii i ruchów radykalnych - przedmiotem analizy była demokracja amerykańska. Badając radykalizm ruchów sprzeciwu wobec elity politycznej poszukiwał jednocześnie odpowiedzi na pytanie, czym jest „normalność” w polityce. Opublikował pod swą współredakcją książkę *Autorytaryzmy iberyjskie - Hiszpania Franco i Portugalia Salazara*. Pozycja ta jest próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie o zagrożenia demokracji i warunki jej „powrotu” po epizodzie autorytarnym, co jest swoistą pointą do rozważań na temat jakości demokracji.

W 2010 roku pracownicy Zakładu aktywnie uczestniczyli w międzynarodowej współpracy naukowej. Przykładem jest udział prof. E. Wnuk-Lipińskiego w kontynuacji zakończonego publikacją projektu badawczego „The Quality of Young Democracies” realizowanego w ostatnich latach w ośmiu krajach; efektem tej współpracy jest współautorstwo Wnuk-Lipińskiego w anglojęzycznym tomie *Democracy Under Scrutiny: Elites, Citizens, Cultures*. Innym przykładem jest kontynuacja współpracy prof. B.W. Macha z Center for Excellence at the University of Michigan w Ann Arbor (profesor John E. Jackson), która - sformalizowana w postaci polsko-amerykańskiego grantu - regularnie prowadzi do wspólnych wystąpień na konferencjach międzynarodowych i anglojęzycznych publikacji artykułowych w prestiżowych czasopiśmie (w 2009 artykuł w „Economics of Transition”, w 2010 w „Journal of Electoral Studies” i zaakceptowany artykuł w „European Union Politics”).

Ważną formą upowszechniania nauki jest udział pracowników w międzynarodowych inicjatywach encyklopedycznych. W roku 2010 dwa artykuły pracowników Zakładu (Wnuk-Lipiński/Bukowska oraz Jackson/Mach) zostały zaakceptowane jako hasła w wychodzącej w 2011 roku *International Encyclopedia of Political Science* (Sage).

Ważnym „zbiorowym” przedsięwzięciem Zakładu w 2010 roku było aktywne uczestnictwo trzech pracowników w sieciowym programie badawczym Polskiej Akademii Nauk „Rozpad i nowy porządek: Społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany”. Artykuły dla tej sieci przygotowali prof. prof. Stanisław Mocek, Andrzej Szpociński i Bogdan W. Mach (dwa teksty).

*

W skład Zakładu Badań Organizacji Not-For-Profit wchodzi trójka pracowników: prof. nadzw. dr hab. Ewa Leś, dr Sławomir Nałęcz, mgr Anna Ciepielewska.

Działalność tego Zakładu znalazła odbicie w przygotowaniu szeregu ważnych publikacji, w tym: anglojęzycznej - na temat organizacji Not-for-Profit w zmieniającym się systemie pomocy państwowej (E. Leś, S. Nałęcz, A. Ciepielewska, *The Role of Not For Profit Organisations in the Changing Welfare System in Poland*) oraz monografii na temat osiedlowej spółdzielczości socjalnej w partnerstwie ze spółdzielczością mieszkaniową na podstawie badań ewaluacyjnych projektu pt. „Osiedlowe spółdzielnie socjalne”. W roku sprawozdawczym Zakład prowadził badanie nt. „Relacje III sektora z administracją publiczną i klasą polityczną” (w ramach sieci naukowej IFiS). Przygotowano koncepcję badań, przeprowadzono kwereńdę i opracowano dwa subraporty.

Pracownicy tego Zakładu wykazali się w 2010 roku dużą aktywnością zewnętrzną, biorąc udział w kilku ważnych konferencjach naukowych krajowych i zagranicznych. Wśród nich znalazła się konferencja pn. „Spółdzielczość jako jeden z filarów gospodarki społecznej”, na której referat pt.

„Spółdzielczość polska w 20 lat po wejściu w życie ustawy z 20 stycznia 1990 r.” przedstawiła prof. E. Leś, zaś dr S. Nałęcz - referat „Przemiany spółdzielczości polskiej w latach 1990 - 2009 w świetle badań statystycznych”. Konferencja zorganizowana została przez Krajową Radę Spółdzielczą. Referat pt. „Panorama podmiotów gospodarki społecznej” (dr S. Nałęcz), wygłoszony został podczas panelu naukowego pt. „Gospodarka społeczna”. Miał on miejsce w Szczecinie, a jego organizatorem była Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP. Referat pt. „The role of social enterprises in fulfilling the basic family functions in Poland during the time of transition. A case of early childhood education and care services” (mgr A. Ciepielewska), wygłoszony został podczas 2nd EMES International Ph. D. Summer School, Roskilde University w Danii. Referat pt. „Organizacje gospodarki społecznej na rzecz osób z ograniczeniami sprawności w Polsce”, wygłoszony na konferencji „Społecznie znaczy ekonomicznie - rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie łódzkim” (mgr A. Ciepielewska) zorganizowanej przez Instytut Europejski w Łodzi. Kolejny referat pt. „Rola inicjatyw obywatelskich w aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej osób z grup wykluczenia społecznego na przykładzie osób z ograniczeniami sprawności” (mgr A. Ciepielewska) wygłoszony był na konferencji podsumowującej projekt systemowy PFRON i SWPS pt. „Ogólnopolskie badanie sytuacji, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych”. Zakład Badań Organizacji Not-For-Profit ma stałą owocną współpracę z Głównym Urzędem Statystycznym oraz Instytutem Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego.

*

Zakładem Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi do połowy roku 2010 kierował prof. dr hab. Jacek Wasilewski. Obecnie jego kierownikiem jest prof. nadzw. dr hab. Ewa Nalewajko. Zakład zatrudnia ponadto trzech pracowników: dr Irena Pańków, dr Witold Betkiewicz, dr Agnieszka Kłoskowska-Dudzińska.

Zakład Badania Elit i Zachowań Wyborczych realizował w roku sprawozdawczym zadanie pn. „Sposoby i formy działań politycznych elit na różnych szczeblach władzy”. W ramach międzynarodowego projektu „Political Participation and Representation” (przedłużonego na prośbę strony polskiej o dwa miesiące, tj. do końca listopada 2010) zakończono fazę realizacji badania w sejmie. Drogą internetową uzyskano 11 wypełnionych przez posłów ankiet, a drogą indywidualnego wypełnienia ankiet (odmowa rozmów z ankierem) - 38. W sumie uzyskano odpowiedzi od 49 posłów (10% składu izby). Będą one poddane systematycznej analizie w roku 2011. W roku sprawozdawczym Zakład zakończył realizację tematu „Kobiety w elicie politycznej”, a jego wynikiem jest publikacja książkowa *Kobiety u władzy* (red. I. Pańków i B. Post). Tematyka ta była również prezentowana przez dr Irenę Pańków na konferencji międzynarodowej w Petersburgu.

W zakończonym w 2010 roku projekcie sieci naukowej, Zakład Badań nad Elitami i Zachowaniami Wyborczymi realizował zadanie: „Legitymizacja i delegitymizacja ładu politycznego w Polsce na różnych szczeblach systemu władzy”. W ramach zadania rozesłano ankiety do radnych sejmików wojewódzkich. Uzyskano 148 ankiet pełnych oraz 35 niepełnych. Wstępnie opracowano wyniki ankiet w postaci czterech raportów cząstkowych: „Koalicje w sejmikach i polityce regionalnej” (dr W. Betkiewicz), „Rola reprezentanta w percepcji i działaniu elit szczebla województwa” (mgr A. Kłoskowska-Dudzińska), „Legitymizacja normatywna i praktyczna w świadomości elit regionalnych” (prof. E. Nalewajko) oraz „Kobiety w polityce i elitach regionalnych” (I. Pańków).

Szczegółowym problemem badawczym projektu było zagadnienie strategii legitymizacyjnych elit regionalnych. Główne pytania dotyczyły tego, czy elity regionalne stosują przemyślane zabiegi legitymizacyjne, a jeśli tak, to jakie są to zabiegi i na jakie obiekty są one skierowane; jeśli zaś nie, to czy występują jakieś (jakie?) ich substytuty?

Elity regionalne z pewnością dostarczają legitymizacji całemu systemowi demokratycznemu na poziomie normatywnym. Jego konkretną formułą, czy też wizerunkiem, jest system demokratyczny z silnym i skutecznym państwem, które „potrafi rozwiązywać problemy społeczne” i to nawet wtedy, gdy wywołuje to grupowe protesty. Decyzje polityczne zapadają po uprzednich konsultacjach z zainteresowanymi grupami interesu. Jest to zdecydowanie ważniejsza podstawa decydowania niż mglista „wola większości”, wyrażana w ewentualnych referendach. Akceptowana jest więc demokracja przedstawicielska, w której wyłonieni w wyborach reprezentanci są raczej „mężami zaufania”, dokonującymi politycznych wyborów w oparciu o własny osąd i wysłuchanie

opinii niż delegatami kontrolowanymi przez wyborców i biernie odzwierciedlającymi ich cechy i preferencje. W państwie takim nagradzany jest indywidualny wysiłek i wkład pracy jego obywateli oraz chronione jest ich bezpieczeństwo. W pierwszym przypadku dominuje podmiotowe, indywidualistyczne ujęcie obywatela, a w drugim - wspólnotowe. W tym drugim ujęciu wszyscy obywatele są chronieni przez państwo przed groźnymi dla nich „innymi” - jak np. przed kulturowymi wpływami imigrantów czy przed zagrażającymi życiu, zdrowiu, mieniu i zbiorowemu poczuciu stabilności przestępcami.

Obywatele zachowują w tym systemie wpływ na politykę i zapadające w jej obszarze decyzje przede wszystkim biorąc udział w wyborach, a także podejmując aktywność w organizacjach pozarządowych. Brak tu raczej miejsca dla spontanicznych, nieformalnych działań, tak typowych przecież dla pluralistycznego społeczeństwa. To demokracja zorganizowana.

Samolegitymizacja elit regionalnych jest w pełni z taką wizją zgodna. Opiera się najczęściej na samym fakcie posiadania mandatu wyborczego (legitymizacja proceduralna) oraz świadomości uczestniczenia w procesach decydowania o najważniejszych sprawach obywateli. W tej sytuacji nie ma potrzeby stosowania dodatkowych strategii legitymizacyjnych.

Nie jest jednak tak, że badani nie dostrzegają mankamentów w realnym funkcjonowaniu systemu i nie widzą potrzeby jego punktowego „dolegitymizowania”. W ich przekonaniu zaufanie obywateli do polityki i polityków, bo nie do systemu politycznego, podważają partie polityczne. To zdecydowanie najślabsze ogniwo demokratycznej praktyki. Partie nie są wiarygodne, gdyż składają wyborcom obietnice bez pokrycia, których rzecz jasna nigdy nie dotrzymują. Nie formułują też one wyrazistych programów, w których byłyby zawarte odpowiedzi na potrzeby społeczne i które pozwalałyby wyborcom lepiej orientować się i odnajdować w świecie polityki. Trzeba jednak dodać, że takie krytyczne wobec partii stanowisko częściej wyrażali radni z klubów samorządowych i radni niezrzeszeni niż radni z klubów partyjnych. Jakie widzieli możliwości korekty? Znajdowali je na poziomie systemowym - we wzmocnieniu deliberatywnych form demokracji, zwiększeniu ilości debat z udziałem obywateli. Stąd decydenci mogliby czerpać brakującą wiedzę o społecznych oczekiwaniach, której nie dostarczają im struktury partyjne. Stosunkowo rzadko widzą natomiast potrzebę przeprowadzenia referendów czy szerszego wykorzystywania w procesach decyzyjnych wiedzy eksperckiej i profesjonalnej.

Jeśli idzie o możliwości na szczeblu regionu, to legitymizacji dostarcza radnym, poza procedurami, sprawność ekonomiczna, najlepiej widoczna poprzez udział w pozyskiwaniu i wykorzystywaniu unijnych funduszy strukturalnych na rzecz regionu. Badani spodziewają się w tym zakresie raczej wzrostu niż kwestionowania swojej roli i znaczenia.

Warto jeszcze wskazać na niekonsekwencję, która wymaga dalszych, pogłębionych analiz. Mimo przywiązania do proceduralnej strony demokracji i czerpania stąd poczucia prawomocności, w praktyce radni często delegitymizują system w obszarze tych właśnie wyborczych norm. Dzieje się tak wtedy, gdy wbrew woli wyborców zawierają koalicje eliminujące zwycięskie ugrupowanie nawet za cenę istotnych rozbieżności programowych. Ma to miejsce pod wpływem władz partii, uznawanych przecież jako instytucje za najślabsze ogniwo w praktycznym funkcjonowaniu polskiej demokracji. Badani nie dostrzegają jednak tej niespójności.

Prof. E. Nalewajko realizowała również swoje zadanie indywidualne „Mitologizacja jako narzędzie polityki” (w jego ramach ogłosiła drukiem dwie publikacje („Politiczeskij populizm i socialnyj strach” oraz „Populizm w polskiej polityce”) i jeden rozdział książki pt. *Style polityki*).

Projekt dotyczący mitologizacji opisuje mity i mitologizację jako ważny składnik i zarazem wyróżnik stylu polityki, ujmowanego nie w kategoriach formuły retorycznej, ale jako „względnie trwały zespół preferowanych w polityce reakcji, specyficznych ze względu na treść i konfigurację”. To także sposób wyrażania myśli w uprawianiu polityki. A więc opisywanie i wyjaśnianie stylów polityki musi opierać się na odtworzeniu stojących za nimi stylów myślenia o polityce, władzy, państwie i społeczeństwie. Układem odniesienia są w tym przypadku głównie (choć nie tylko) zagadnienia metapolityki.

W badaniu przyjęto elitystyczne i zarazem konstruktywistyczne stanowisko, zakładając, że to elity polityczne najwyższego szczebla, w swoich wzajemnych interakcjach i współdziałaniu, uzgadniają dominujący styl uprawiania polityki w konkretnym czasie, a tym samym wpływają - w tym przypadku pośrednio - na jej wyniki.

Wyróżniono dwa ogólne style polityki - populistyczny i pluralistyczny. Przedmiotem zainteresowania były w ich ramach różne typy mitów: począwszy od archetypowych (chaos i ład), przez powszechne mity spisku, bohatera-wybawcy, ofiary i odkupienia, złotego wieku i jedności, po modernizacyjne mity postępu oraz szczegółowe mity historyczne.

Analizowano (w oparciu o teksty wystąpień), jak w poszczególnych kontekstach sytuacyjnych polskiej transformacji style myślenia, a zarazem tożsamości polityczne jej głównych twórców (premierów i prezydentów) przeobrażały się, rywalizowały i wzmacniały wzajemnie, tworząc trwalsze elementy nowej kultury politycznej i wyznaczając specyficzność stylu polskiej polityki.

Dr W. Betkiewicz realizował dodatkowo projekt badawczy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na temat „Autonomizacja wielkomiejskich elit politycznych”. W ramach tego zadania przeprowadzone zostały ankiety wśród elit samorządowych średnich miast i pogłębione wywiady z przedstawicielami elit politycznych największych miast. Na XIV Ogólnopolskim Zjeździe Socjologicznym zaprezentowane zostały wyniki częściowe tych badań.

*

Kierownikiem Zakładu Badań Porównawczych nad Polityką jest prof. nadzw. dr hab. Radostaw Markowski. Pozostałymi pracownikami Zakładu są: prof. nadzw. dr hab. Jerzy Bartkowski, dr Mikołaj Cześnik, mgr Michał Kotnarowski, mgr Paweł Grzelak i mgr Ewa Żebrowska.

Działalność naukowa Zakładu w roku 2010 była skoncentrowana wokół dwóch tematów: (1) „Wybory do Parlamentu Europejskiego 2009”; (2) „Jakość demokracji - badania porównawcze”. W ramach działań związanych z tematem 1 przeprowadzono analizy na poziomach makro- i mezopolitycznym, pokazujące zarówno same wyniki wyborów, jak i ich uwarunkowania.

Prof. R. Markowski, dr M. Cześnik i mgr M. Kotnarowski przygotowali artykuł „Context within a context: on the different impact of ‘contextual factors’ in national and EP elections”, który w formie referatu wygłoszony został podczas konferencji Final User Conference of the PIREDEU Design Study organizowanej w Brukseli w dniach 18-19 listopada 2010 r., przez Robert Schumann Centre for Advanced Studies, European University Institute. W artykule porównany został wpływ indywidualnych charakterystyk wyborców (zmiennych niezależnych poziomu mikro), charakterystyk kontekstu, w jakim znajdują się wyborcy (zmiennych niezależnych z poziomu makro, np. charakterystyk instytucjonalnych wyborów, sytuacji społeczno-ekonomicznej kraju) na decyzje o oddaniu głosu w wyborach w dwóch różnych meta-kontekstach: meta-kontekście krajowych wyborów prezydenckich lub parlamentarnych oraz w meta-kontekście wyborów do Parlamentu Europejskiego. Analizy przeprowadzono na podstawie danych z 17 państw należących do Unii Europejskiej. W wyniku przeprowadzonych analiz ustalono, że bez względu na typ kontekstu oraz meta-kontekstu wpływ zmiennych z poziomu mikro na partycypację wyborczą jest taki sam lub bardzo zbliżony. Częściej w wyborach biorą udział osoby starsze, lepiej wykształcone, identyfikujące się z jakąś partią polityczną, zadowolone z funkcjonowania demokracji oraz te charakteryzujące się pewnym stopniem ekstremizmu politycznego.

Następny wniosek wiąże się z faktem, że w różnych meta-kontekstach, w różny sposób na partycypację wyborczą oddziałują zmienne kontekstowe. Poziom wykształcenia danego społeczeństwa (mierzony odsetkiem osób z wyższym wykształceniem) sprzyja głosowaniu w wyborach krajowych, natomiast zmniejsza prawdopodobieństwo głosowania w wyborach europejskich. Z kolei dysproporcjonalność systemu wyborczego oraz bezpośredni wybór głowy państwa (prezydenta) zmniejsza prawdopodobieństwo głosowania w wyborach krajowych, lecz nie ma wpływu na partycypację w wyborach europejskich. W końcu zamożność kraju (mierzona poziomem GDP *per capita*) zwiększa prawdopodobieństwo głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego, a nie ma wpływu na głosowanie w wyborach krajowych.

Kolejnym działaniem związanym z realizacją tematu 1 było przygotowanie przez mgr M. Kotnarowskiego i dr M. Cześnika referatu pod tytułem „Partycypacja wyborcza a kontekst

przeznaczony w wyborach do Parlamentu Europejskiego”. Celem referatu było określenie wpływu partycypacji i indyferencji respondentów na decyzję o głosowaniu w wyborach. Zarówno alienacja, jak i indyferencja określone zostały na dwóch wymiarach: krajowym i europejskim. Wymiar krajowy oparty był na różnicach między pozycją respondentów a pozycją partii politycznych na skali Lewica-Prawica, natomiast wymiar europejski oparty był na analogicznych pozycjach określonych na skali dotyczącej dalszego rozszerzania integracji europejskiej. Badanie obejmowało 25 krajów, w których przeprowadzono wybory do Parlamentu Europejskiego w 2004 roku. W wyniku prowadzonych analiz ustalono, że alienacja i indyferencja mają związek z partycypacją wyborczą w wyborach europejskich, niemniej wpływ tych zjawisk na udział w wyborach jest zróżnicowany. Partycypacja zależy od alienacji określonej na poziomie europejskim i indyferencji określonej na poziomie krajowym. Referat wygłoszony został podczas konferencji „Parlament Europejski po traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”, organizowanej przez Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN oraz Komitet Nauk Politycznych PAN.

W roku 2010 roku Zakład kontynuował prace nad książką w języku angielskim, pod redakcją prof. R. Markowskiego (wspólnie z Paulem Lewisem) pt. *Europeanising Party Politics: Comparative Perspectives on Central and Eastern Europe*. W 2010 roku prace nad redakcją zostały zakończone. Książka ma się ukazać w wydawnictwie Manchester University Press w 2011 r. Publikacja analizuje wpływ integracji europejskiej na politykę partyjną w Europie Środkowo-Wschodniej.

W ramach tematu „Wybory do Parlamentu Europejskiego 2009” zostały przygotowane dwa opracowania, których celem było zbadanie problematyki stosunku społeczności lokalnych do Unii Europejskiej, szczególnie w aspekcie wykorzystywania środków z programów unijnych (prof. J. Bartkowski). Materiałem analitycznym były wywiady pogłębione wśród lokalnych elit społecznych i politycznych. Hipotezą roboczą było założenie o istnieniu dwu silnych determinant postaw wobec europeizacji: poczuciu zagrożenia ze strony uniformizacji i instrumentalnego nastawienia do programów unijnych. Hipoteza ta częściowo się potwierdziła. Badanie wykazało silne poparcie dla europeizacji w społecznościach lokalnych. Obok dużej roli środków pomocowych, wystąpił czynnik postrzegania Unii Europejskiej jako źródła modernizacji zarządzania na szczeblu lokalnym (programy unijne jako rodzaj standardu zarządczego) i bodziec rewitalizacji lokalności. Lokalność, tradycje lokalne, lokalny pluralizm kulturowy są istotnymi zasobami w zabieganiu o fundusze. Spowodowało to, że społeczności lokalne inaczej zaczęły postrzegać siebie i swoje tradycje. Sam udział we wspólnocie europejskiej postrzegany jest także jako rodzaj awansu cywilizacyjnego. Stąd działania elit lokalnych są popierane przez społeczności lokalne, dla których są one „tłumaczami” nowych porządków i liderami wprowadzania zmian. Polityka lokalna dzięki integracji europejskiej uzyskała nowe bodźce. Lokalne jednostki, większe miasta czy powiaty, stały się samoistnymi podmiotami na szerszej arenie. Nawiązują one kontakty z jednostkami samorządowymi spoza Polski, zawierają porozumienia, prowadzą kontakty z zagranicznymi przedstawicielstwami dyplomatycznymi. Organizują specjalne imprezy kulturalne i sportowe o zasięgu europejskim.

Szczególne role przypada elitom lokalnym pogranicza. Odgrywają one znaczącą rolę w „zacieraniu” granic lub rozszerzaniu europejskości. Występują dwa wzory: 1) wzór „zszywania” granicy na południu Polski, gdzie wstąpienie do strefy Schengen jest postrzegane jako powrót do sytuacji z okresu sprzed 1914 r. Sprzyjają temu wspólne tradycje kulturowe obszaru karpackiego; 2) wzór „naszej zagranicy”, gdzie samorządy przyjmują funkcje wsparcia wobec analogicznych jednostek na terenie Litwy, Białorusi i Ukrainy.

Wyniki tych analiz prof. J. Bartkowski opublikował w dwóch rozdziałach książki *Wyciskanie brukselki? O europeizacji społeczności lokalnych na pograniczach: „Instytucjonalizacja zarządzania projektami unijnymi - próba analizy typologicznej”* oraz „Kulturowe wzory budowania lokalnej współpracy międzynarodowej na pograniczach”.

W ramach prac związanych z drugim obszarem działań Zakładu „Jakość demokracji - badania porównawcze” kontynuowane były badania nad niestabilnością uczestnictwa wyborczego w Polsce. Jest to zjawisko o fundamentalnym znaczeniu dla jakości polskiej demokracji - duża niestabilność wyborcza społeczeństwa polskiego jest często uznawana za jedną z głównych przyczyn problemów polskiego systemu politycznego.

Efektom prowadzonych badań jest opublikowana przez Instytut Spraw Publicznych książka (red. dr M. Cześnik) pod tytułem *Niestabilność wyborcza w Polsce*. Porównuje się tam cechy grupy obywateli głosujących w każdym wyborach (stabilnych uczestniczących), grupy obywateli nie biorących udziału w żadnym z głosowań (stabilnych nie uczestniczących) oraz grupy obywateli

niestabilnych, przyznających się do przejścia z absencji do głosowania lub odwrotnie między co najmniej dwoma wyborami. Przeprowadzone analizy przekonują, że niestabilność uczestnictwa wyborczego jest zjawiskiem „granicznym” - niestabilni to grupa będąca pod wieloma względami (zarówno pod względem charakterystyk socjodemograficznych, jak i pod względem opinii, postaw i przekonań) „w pół drogi” między stabilnymi głosującymi i stabilnymi nie głosującymi. Udało się też w ramach tych badań ustalić, że grupa ta ma pewien „mobilizacyjny potencjał” - przeprowadzenie odpowiednich działań może spowodować ich przechodzenie do grupy stabilnych głosujących. Wyniki przeprowadzonych badań wzbogacają znacznie naszą wiedzę o niestabilności wyborczej w Polsce, przyczyniając się do lepszego zrozumienia polskiego systemu demokratycznego i jakości polskiej demokracji.

Tematyce jakości demokracji poświęcony jest także projekt badawczy, którego wniosek przygotował dr M. Cześnik z pomocą kolegów z Zakładu Badań Porównawczych nad Polityką i Pracowni Badań Wyborczych na tegoroczną edycję konkursu programu LIDER. Projekt ten, zatytułowany „Audyt polskiej demokracji”, został złożony w październiku bieżącego roku. Zespół stara się rozwiązać naukowy problem braku w polskich stosowanych naukach społecznych odpowiedniego narzędzia do audytu i monitorowania jakości polskiej demokracji. Głównym celem projektu jest stworzenie takiego narzędzia, użycie go w praktyce, zdobycie za jego pomocą wiedzy o polskiej demokracji oraz użycie tej wiedzy do sformułowania rekomendacji reformy polskiej demokracji. Oczekuje się, że głównym rezultatem projektu będzie gotowe do użycia, przetestowane narzędzie badawcze służące audytowi polskiej demokracji. To rezultat innowacyjny, gdyż do tej pory takiego narzędzia polskiej nauce brakowało. Odwołanie się do tej wiedzy w praktyce społecznej i politycznej może przynieść znaczne korzyści i zyski. Projekt kładzie nacisk na wielowymiarowe rozumienie demokracji. Przyjęcie takiej perspektywy i jej akcentowanie w projekcie nie jest jedynie kwestią teoretycznego gustu czy metodologicznego smaku. Projekt ma pragmatyczne podstawy - ma się przysłużyć konkretnej sprawie. Dlatego projekt akcentuje wielowymiarowość działania demokracji, skupiając się, przede wszystkim, na tych jej słabościach, które najpilniej wymagają reformy. W tym sensie projekt bardziej odpowiada potrzebom „praktyków demokracji”, zainteresowanych głównie odpowiedzią na pytanie: Co w polskiej demokracji szwankuje, a co działa należycie?

Innym obszarem badawczego zainteresowania, mającym ścisły związek z tematem dotyczącym jakości demokracji realizowanym w bieżącym roku, jest kwestia nawyku głosowania (i jego kształtowania). Wyniki badań przedstawił dr M. Cześnik na ECPR Joint Sessions w Münster i na XIV Zjeździe Socjologicznym. Będą one opublikowane w dwóch artykułach, które powinny się ukazać w roku 2011 i/lub 2012: „Głosowanie jako nawyk w nowych demokracjach” i „Voting as a Habit - Evidence from Poland” (oba artykuły są autorstwa Mikołaja Cześnika i Marty Żerkowskiej-Balas z SWPS). W toku badań udało się ustalić, że głosowanie w Polsce jest, przynajmniej do pewnego stopnia, nawykiem nabywanym w pierwszych wyborach, w których bierze się udział. Empiryczne ustalenia mają doniosłe znaczenie dla tak fundamentalnych w polskiej demokracji kwestii, jak poziom uczestnictwa i możliwości jego podniesienia.

Ponadto dr M. Cześnik i mgr M. Kotnarowski przygotowali artykuł „Measurement of distance between voters and political parties - different approaches and their consequences”. Artykuł ten jest metodologicznym studium nad różnymi sposobami pomiarów odległości między wyborcami a partiami politycznymi w przestrzeniach wielowymiarowych. Kwestia odległości między respondentem a partią polityczną jest zjawiskiem związanym z jakością reprezentacji poglądów politycznych respondentów przez partie polityczne i w naturalny sposób wiąże się z tematyką jakości demokracji. W wyniku przeprowadzonych analiz ustalono, że sposób pomiaru odległości między wyborcami a partiami politycznymi może mieć kluczowe znaczenie dla przeprowadzanych analiz. W zależności od sposobu pomiaru odległości otrzymać można dla danego respondenta różne uporządkowania partii od najbliższej do najdalszej. Ponadto w zależności od tego, w jaki sposób dokonany zostanie pomiar odległości, możemy otrzymać różne wyniki analiz dotyczących zależności odległości respondenta od najbliższej partii od innych zmiennych, takich jak, na przykład, satysfakcja z demokracji czy chęć głosowania w wyborach. Artykuł został zaprezentowany w formie referatu podczas konferencji 3rd ECPR Graduate Conference w Dublinie.

Prof. R. Markowski przedstawił referat pt. „Congruent and Incongruent Accountability Mechanisms in two Models of Democracy” na konferencji pt. “Elections and Representative Democracy: Representation and Accountability”. Analizuje w nim mechanizm konstruowania zachowania wyborców, występowania spójności i niespójności w głosowaniach prezydenckich i parlamentarnych, przy wykorzystaniu międzynarodowych danych porównawczych bazy danych CSES.

Spójność i przepływy elektoratów stanowią kluczowe elementy tworzenia społecznego mechanizmu nagród i kar.

Podobnej problematyki, społecznego konstruowania zachowań wyborczych, dotyczą jego dwa inne wystąpienia. Referat pt. „Opinia publiczna a demokratyczne podejmowanie decyzji” został wygłoszony na sesji otwierającej XI Kongres Badaczy Rynku i Opinii. Referat pt. “Knowledge and Partisan Bias: An Uneasy Relationship”, wygłoszony został na konferencji pt. „From Totalitarianism towards Democracy in Central and Eastern Europe: Contributions of Political Psychology to Understanding of the Transformation Process in the Region” (doroczna konferencja International Society of Political Psychology). Referat wskazuje na zniekształcający wpływ identyfikacji politycznych na percepcję informacji o sferze publicznej, partiach politycznych, społecznie istotnych kwestiach itd. Te wyniki wzbogacają naszą wiedzę o mechanizmach kształtujących zachowania wyborcze w Polsce, mające fundamentalne znaczenie dla jakości demokracji w Polsce.

Od strony teoretycznej zagadnienie to podjął prof. Markowski w referacie pt. „Socjologia polityki czy politologia społeczeństwa?” wygłoszonym na XIV Ogólnopolskim Zjeździe Socjologicznym. Jest w nim dyskutowane zagadnienie relacji między kształtem instytucji demokratycznych a strukturą społeczną. Referat podejmuje kluczowe pytanie o związek przyczynowo-skutkowy między nimi na przykładzie procesów polskiej transformacji w kontekście porównawczym.

W ramach tematu 2: „Jakość demokracji - badania porównawcze” zostało zrealizowane badanie nad wzorami działań politycznych w samorządach lokalnych jako przejawu kultury politycznej (Jerzy Bartkowski). Hipoteza robocza zakładała, że są w nich wypracowywane wzory współdziałania i tworzenia koalicji oraz że postępuje proces pragmatyzacji zachowań mieszkańców i elit. Podstawą dla analiz były przede wszystkim dane wyborcze i analiza obsady stanowisk starostów i przewodniczących rad, uzupełnione o materiały prasowe i informacje zamieszczone w Internecie. Ich przedmiotem były trzy typy zachowań: 1) koalicje mieszkańców dla zdobywania reprezentacji (np. sojusze wiosek i okręgów, a na poziomie powiatu - gmin), 2) systemy władzy w miastach i gminach, 3) obsady najwyższych stanowisk w powiatowym systemie politycznym jako wskaźniki koalicji. W przypadku szczybla miast i gmin silna pozycja burmistrza/wójta umożliwiła eliminację partii z tego szczybla i wyłanianie lokalnych komitetów zdolnych do zapewnienia trwałej podstawy władzy. Natomiast szczybel powiatowy jest obszarem polityki koalicyjnej, bowiem poziom rozdrobnienia tej sceny powoduje, że rzadkie są sytuacje zdobywania przewagi przez pojedyncze komitety lub możliwości reprodukcji koalicji krajowej na tym szczyble. Brak elastyczności i dogmatyzacja znacząco osłabia pozycję przetargową partii lub komitetu. Potrzeba koalicji podnosi znaczenie PSL i lokalnych komitetów.

Te zjawiska pokazują zarazem rolę szczybla lokalnego w dostarczaniu wzorców zachowania politycznego. Wyniki tych analiz zostały przedstawione (Jerzy Bartkowski) na konferencji „20 lat doświadczeń samorządu gminnego w III RP - sukcesy, porażki, wnioski na przyszłość” w referacie: „Samorząd jako szkoła kultury politycznej. Koalicje lokalne”. Ostatnie wybory samorządowe dostarczają nowego materiału do analizy tych trendów, a także ukazują nowe jakościowo zjawiska. Problematyka tych badań będzie w przyszłości kontynuowana.

Podsumowując: badania Zakładu Badań Porównawczych nad Polityką ujawniły szereg istotnych zjawisk i procesów. W toku analiz sformułowano nowe problemy badawcze, wcześniej w nauce nie dostrzegane, bądź traktowane pobieżnie. Naturalną kontynuacją tych działań będzie problematyka ładu demokratycznego w współczesnej Polsce. Jest ona ściśle związana z jakością demokracji i mechanizmami polityki wyborczej.

1.2. Przekształcenia społeczno-gospodarcze i ich skutki

Problematyka powyższa stanowi centralną oś badań prowadzonych od lat w Zakładzie Przemian Społecznych i Gospodarczych, kierowanym przez prof. zw. dr hab. Marię Jarosz. Zakład zatrudnia sześciu pracowników: prof. nadzw. dr hab. Piotra Kozarzewskiego, dr Martę Danecką, mgr Adama Kęskę, mgr Zofię Kinowską i mgr Katarzynę Abramczyk.

W roku 2010 pracownicy Zakładu kontynuowali badania rozpoczęte w latach poprzednich. Ich

głównym celem była dogłębna diagnoza obecnego etapu rozwoju polskiego społeczeństwa, przede wszystkim identyfikacja, charakterystyka i wyjaśnienie jego społecznych i politycznych mechanizmów, w tym, w międzynarodowej perspektywie porównawczej. Badania pozwoliły także na nakreślenie perspektywicznych kierunków przemian, wskazanie sposobów osłabienia istniejących barier i ograniczenia wpływu ujawnionych deformacji na szanse rozwojowe społeczeństwa i państwa.

Pracownicy Zakładu koncentrowali się na dwóch rodzajach procesów stanowiących kontynuację tych z lat ubiegłych (a które od lat stanowiły przedmiot badań Zespołu), przede wszystkim związanych ze szczególnym okresem wielkiej zmiany, który rozpoczął się w naszym kraju w połowie pierwszej dekady XXI wieku, oraz nowych procesach wywołanych przez najnowsze przemiany w skali globalnej - zarówno tych związanych z kryzysem, jak i innych, m.in. związanych z integracją europejską. Ponadto dokonano wielostronnego podsumowania obserwacji i analizy dotychczasowych zjawisk i procesów, które zostały zaprezentowane w przygotowanej publikacji oraz na konferencjach międzynarodowych. Zjawiska te były opisywane w różnych kategoriach: jako reformy, restrukturyzacja, modernizacja, transformacja, decentralizacja, globalizacja. Obok zjawisk pozytywnych, tak głębokie przemiany i światowy kryzys niosą też zjawiska niepożądane, których skutki nie zawsze są rozpoznane. Zajmowano się zarówno skalą i skutkami tych złożonych przemian, jak i diagnozą potrzeb przebudowy systemu instytucjonalnego, który - w świetle badań - wyczerpał swe możliwości i nie spełnia oczekiwań społecznych ani wymogów powstającej gospodarki opartej na wiedzy. Podjęcie tego zadania wymagało podejścia całościowego z zastosowaniem multidyscyplinarnych metod i technik badawczych.

Głównymi owocami prac badawczych Zespołu są dwie monografie: na początku roku została wydana drukiem, przygotowana w 2009 roku, książka pod redakcją prof. M. Jarosz pt. *Polacy równi i równiejsi*. Druga monografia, przygotowana już w 2010 roku, nosi tytuł *Polacy we wspólnej Europie. Dysproporcje materialne i społeczne*, i ukazuje się w języku polskim i angielskim (jako realizacja zadania „sieciowego”). Kontynuuje ona tradycję zapraszania do grona współautorów, poza pracownikami ISP PAN, także kolegów z innych instytucji, z którymi Zespół współpracuje od lat: prof. nadzw. dr hab. Marka Kozaka (Uniwersytet Warszawski), prof. zw. dr hab. Elżbietę Tarkowską i prof. nadzw. dr hab. Krzysztofa Jasięckiego (IFiS PAN), prof. zw. dr hab. Jolantę Kulpińską (Społeczna Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Zarządzania w Łodzi), prof. zw. dr hab. Marię Halamską (Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN), prof. zw. dr hab. Juliusza Gardawskiego (Szkoła Główna Handlowa). Monografia składa się z 11 rozdziałów poświęconych problemom dysfunkcji i dysproporcji, zagadnieniom tworzenia i transferu wiedzy, środowiskom elit, robotników i rolników.

Drugim ważnym wydarzeniem związanym z realizacją przez Zakład zadań statutowych było zorganizowanie w ramach XX Forum Ekonomicznego w Krynicy Górskiej („Europa po Lizbonie: strategia dla przyszłości”) wspomnianego wyżej, międzynarodowego panelu dyskusyjnego pt. „Bariery rozwoju wspólnej Europy: dysproporcje materialne i społeczne”.

Trzecim ważnym wydarzeniem był udział prof. M. Jarosz w konferencji „Legitymacja i protest. Niepokoje społeczne w Polsce, Niemczech (Wschodnich) oraz w innych państwach transformacyjnych po 1989 roku”, zorganizowanej w Berlinie przez Deutsches Polen Institut i ISP PAN, gdzie wygłosiła referat pt. „Rok 1989. Blaski i cienie polskiej transformacji”.

Główne problemy badawcze realizowane w 2010 roku to: „Społeczeństwo polskie w latach kryzysu gospodarczego i społecznego”; „Dysfunkcje procesów transformacji. Syndrom zawieszonych przekształceń”; „Migracja zarobkowa Polaków w perspektywie porównawczej”; „Metody analizy danych porządkowych”; „Kobiety w życiu politycznym”; „Rola przepływu informacji dla rozwoju”.

2. Otoczenie zewnętrzne i transformacja

Problematyką związaną z otoczeniem zewnętrznym i procesami transformacji politycznej zajmuje się sześć Zakładów ISP PAN: Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych (prof. zw. dr hab. Antoni Z. Kamiński), Zakład Europeistyki (prof. zw. dr hab. Józef M. Fiszer), Zakład Studiów nad Niemcami (prof. zw. dr hab. Piotr Madajczyk), Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich (prof. nadzw. dr hab. Włodzimierz Marciniak), Zakład Europy Środkowo-Wschodniej

(prof. zw. dr hab. Wojciech Roszkowski) czy wreszcie Zakład Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej (prof. zw. dr hab. Waldemar J. Dziak).

2.1. Stosunki międzynarodowe i problemy bezpieczeństwa

Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych zatrudnia czterech pracowników. Są to: prof. zw. dr hab. Antoni Z. Kamiński (kierownik), prof. nadzw. dr hab. Henryk Szlajfer, dr Tomasz Paszewski i mgr Katarzyna Dąbrowska. Zakład ten od 2009 roku realizuje, we współpracy z Biurem Bezpieczeństwa Narodowego, temat badawczy „Sektor naftowo-gazowy w Polsce w kontekście bezpieczeństwa energetycznego RP - struktura własnościowa, korporacyjna, przekształcenia i infrastruktura w latach 1990-2009”. Kierownikiem tematu jest prof. Z. Kamiński, a dr T. Paszewski pełni w nim rolę sekretarza. W roku sprawozdawczym Zakład zrealizował w czerwcu drugą z tej serii konferencję: „Globalne uwarunkowania zaopatrzenia w gaz i ropę naftową oraz ich konsekwencje dla Polski”. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele tej dziedziny gospodarki narodowej. Z ramienia Zakładu referaty na Konferencji wygłosili: dr T. Paszewski oraz mgr K. Dąbrowska.

Na swoim koncie pracownicy Zakładu odnotowali szereg ważnych publikacji: „»Cooperative« Mode of Dismantling Communism: From Ground-breaking to Ordinary”; „Stracony moment konstytucyjny w pokomunistycznej Polsce: skutki dla jakości rządu dwadzieścia lat później”, „Reaching for NATO Membership. Selected Issues and Personal Memories”. Tekst „Klasyfikacja doktryny wojny antypartyzanckiej a operacja w Afganistanie” (dr T. Paszewski) ukazał się na łamach periodyku „Sprawy Międzynarodowe”.

Pracownicy tego Zakładu zabrali głos w ważnych dla naszego życia publicznego dyskusjach. Wspólnie prof. Z. Kamiński i prof. H. Szlajfer opublikowali tekst „Pożegnania i urojenia: polityka wschodnia - polemika” („Rzeczpospolita. Plus-Minus”) zaś doc. dr hab. H. Szlajfer napisał przedmowę zatytułowaną „Żydzi Wernera Sombarta” do reprintu książki Wernera Sombarta, *Żydzi i życie gospodarcze*. Dr T. Paszewski złożył do druku dwa teksty: „Polityka wobec sektorów nafty i gazu w latach 1989 - 2010” oraz „Polityka wschodnia - kontynuacja i zmiana”, tekst złożony w redakcji „Nowej Europy Wschodniej”.

Pracownicy Zakładu Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych wzięli udział w czterech krajowych i zagranicznych konferencjach: „Stosunki polityczne między Ukrainą a Polską”, konferencja międzynarodowa w Jaremczy (organizator: Uniwersytet w Iwano-Frankowsku), referat „Ewolucja stosunków polsko-ukraińskich w ostatnim dwudziestolecium” (prof. A. Z. Kamiński); „Jerzy Giedroyc: polityka-kultura-wschód. 10 lat po śmierci Redaktora” zorganizowana przez Studium Europy Wschodniej UW oraz Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego w Warszawie (prof. A.Z. Kamiński i prof. H. Szlajfer); Seminarium polsko-amerykańskie inaugurujące *CSIS-PISM Dialogue Series* nt. „Eastern Partnership: Can the EU and the U.S. Join Forces?” zorganizowane przez Center for Strategic and International Studies i PISM w Waszyngtonie (podsumowanie dyskusji i uwagi końcowe: prof. H. Szlajfer) oraz Seminarium polsko-amerykańsko-niemieckie nt. „A Trilateral Perspective on Russia”; udział w panelu “The Challenge of Maintaining Policy Momentum Towards Russia Amid Uncertain Political Times”, prof. H. Szlajfer).

*

Tematyka stosunków międzynarodowych oraz bezpieczeństwa jest także przedmiotem badań pracowników Zakładu Europy Środkowo-Wschodniej, kierowanego przez prof. zw. dr hab. Wojciecha Roszkowskiego (o tym poniżej).

2.2. Procesy integracji europejskiej

Zakład Europeistyki zatrudnia 8 pracowników. Są nimi: prof. zw. dr hab. Józef Fiszer (kierownik), prof. nadzw. dr hab. Tomasz G. Grosse, prof. nadzw. dr hab. Witold Jakóbiak, prof. nadzw. dr hab. Ryszard Żelichowski, dr Jakub Wódka, dr Paweł Olszewski, mgr Daria Orzechowska i mgr Kinga Schlesinger.

W roku sprawozdawczym Zakład Europeistyki kontynuował interdyscyplinarne badania naukowe nad zadaniem statutowym pt. „Unia Europejska wobec Europy Wschodniej i rola Polski w kształtowaniu polityki wschodniej Unii Europejskiej w XXI wieku”. Badania te zaplanowane zostały na lata 2009 - 2011. Zgodnie z przyjętymi założeniami, mają one charakter teoretyczny i użytkowy, a ich głównym celem jest analiza oraz diagnoza dotychczasowej, unijnej i polskiej, polityki wschodniej, a następnie opracowanie prognozy i nowych dla nich zasad. Ma to być próbą odpowiedzi na pytania, m.in., o to, w jaki sposób Unia Europejska powinna formułować dalsze cele i zadania dla swojej polityki wschodniej oraz, w jakim zakresie powinna w tym partycypować Polska; co należy uczynić, aby polityki wschodnie UE i Polski były bardziej przejrzyste i skuteczne, tzn. aby służyły poszerzaniu integracji europejskiej i bezpieczeństwu całej Europy; aby polityki wschodnie UE i Polski nie były odczytywane w Moskwie jako antyrosyjskie, tak jak to jest dziś.

W okresie sprawozdawczym, zarówno w ramach badań własnych, indywidualnych, jak i zespołowych pracownicy Zakładu starali się pokazać sukcesy i porażki w dotychczasowej polityce wschodniej UE i w wysiłkach Polski na rzecz tzw. nowego wymiaru polityki wschodniej UE, czyli w kierunku zacieśnienia europejskiej współpracy i kontaktów z takimi krajami, jak Ukraina, Białoruś, Mołdowa, Gruzja i Rosja.

Badania te, tak jak w roku ubiegłym, koncentrowały się wokół przyjętej tezy głównej, że UE i Rosja to wszechstronni gracze na arenie międzynarodowej, zdolni do prowadzenia polityki o zasięgu globalnym, zaś Polska jest mocarstwem co najwyżej regionalnym, zdolnym do aktywności w regionie europejskim, a szczególnie w subregionie Europy Środkowo-Wschodniej. Ponadto prace Zakładu zmierzały w kierunku weryfikacji hipotezy, że UE potrzebuje dziś Rosji, a Rosja bardziej potrzebuje UE niż krajów proradzieckich, natomiast Polska potrzebuje zarówno UE, Rosji, jak i krajów proradzieckich.

Badania prowadzone w Zakładzie mają charakter interdyscyplinarny i wykorzystują różne metody badawcze, które stosuje się w naukach społecznych. Szczególnie wykorzystano analizę i opis dokumentów (źródeł), analizę korelacji danych statystycznych i aktów normatywnych, wywiady, obserwację, badania komparatystyczne, metodę indukcyjną i dedukcyjną.

Warto podkreślić, że dotychczasowe efekty pozwalają już na weryfikację przyjętych hipotez badawczych. Pokazują, m.in., że dotychczasowa polityka wschodnia UE jest mało efektywna, krótkowzroczna, bo w istocie rzeczy determinowana wrogością do Rosji i obawami przed jej hegemonistyczną polityką, a jej cele oficjalne są niejasno sformułowane, co czyni ją mało skuteczną i wywołuje konflikty i napięcia między UE a Rosją oraz między Polską a Rosją. Widać też wyraźnie, że dotychczasowa polityka wschodnia Polski nie zawsze była i jest kompatybilna z polityką wschodnią UE.

Co więcej, badania prowadzone w Zakładzie potwierdzają tezę, że wielką słabością Unii Europejskiej jest niekonsekwencja i brak woli politycznej, by wzmacniać jej rolę w Europie i w świecie. Unia nadal zbyt wiele czasu poświęca na tworzenie nowych instytucji i strategii, a coraz mniej na ich wcielanie w życie, co widać wyraźnie właśnie przy okazji analizy jej polityki wschodniej. W rezultacie tego świat gubi się nie tylko w unijnych „szczytach” i „strategiach”, ale też coraz mniej wierzy w Unię mówiącą jednym głosem i zdolną do prowadzenia wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa. Wykorzystują to inne państwa, m.in. Rosja, która prowadzi interesy z poszczególnymi członkami Unii, np. z Niemcami, a nie z nią jako całością, co prowadzi do polaryzacji i stratyfikacji wśród jej państw członkowskich. Dlatego Polska musi uczynić wszystko, co w jej mocy, aby UE była aktywnym podmiotem stosunków międzynarodowych, a jej głos był z uwagą słuchany przez wszystkich aktorów sceny międzynarodowej, w tym przez Rosję i Chiny. W stosunkach zaś z naszymi innymi sąsiadami, w tym z Białorusią i Ukrainą, powinniśmy się kierować zasadą bezinteresownej życzliwości oraz uwzględniać i wspierać ich potrzeby i postulaty, dzięki czemu zdobędziemy silną pozycję w regionie i w UE, co pozwoli nam osiągnąć wspomniany status mocarstwa regionalnego.

Efekty wymierne, uzyskane w 2010 roku, to przede wszystkim liczne publikacje naukowe, w tym prace zwarte, artykuły i studia, referaty naukowe i recenzje, opublikowane lub złożone do druku. Ponadto - zorganizowane konferencje naukowe i referaty wygłoszone przez pracowników Zakładu Europeistyki, 32 otwarte zebrania naukowe Zakładu Europeistyki oraz przygotowywane lub już

obronione rozprawy doktorskie. Na szczególną uwagę zasługują dwie prace zwarte, opublikowane w 2010 roku, a mianowicie: *Pierwsza pięćdziesiątka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej* (red. prof. R. Żelichowski) i *Macedonia. Historia i współczesność* (dr P. Olszewski).

Natomiast wśród przygotowanych i złożonych do druku prac zwartych, napisanych z udziałem większości pracowników Zakładu Europeistyki, na uwagę zasługują m.in.:

Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej (prof. zw. dr hab. J. M. Fiszer) oraz *Europejska Polityka Sąsiedztwa Unii Europejskiej (doświadczenia i perspektywy)* (prof. J. M. Fiszer).

Pracownicy Zakładu Europeistyki są także współautorami wielu prac zwartych (rozdziałów lub ich części), opublikowanych w 2010 roku poza Instytutem (prof. prof. J. M. Fiszer, R. Żelichowski, W. Jakóbiak, T. G. Grosse). W roku sprawozdawczym pracownicy Zakładu Europeistyki łącznie opublikowali ich w kraju i za granicą aż 33 artykuły i studia.

Do znaczących osiągnięć naukowych Zakładu Europeistyki należy zaliczyć dwudniową, ogólnopolską konferencję naukową nt. „Parlament Europejski po Traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”. Konferencja ta została zorganizowana przy współudziale Komitetu Nauk Politycznych PAN, pod patronatem Parlamentu Europejskiego w dniach 21 - 22 października 2010 roku. Wzięło w niej udział około 60 osób, a w ramach pięciu paneli problemowych, wygłoszono 24 referaty naukowe, w tym 5 referatów z Zakładu Europeistyki (J. M. Fiszer, R. Żelichowski, T. G. Grosse, P. Olszewski i K. Schlesinger), które wkrótce zostaną opublikowane w formie pracy zbiorowej w języku polskim i angielskim, pod redakcją naukową prof. J. M. Fiszera.

Pracownicy Zakładu brali też udział w wielu innych konferencjach naukowych, krajowych i międzynarodowych, podczas których wygłosili ogółem 18 referatów, które w większości zostały już opublikowane lub niebawem będą opublikowane. Wśród zagranicznych na szczególną uwagę zasługują m.in.: *Does Openness to International Financial Floks Raise Productivity Growth?* (prof. W. Jakóbiak), referat wygłoszony na konferencji międzynarodowej w Szkocji, zorganizowanej przez St. Andrews University nt. „Regional Financial Interlinkages and Financial Contagion Within Europe”; „Crises in the Brussels - Capital Region. Will Belgium Survive 2011?”, referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji naukowej nt. „Historical Regions in the Structures of European Union” (prof. R. Żelichowski), w Głubczycach - Opawie; „Union for the Mediterranean and Eastern Partnership - conflicting geopolitical interests or complementary concepts of the EU's external relations?” (dr J. Wódka), referat wygłoszony na międzynarodowej konferencji naukowej nt. „The Mediterranean in the World System: Structures and Processes”, zorganizowanej przez Middle-East Technical University na Cyprze.

Wśród konferencji krajowych warto wymienić: „Wpływ kryzysu finansowego i gospodarczego na kondycję i rozszerzenie strefy euro. Perspektywa transatlantycka” (prof. T. G. Grosse), referat wygłoszony podczas Forum Gospodarczego w Krynicy, oraz „Unia Europejska w wielobiegunowym świecie - nowe wyzwania, szanse i zagrożenia” (prof. J. M. Fiszer) referat wygłoszony na konferencji naukowej nt. „Unia Europejska w wielobiegunowym świecie”, zorganizowanej przez Uczelnię Łazarskiego w Warszawie.

W roku sprawozdawczym, pracownicy naukowcy Zakładu Europeistyki przygotowali wiele recenzji i opinii naukowych oraz ekspertyz tak publikowanych, jak i nie publikowanych, m.in. na zlecenie Rad Naukowych i Wydziałów oraz różnych organów władzy i centralnych instytucji naukowych, jak np. Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Państwowej Komisji Akredytacyjnej, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego.

Zakład Europeistyki zajmuje się także badaniami małych państw europejskich oraz terytoriów o statusie specjalnym i ich miejscu w Unii Europejskiej. Zespołem analizującym tę tematykę kieruje prof. R. Żelichowski.

2.3. Badania niemcoznawcze

Zakładem Studiów nad Niemcami kieruje prof. zw. dr hab. Piotr Madajczyk. W Zakładzie zatrudnieni są ponadto: prof. zw. dr hab. Jerzy Holzer, prof. zw. dr hab. Eugeniusz C. Król, dr Wanda Jarząbek, dr Joanna Szymoniczek i dr Paweł Popieliński.

W roku 2010 Zakład ten kontynuował badania w ramach zadania „Polska - Niemcy: Historia i pamięć historyczna a polityka zagraniczna”. Zgodnie z planem, prof. P. Madajczyk i dr W. Jarząbek opublikowali obszerny rozdział poświęcony polskiej polityce zagranicznej w okresie PRL, w kolejnym (VI) tomie *Historii dyplomacji polskiej*.

Na specjalną uwagę zasługuje fundamentalna synteza prof. P. Madajczyka, *Czystki etniczne i klasowe w Europie XX wieku*, podsumowująca jego badania nad tą trudną tematyką.

Dr W. Jarząbek opublikowała kilka artykułów z zakresu polityki zagranicznej. Planowana przez nią publikacja *PRL w politycznych strukturach Układu Warszawskiego* znajduje się już w wydawnictwie, ale ukaże się dopiero w 2011 roku. Ponieważ jednak tekst jest już gotowy, opóźnienie to jest akceptowalne, tym bardziej, że zebrane do niego materiały posłużyły także do przygotowania anglojęzycznego, obszernego opracowania, dostępnego w Internecie. Zamiast working paper o konferencji KBWE w Wiedniu, opublikowała ona dwa artykuły poświęcone tej tematyce.

Dr J. Szymoniczek rozpoczęła pracę nad „Problemem niemieckich grobów wojennych w Polsce”, publikując poza planem dwa artykuły dotyczące Międzynarodowego Czerwonego Krzyża i pomocy humanitarnej na Węgrzech 1956/57. Natomiast dr P. Popieliński kontynuuje badania nad zagadnieniem mniejszości niemieckiej w Polsce. Opublikował dwa artykuły dotyczące tej problematyki.

Kontynuowane były badania nad rokiem 1968 i jego wpływem na stosunki polsko-niemieckie. Temu zagadnieniu poświęcony został cały kolejny numer „Rocznika Polsko-Niemieckiego” (18). Znalazły się w nim teksty, m.in. prof. J. Holzera, dr W. Jarząbek, prof. C.E. Króla, prof. P. Madajczyka i dr J. Szymoniczek. Niezależnie od tego, kontynuowali oni badania w ramach grantu „W tyglu pokoleń - rok 1968 i jego wpływ na stosunki polsko-niemieckie (1968-2007)”.

Pomimo wykonania zaplanowanych prac w roku sprawozdawczym, przesunięciu uległo opracowanie przez prof. P. Madajczyka historii dyplomacji polskiej w okresie 1956-1970. Ze względów niezależnych od ISP przesunięciu uległo również otwarcie, we współpracy z IPN i Niemiecką Wspólnotą Akademicką, wystawy o Generalplan Ost. Obecnie jej polska wersja przygotowywana jest przez partnera niemieckiego i dokładny termin zależy od ustaleń technicznych między nim a IPN. Pracownicy ISP PAN sporządzili koncepcję konferencji naukowej, która zainauguruje wystawę w Polsce. Przesunięciu na rok 2011 uległo też wydanie książki prof. J. Holzera *Europa Zimnej Wojny*. Prof. C.E. Król przygotował, zgodnie z planem, wystawę objazdową „Niemiecy reporterzy w okupowanej Warszawie”, kontynuował pracę nad publikacją o Leni Riefenstahl oraz opublikował kilka artykułów dotyczących II wojny światowej, kultury i propagandy.

2.4. Europa Środkowa i Wschodnia

Zakład Europy Środkowo-Wschodniej kierowany jest przez prof. zw. dr hab. Wojciecha Roszkowskiego. W Zakładzie zatrudnieni są: prof. zw. dr hab. Jan Kofman, dr Paweł Ukielski, dr Piotra Bajda, dr Agnieszka Orzelska, dr Paulina Codogni, dr Adam Burakowski, dr Aleksander Gubrynowicz i dr Kamil Zubelewicz. W 2010 roku Zakład Europy Środkowo-Wschodniej kontynuował badania na temat przemian w Europie Środkowo-Wschodniej (rozumianej jako obszar krajów postkomunistycznych leżących między Rosją i Niemcami) w sferze polityki zagranicznej, wewnętrznej, a także społeczno-gospodarczej. Jest to główne zadanie statutowe Zakładu. Wyniki analiz zostały przedstawione w licznych publikacjach, wśród których należy wymienić kolejny numer rocznika pt. „Europa Środkowo-Wschodnia” (red. dr P. Ukielski). Znalazły się tam m.in. artykuły dr P. Bajdy, P. Codogni, A. Gubrynowicza, P. Ukielskiego i K. Zubelewicza.

W 2010 roku dwóch pracowników Zakładu - P. Codogni oraz P. Bajda - uzyskało stopień doktora nauk humanistycznych, który uwiecznił ich wieloletnie badania naukowe. Praca doktorska dr P. Bajdy pt. „Elity polityczne na Słowacji. Kręta droga do nowoczesnego państwa”, została opublikowana

(Warszawa 2010, IW PAX i ISP PAN), natomiast praca dr P. Codogni pt. „Wybory czerwcowe 1989 r. - u progu przemiany ustrojowej” jest przygotowywana do druku. Do recenzji wydawniczej została też oddana praca habilitacyjna dr A. Orzelskiej pt. „Polska polityka zagraniczna wobec rozbieżności w stosunkach transatlantyckich (1989-2004)”.

Ponadto do recenzji wydawniczej złożono pracę dr dr A. Burakowskiego, A. Gubrynowicza i P. Ukielskiego pt. *1989 - Jesień Narodów* w wersji angielskiej. Nawiązuje ona do wcześniejszej książki tych trzech autorów, ale stanowi jej wzbogaconą o polski wątek, nową wersję.

Zakład Europy Środkowo-Wschodniej opracował i złożył w lipcu 2010 roku wniosek o finansowanie projektu badawczego pod kierunkiem prof. J. Kofmana pt. *Rola Europy Środkowo-Wschodniej w UE na przykładzie aktywności państw tego regionu na forum Rady UE (2004-2012)*.

Cele badawcze pracowników Zakładu, zamierzone na etapie planowania, zostały zasadniczo osiągnięte. Do wymiernych efektów należały przede wszystkim liczne publikacje pracowników Zakładu EŚW zarówno zbiorowe, jak i indywidualne.

Zakład przygotował do druku i opublikował rocznik „Europa Środkowo-Wschodnia 2008”.

2.5. Państwa postsowieckie

Zakładem Porównawczych Badań Postsowieckich kieruje prof. nadzw. dr hab. Włodzimierz Marciniak. W Zakładzie zatrudnieni są: prof. zw. dr hab. Jadwiga Staniszkis, prof. zw. dr hab. Wojciech Materski, dr Joanna Matuszewska, dr Jurij Hałajko, mgr Sebastian Zawadzki, mgr Tomasz Szulc.

Zadanie statutowe realizowane w Zakładzie Porównawczych Badań Postsowieckich: „Transformacja w regionie Europy Środkowo-Wschodniej i państw obszaru postsowieckiego” jest kontynuacją tematu badawczego podjętego jeszcze w 2008 roku.

Celem badań prowadzonych w zakładzie jest rekonstrukcja ładu instytucjonalnego w państwach postsowieckich i w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, w kontekście przemian politycznych i instytucjonalnych w Unii Europejskiej. Realizacji tego tematu służy wspólny, polsko-rosyjski projekt naukowy „Rules in politics under systemic change in Poland and in Russia” realizowany przez Zakład wspólnie z Instytutem Socjologii i Instytutem Ekonomii Rosyjskiej Akademii Nauk. W ramach tego projektu pracownicy Zakładu napisali dwa opracowania, które zostały złożone i przyjęte do druku w książce *Rosja w procesie reform: aspekty społeczno-polityczne* wydanej przez Instytut Socjologii RAN. Znajdują się w niej następujące teksty pracowników Zakładu: prof. J. Staniszkis „Kryzys jako katalizator porządku: Nowe możliwości dla społeczeństwa obywatelskiego (na materiale traktatu lizbońskiego)”; prof. W. Marciniak „Przemiany polityczne w środkowej i wschodniej części Europy na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych: analiza porównawcza”.

W ramach tego projektu pracownicy Zakładu (prof. W. Marciniak, dr J. Matuszewska, mgr T. Szulc i mgr S. Zawadzki) przygotowali referaty na konferencję naukową organizowaną przez Uniwersytet Wrocławski „Federacja Rosyjska między imperium a mocarstwem nowoczesnym” (Duszniki Zdrój). W 2010 roku w Zakładzie złożona do druku została rozprawa habilitacyjna dr J. Matuszewskiej oraz zakończony został i skierowany do recenzentów doktorat mgr S. Zawadzkiego („Upadek Związku Sowieckiego i powstanie Federacji Rosyjskiej - znaczenie dziedzictwa historycznego”).

Prof. J. Staniszkis kontynuowała badania nad rolą kryzysów w kształtowaniu się sieciowych układów władzy w państwach postkomunistycznych w kontekście integracji europejskiej globalizacji.

Badania prof. W. Materskiego koncentrowały się na problematyce historii dyplomacji Polski, historii okresu II wojny światowej (straty wojenne i problematyka jeńców wojennych); zaś prof. W. Marciniak skupił się na dwóch zagadnieniach: rekonstrukcja dyskursu politycznego w Rosji oraz analiza porównawcza transformacji politycznej w europejskich krajach postkomunistycznych.

Dr J. Hałajko kontynuował pisanie rozprawy habilitacyjnej „Kultura ukraińska jako przedmiot refleksji politycznej we współczesnej Ukrainie”, koncentrując się na problematyce konfliktu kulturowego na Ukrainie w polityce wysokiej i masowej oraz w dyskursie publicystycznym. W Zakładzie przygotowane też zostały liczne referaty na konferencje międzynarodowe i krajowe. Ponadto w Zakładzie przygotowywana jest prognoza rozwoju sytuacji politycznej w Rosji, do której odpowiednie fragmenty przygotowali prof. W. Marciniak, dr J. Hałajko, dr J. Matuszewska, mgr T. Szulc i mgr S. Zawadzki.

2.7. Azja Wschodnia

Kierownikiem Zakładu Azji i Pacyfiku - Centrum Badań Azji Wschodniej jest prof. zw. dr hab. Waldemar J. Dziak. W roku 2010 Zakład pracował w składzie: prof. dr hab. W. J. Dziak (kierownik Zakładu), prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Gawlikowski i mgr Marta Kosmala-Kozłowska.

Mimo szczupłej obsady kadrowej w roku 2010, Zakład prowadził działalność integrującą całe środowisko akademickie badaczy skupionych wokół współczesnych problemów państw Azji i Pacyfiku. I tak, we wrześniu, z okazji 65. rocznicy zakończenia działań wojennych II wojny światowej w Azji, wspólnie z ambasadą ChRL w Warszawie Zakład zorganizował panel naukowy z udziałem 35 badaczy z kraju i zagranicy, poświęcony politycznym konsekwencjom II wojny światowej w Azji i jej geopolitycznym konsekwencjom w regionie.

Zakład spełnia funkcje doradcze wobec Departamentu Azji i Pacyfiku MSZ RP. Działalność ta polega na udziale w naradach, spotkaniach i dyskusjach eksperckich zwołanych z inicjatywy MSZ. W roku sprawozdawczym Zakład gościł delegację Instytutu Socjologii Chińskiej Akademii Nauk Społecznych i uczestniczył w spotkaniu z delegacją wietnamską na prośbę Wydziału I PAN. W czerwcu 2010 roku Zakład przyjął delegację Instytutu Społecznych Problemów Rozwoju Europy i Azji (ISPRES) przy Radzie Państwowej ChRL.

Prof. W. J. Dziak, zgodnie z zamierzeniami, opublikował dwa teksty: *Kilka uwag o chińskim nacjonalizmie* (Warszawa 2010) oraz *Pjongjang. Rok 1956* (Warszawa 2010). Prof. K. Gawlikowski opublikował na stronach internetowych traktat Sunzi „Reguły wojny Mistrza Suna”. W połowie grudnia do druku złożony zostanie tom pt. *Perspektywy rozwoju Chin* (red. W. J. Dziak, K. Gawlikowski). Mgr M. Kosmala-Kozłowska w roku sprawozdawczym pracowała nad trzema tekstami, które wkrótce zostaną przekazane do drukarni.

Zgodnie z podjętym przed laty wyborem tematyki badań, Zakład Azji i Pacyfiku zasadniczym zainteresowaniem swoich badań objął te obszary współczesnej Azji, których znajomość w Polsce winna być zdecydowanie większa, niż to ma miejsce. Analiza sytuacji w Chinach prowadzona jest głównie przez pryzmat wzrastającej pozycji tego państwa w świecie, relacji z Unią Europejską i, na tym tle, stosunkom Chin z Polską. Oryginalność badań prowadzonych w Zakładzie Azji i Pacyfiku polega na tym, że koncentrują się one na tych czynnikach mocarstwowej pozycji Chin, które wydają się najmniej przewidywalne i dyskusyjne (np. problemy demograficzne współczesnych Chin, zmiany w systemie politycznym ChRL i spodziewane konflikty zewnętrzne Chin z sąsiadami).

Zakład Azji i Pacyfiku, jako jedyny ośrodek naukowy w Polsce, bada problematykę koreańską, stąd też wytworzone tu ekspertyzy pomagają w pracy polskich służb dyplomatycznych i gospodarczych.

3. Historia najnowsza

Problematyką historii najnowszej Polski i regionu zajmują się trzy Zakłady i jedna Pracownia. Zakład Najnowszej Historii Politycznej, którym kieruje prof. zw. dr hab. Andrzej Friszke, ma w tym względzie największy dorobek. Pozostałe to omówione wyżej: Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich, kierowany przez prof. Włodzimierza Marciniaka, Zakład

Europy Środkowo-Wschodniej, kierowany przez prof. Wojciecha Roszkowskiego, oraz Pracownia Dziejów Ziem Wschodnich II Rzeczypospolitej, kierowana przez prof. Grzegorza Motykę.

3.1. Polska w latach II wojny światowej i po 1945 roku

W 2010 roku Zakład Najnowszej Historii Politycznej pracował w następującym składzie: prof. zw. dr hab. Andrzej Paczkowski, prof. zw. dr hab. Andrzej Friszke (kierownik), prof. zw. dr hab. Paweł Machcewicz (na urlopie), prof. nadzw. dr hab. Dariusz Stola, prof. nadzw. dr hab. Marek Wierzbicki, dr Krzysztof Persak, dr Adam Leszczyński, dr Piotr Osęka, dr Paweł Sowiński i dr Marcin Zaremba.

Prace Zakładu w roku sprawozdawczym prowadzone były w dwóch zasadniczych kierunkach: „Władza - strategie, struktury, ludzie” oraz „Społeczeństwo - przystosowanie i opór” zamykając się chronologicznie w okresie 1944 - 1989. W ramach tych badań ukazała się drukiem monografia naukowa prof. A. Friszke (*Anatomia buntu. Kuroń, Modzelewski i komandosi*) oraz tom dokumentów (*PRL wobec Kościoła. Akta Urzędu do Spraw Wyznań 1970-1978*) pod jego redakcją, książka popularno-naukowa Piotra Osęki (*Mydlenie oczu*), zaś prof. D. Stola złożył do druku pracę *Kraj bez wyjścia? Migracje z Polski 1949-1989*. Dr K. Persak, wspólnie z Łukaszem Kamińskim, opracowali tom pt. *Czekiści. Organy bezpieczeństwa w europejskich krajach bloku sowieckiego 1944-1989* oraz dwa tomy służącej celom dydaktycznym popularnonaukowej publikacji *Polski wiek XX*. Zakład może też zapisać na swoje konto publikację w języku angielskim: wznowienie pracy prof. D. Stoli *Holocaust* (wyd. I ukazało się w 2004 roku).

W roku sprawozdawczym Zakład przygotował konferencję „Solidarność od wewnątrz” (wspólnie z IPN - omówioną w pierwszej części Sprawozdania). Większość prowadzonych w Zakładzie badań miała charakter kontynuacji. Sporą część pracy przeznaczono w 2010 roku na badania archiwalne, głównie w IPN, mniej intensywne w AAN, a także kwerendy w prasie. Zaowocują one kolejnymi publikacjami w roku następnym. Pracownicy Zakładu Najnowszej Historii Politycznej opublikowali w roku sprawozdawczym łącznie 32 artykuły w języku polskim, a także 7 w tomach zbiorowych zagranicznych i 2 w zagranicznych czasopismach naukowych. Największą aktywnością na polu publikacji w Zakładzie w 2010 roku wykazał się prof. A. Paczkowski, który opublikował aż 12 artykułów. Pracownicy Zakładu wygłosili także 15 referatów na konferencjach krajowych i 11 na konferencjach międzynarodowych.

Tradycyjnie Zakład odbył 9 otwartych konwersatoriów „Z najnowszej historii Polski”, w których, tak jak w minionym roku, uczestniczyło w każdym z nich około 25 osób z różnych instytucji i ośrodków akademickich.

Zakład uczestniczył we współpracy międzynarodowej odbywającej się na podstawie umów dwustronnych PAN. Zakład należy do The European Network on Contemporary History (EurhistXX), zrzeszającego 12 instytucji badawczych z 10 państw, a którego koordynatorem jest prof. Henri Rousso z Institut d'histoire du temps présent (CNRS). Przedstawicielem w radzie tej sieci jest prof. D. Stola. Ponadto dwóch pracowników Zakładu uczestniczy w międzynarodowych projektach badawczych: dr P. Osęka w projekcie „Around 1968”, koordynowanym przez Worcester College, University of Oxford, a prof. A. Paczkowski w „Parallel History Project NATO and Warsaw Pact”, który koordynuje V. Mastny z George Washington University.

Pracownicy Zakładu byli także aktywni we współpracy z instytucjami społecznymi, które działalność swoją wspierają współpracą z ISP PAN. Należą do nich Muzeum Historii Warszawy, Europejskie Centrum Solidarności, Ośrodek „Karta”, Stowarzyszenie Archiwum „Solidarności”, Stowarzyszenie Wolnego Słowa i Dom Spotkań z Historią. Prof. P. Machcewicz zaangażował się w organizowanie jednej z kluczowych placówek edukacji historycznej - Muzeum Drugiej Wojny Światowej. Niektórzy pracownicy Zakładu są członkami redakcji pism naukowych lub publicystycznych („Pamięć i Sprawiedliwość”, „Więź”, „Krytyka Polityczna”).

Na koniec warto wspomnieć od dużej aktywności pracowników Zakładu w upowszechnianiu wyników badań na łamach dzienników i tygodników („Gazeta Wyborcza”, „Polityka”, „Tygodnik

Powszechny”, „Rzeczpospolita” i in.), w periodykach popularnonaukowych („Karta”, „Więź”, „Biuletyn” IPN) i w mediach elektronicznych oraz w radio, a także w licznych wystąpieniach publicznych, w tym referatach i odczytach, na konferencjach popularnonaukowych i okolicznościowych.

3.1. Stosunki polsko-sowieckie (rosyjskie) i polsko-ukraińskie

Pracownia Dziejów Ziem Wschodnich II Rzeczypospolitej, którą kieruje prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Motyka, wyspecjalizowała się w tej tematyce i ma na tym polu wiele znaczących osiągnięć. W skład Pracowni wchodzi: prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Motyka (kierownik), prof. nadzw. dr hab. Tomasz Stryjek, prof. nadzw. dr hab. Rafał Wnuk, dr Adam F. Baran, mgr Mariusz Zajączkowski.

W roku 2010 głównym przedmiotem pracy naukowej zespołu były w dalszym ciągu badania nad tematem „Różne formy oporu wobec systemu sowieckiego na terenach byłej II Rzeczypospolitej i ich odbicie w dyskusjach we współczesnej historiografii polskiej i ukraińskiej”. W polu zainteresowania członków Pracowni znajdują się przejawy oporu wobec władzy komunistycznej od 1939 r. aż do upadku ZSRR, ze szczególnym uwzględnieniem okresu II wojny światowej i pierwszych lat powojennych. Celem prowadzonych badań jest uzyskanie możliwie spójnego obrazu postaw ludności zamieszkującej te ziemie (Polacy, Ukraińcy, Białorusini, Litwini, Żydzi) wobec systemu sowieckiego, ze szczególnym uwzględnieniem konspiracji i oporu zbrojnego.

Prace badawcze zespołu w roku 2010 koncentrowały się na zbieraniu materiałów do analizy porównawczej powojennego podziemia antykomunistycznego w Polsce, na Ukrainie, Białorusi, Litwie, Łotwie i w Estonii oraz metod jego zwalczania przez władze komunistyczne, a także tego, w jaki sposób ta problematyka jest ujmowana w historiografii tych państw, a także w Rosji. Dotychczas historycy reprezentujący poszczególne kraje Europy Wschodniej skupiali się na badaniu „własnych” antyradzieckich ruchów oporu. W sytuacji słabego przenikania się, a jedynie konkurowania ze sobą, dyskursów poszczególnych narodowych historiografii, próba niezależnego spojrzenia na współczesne interpretacje tego tematu może przyczynić się do zmniejszania różnic i kształtowania wspólnie uzgodnionego ujęcia dziejów Europy Wschodniej w XX w. Zgodnie z przyjętym harmonogramem w roku 2010 przeprowadzono pod tym kątem intensywne kwerendy archiwalne we wschodnich archiwach (na Białorusi, Ukrainie, Litwie, Łotwie i w Estonii) finansowane przede wszystkim z grantu KBN. Na przełomie 2010/2011 roku planowane jest przeprowadzenie kwerend uzupełniających i przystąpienie do pisania tomu studiów pod roboczym tytułem „Antykomunistyczne podziemie w Europie Środkowo-Wschodniej 1944-1953”. Zakończenie prac nad maszynopisem tomu przewidziane jest na czerwiec 2011 roku, a wydanie w końcu roku.

Równolegle członkowie Pracowni kontynuowali badania nad pamięcią historii XX w., historiografią dziejów najnowszych i polityką historyczną (ze szczególnym uwzględnieniem II wojny światowej) prowadzoną na Ukrainie, Białorusi i w Rosji, rozszerzając zakres prac także na państwa bałtyckie. Planowane jest również rozpoczęcie badań nad chorwackimi ruchami radykalno-narodowymi w celu dokonania porównania ich ideologii i działalności z zachodnioukraińskimi ugrupowaniami nacjonalistycznymi.

Podstawowymi metodami realizowania projektów badawczych są: analiza dokumentów, analiza literatury historycznej i prasy, wywiady oraz relacje świadków wydarzeń. Efekty badań były również przedstawiane w artykułach i referatach wygłaszanych na konferencjach.

Zgodnie z przyjętymi założeniami w 2010 roku ukazała się jedna książka *Profesor Strzembosz. Historyk Armii Krajowej, harcerz i wychowawca*, której redaktorem jest członek zespołu, dr A.F. Baran, w ramach upamiętnienia działalności Twórcy i wieloletniego Kierownika Pracowni, prof. Tomasza Strzembosza.

Kolejna praca (G. Motyka, *Od rzezi wołyńskiej do akcji „Wisła”. Konflikt polsko-ukraiński 1945-1947*) znajduje się w przygotowaniu redakcyjnym w Wydawnictwie Literackim.

Inny członek Pracowni, mgr M. Zajączkowski, kończy przygotowywanie rozprawy doktorskiej na

temat działalności ukraińskiego podziemia na Lubelszczyźnie.

*

Najmłodsza struktura ISP PAN (Samodzielna Pracownia Analiz Problemów Wschodnich faktycznie rozpoczęła swoją działalność pod koniec 2009 roku) i niewielkiej pod względem liczebności Pracowni pracują: prof. zw. Krzysztof Jasiewicz, prof. nadzw. dr hab. Grzegorz Nowik, mgr Anna Dzienkiewicz i mgr Paweł Rokicki.

Największą aktywnością w roku 2010 wykazał się prof. G. Nowik. Opublikował on drugi tom fundamentalnej monografii (*Zanim złamano „Enigmę” rozszyfrowano „Rewolucję”. Polski radiowywiad podczas wojny z bolszewicką Rosją 1918 - 1920, część 2.*) oraz dwa artykuły w periodykach naukowych („Proces w Charkowie. Motyw i okoliczności zbrodni - fundamentem kłamstwa katyńskiego”, „Zbrodnia katyńska - kryzys prawdy 1942-2010” oraz „Dywersja radiotelegraficzna podczas Bitwy Warszawskiej”), a także dwa rozdziały w monografiach („Zwycięska Bitwa Warszawska 1920 r.” w książce pod red. Marcina Wolskiego, *Jedna przegrana bitwa* „Bitwa Warszawska 1920 r.” w pracy zbiorowej pod red. Marka Horodniczego: *11 Polskich Zwycięstw*). Ponadto prof. G. Nowik wygłosił 9 referatów na konferencjach, m.in. („Zbrodnia katyńska na tle polityki sowieckiej i rosyjskiej wobec Polski”, „Koncepcja rozegrania bitwy warszawskiej 1920 r.” i „Bitwa Warszawska 1920 r. w świetle najnowszych badań historycznych”).

Prof. G. Nowik wygłosił też 5 odczytów; współprzewodniczył czterem konferencjom naukowym oraz napisał scenariusz 2 wystaw (wspólnie z prof. dr hab. Rafałem Chabielskim) w 75-lecie śmierci Józefa Piłsudskiego oraz (wspólnie z innymi autorami) „Wojna Światów 1920”, Warszawa, Krakowskie Przedmieście.

Prof. K. Jasiewicz rozpoczął realizację projektu badawczego pt. „Konflikty społeczne, w tym wyznaniowe i narodowościowe na ziemiach polskich podczas II wojny światowej i ich wpływ na współczesne relacje Polski z państwami ościennymi”.

Prof. K. Jasiewicz kontynuuje swoją działalność społeczno-oświatową w formie seminarium doktorskiego poświęconego dziejom Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej w XIX i XX wieku oraz historii imperium sowieckiego w latach 1917 - 1991 „dla osób aktywnie działających w swoim środowisku społecznym”. Seminarium to prowadzone jest we współpracy z Ośrodkiem „Karta” oraz Domem Spotkań z Historią.

4. Myśl polityczna i filozofia polityki

Zakład Filozofii Polityki, kierowany przez prof. zw. dr hab. Stanisława Filipowicza, bada szerokie spektrum tematów związanych z myślą polityczną i filozofią polityki. Zespół Zakładu tworzą: prof. zw. dr hab. Stanisław Filipowicz (kierownik), prof. nadzw. dr hab. Nina Gładziuk, prof. nadzw. Paweł Kaczorowski, prof. nadzw. Zbigniew Stawrowski, dr Agnieszka Nogał, dr Anna Siwek, dr Rafał Wonicki, dr Artur Wotek.

W roku sprawozdawczym działalność Zakładu koncentrowała się na realizacji zadań związanych z wykonaniem wieloletniego planu badań „Koncepcje dobrego społeczeństwa. Tradycje filozoficzne i problemy aktualne”.

Najistotniejszym elementem wspomnianej działalności były regularnie organizowane dyskusje seminaryjne. Uściślając tę informację wspomnieć należy przede wszystkim o dyskusjach związanych z najogólniejszymi problemami definiowania oraz interpretacji. Program, z założenia, umożliwił ma określenie istotnych różnic pozwalających mówić o odrębnych koncepcjach dobra i dobrego życia oraz o związanych z nimi odrębnych tradycjach. W tym nurcie mieściły się przede wszystkim dyskusje związane z projektem dr Anny Siwek, która pracuje nad rozprawą poświęconą filozofii Józefa Tischnera. Ma w niej zamiar przedstawić nie tylko interpretację Tischnerowskiej *agatologii*, ale także szerszą refleksję dotyczącą sposobów rozumienia dobra i zła i koncepcji przezwyciężania zła, związanych z doświadczeniami XX wieku (wojny, totalitaryzmy).

Ważnym aspektem zamysłów związanych z tworzeniem interpretacyjnego kanonu były także dyskusje dotyczące, wydanej w roku 2010, pracy prof. Z. Stawrowskiego *Solidarność znaczy więź*. Podejmując próbę przemyślenia dziedzictwa „Solidarności”, Autor prowadzi też ogólną, filozoficzną refleksję dotyczącą modeli działania związanego z próbą zidentyfikowania, zdefiniowania, i w końcu przezwyciężenia zła, jakim był totalitaryzm.

Kolejnym diskutowanym problemem były modelowe rozwiązania relacji między polityką i moralnością, a także zagadnienia konfrontacji i współdziałania w tradycji liberalnej, ze szczególnym uwzględnieniem klasycznych, XVIII-wiecznych wzorców liberalizmu. Uwagę na tym temacie skupia tekst prof. N. Gładziuk - „Polityka jako współzycie z wrogiem: rodowody tradycji liberalnej”. Autorka, w sposób nowatorski i oryginalny, przedstawia początki liberalizmu, podkreślając rolę, jaką odegrała zdolność rozumienia polityki w kategoriach równowagi, wykluczającej ideę zaangażowania ujmowanego w kategoriach antycznej wizji dobrego życia, narzucającej priorytet cnót.

Na kształt prac seminaryjnych wpływ miała także obecność zapraszanych przez Zakład gości. W październiku gościem Zakładu był socjolog z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, prof. Andrzej Zybertowicz, który przedstawił swoją koncepcję badań dotyczących problematyki bezpieczeństwa, czy też, mówiąc szerzej, koncepcję myślenia na temat ładu politycznego w kategoriach bezpieczeństwa. W grudniu gościem był dr hab. Cezary Józef Olbromski, profesor Katolickiego Uniwersytetu w Lublinie, który zapoznał zgromadzonych z interpretacjami dotyczącymi problematyki politycznego komunikowania, uwzględniającymi ryzyko świadomie wprowadzanych zakłóceń.

W czerwcu 2010 roku odbyło się, organizowane przez Zakład, jednodniowe sympozjum poświęcone doświadczeniom związanym z tragedią Smoleńską oraz interpretacjom ukazującym ich sens polityczny. Celem zasadniczym wspólnych obrad było przemyślenie naukowych interpretacji odnoszących się do fenomenu nieoczekiwanych zdarzeń mających przełomową wagę polityczną.

W objętym sprawozdaniem okresie ukazał się też kolejny, poza 11. specjalnym, anglojęzycznym numerem, dwunasty zeszyt wydawanego przez Zakład periodyku *Civitas. Studia z filozofii polityki*.

Pracownicy Zakładu ogłosili drukiem szereg artykułów (wykazanych w dalszej części Sprawozdania).

5. Archiwum Partii Politycznych

Archiwum Partii Politycznych ISP PAN i funkcjonujący w jego ramach Zespół Dokumentacyjny składa się z dwu osób: dr Inki Słodkowskiej i mgr M. Dołbakowskiej. Do zadań statutowych Archiwum należą: dokumentacja działalności i myśli programowej polskich partii politycznych; zbieranie materiałów i dokumentów w siedzibach i agendach partii oraz poprzez partyjne strony www. Z zadań tych Archiwum w roku sprawozdawczym w pełni się wywiązało.

Archiwum na bieżąco opracowuje gromadzone dokumenty, gromadzi literaturę i druki ulotne partii politycznych, udostępniając swoje zasoby (zbiory dokumentów w postaci tradycyjnej i elektronicznej) badaczom i innym osobom zainteresowanym. Katalog Zbiorów Archiwum jest aktualizowany na bieżąco i dostępny na stronie internetowej APP-ISP PAN.

Dr I. Słodkowska prowadzi swoje indywidualne projekty badawcze: „Partie wobec korupcji w programach i dokumentach”; „Wybory 2007. Partie i ich programy”; „Eurowybory 2009 r.” oraz „Komitet Obywatelski w latach 1989 - 1992. Wybory 1989. Dokumenty strony solidarnościowo-opozycyjnej”.

Archiwum opublikowało kolejną pozycję książkową pod redakcją dr. I Słodkowskiej i mgr M. Dołbakowskiej *Eurowybory 2007*.

Nie sposób nie wspomnieć o realizowanym na podstawie ciągłych badań projekcie pt. Polskie Generalne Studium Wyborcze (PGSW) afiliowanym przy Instytucie Studiów Politycznych PAN od 1997 roku. Stanowi on odpowiednik instytucji zwanych Narodowymi Studiami Wyborczym (*National Election Study - NES*), które istnieją w większości demokratycznych krajów i służą do monitorowania ogólnokrajowych wyborów oraz prowadzenia regularnych analiz zachowań wyborczych swoich obywateli.

Wyniki badań Polskiego Generalnego Studium Wyborczego są porównywalne międzynarodowo, gdyż zastosowany tu kwestionariusz zawiera powtarzalny moduł (blok) pytań opracowany przez CSES (*Comparative Study of Electoral Systems*). Projekt CSES obecnie obejmuje swoim zasięgiem około 50 systemów politycznych państw ze wszystkich kontynentów.

Polski moduł CSES deponowany jest regularnie w archiwum danych badań społecznych w Center for Political Research, University of Michigan, Ann Arbor, od 1998 roku. Użyte w PGSW 1997, 2001, 2005 i 2007 moduły CSES stały się częścią światowej bazy danych. Zbiór danych powstały w oparciu o obecny projekt - PGSW 2007 - będzie miał wartość samoistną, lecz nie sposób nie podkreślić, iż jakościowym skokiem w stosunku do lat poprzednich będzie możliwość porównań w czasie (1997-2001-2005-2007), co wraz z szerokimi możliwościami korzystania z komparatystryki międzynarodowej oraz instytucjonalnej czyni go niezwykle atrakcyjnym „produktem”.

Członkowie Zespołu są badaczami o licznych i trwałych kontaktach zagranicznych. Ich udział w międzynarodowych kongresach i konferencjach pozwala na upowszechnienie naszego zbioru danych, a także na pogłębianie wiedzy o polskiej rzeczywistości politycznej. Referaty wygłaszane przez polskich politologów na międzynarodowych kongresach głównych stowarzyszeń politologicznych (APSA - *American Political Science Association*, IPSA - *International Political Science Association*, ECPR - *European Consortium for Political Research*, oraz epsNET - *European Political Science Network*) opracowywane są w głównej mierze na podstawie danych PGSW. Także referaty wygłaszane na konferencjach krajowych często odwołują się do tych danych (w 2010 roku można to było zauważyć, np. podczas XIV Zjazdu Socjologicznego, gdzie notabene zespół PGSW był bardzo aktywny i widoczny).

Członkowie zespołu PGSW opublikowali w 2010 roku książkę pt. *Niestabilność wyborcza w Polsce* (redakcja naukowa Mikołaj Cześnik, wydana przez Instytut Spraw Publicznych), w której

szeroko wykorzystuje się dane PGSW. Zaś dane projektu dotyczące programów wyborczych polskich partii politycznych zostały wykorzystane w analizach zamieszczonych we wstępie do książki pt. *Wybory 2007. Partie i ich programy* (redakcja naukowa Inka Stodkowska i Magdalena Dotbakowska, wydawana przez ISP PAN).

Ważnym osiągnięciem jest opracowanie specjalnego numeru „Studiów Politycznych”, poświęconego wyborom 2007 roku, który zawierać będzie także szereg zagadnień teoretycznych, ujętych w szerszej, komparatystycznej perspektywie.

W roku sprawozdawczym, harmonogram prac nad projektem PGSW 2007 uległ zachwianiu ze względu na przedterminowe wybory prezydenckie, które odbyły się w czerwcu/lipcu 2010 roku. Zespół projektu PGSW 2007 zajął się pozyskiwaniem funduszy, przygotowaniem badania sondażowego (realizacja przez CBOS) oraz wstępną analizą danych dotyczących wyborów prezydenckich. Na skutek nawątu prac nastąpiło opóźnienie w realizacji projektu PGSW 2007. Obecnie trwają prace analityczne nad raportem końcowym, który ukaże się w marcu 2011 roku.

W czerwcu 2010 roku Zespół PGSW zgłosił się do 40. konkursu projektów badawczych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, występując o grant dotyczący kolejnych wyborów parlamentarnych, które odbędą się w 2011 roku. Decyzją Komisji MNiSW Zespół pod kierownictwem Radosława Markowskiego grant na kontynuację projektu PGSW otrzymał.

SIEĆ NAUKOWA

„ROZPAD I NOWY PORZĄDEK: SPOŁECZEŃSTWO - NARÓD - KULTURA W OKRESIE WIELKIEJ ZMIANY”

W 2010 roku w prace naukowe w ramach sieci było zaangażowanych 28 naukowców, z czego 21 z ISP PAN. Zgodnie z ideą sieci do współpracy zostało zaproszonych 8 naukowców spoza Instytutu. Są to zarówno profesorzy o uznanej renomie, jak i wyróżniający się młodzi pracownicy nauki. Badania miały charakter interdyscyplinarny i międzyinstytutowy.

Realizowaliśmy 8 tematów badawczych i wszystkie tematy zostały zakończone i rozliczone merytorycznie i finansowo. Podsumowanie merytoryczne projektu sieciowego zawarte jest w dwóch publikacjach: *Polacy we współczesnej Europie: Dysproporcje materialne i społeczne* (pod red. M. Jarosz), oraz *Meandry legitymizacji: Studia i analizy* (pod red. I. Pańków). Tematy, zakończone raportami zostaną rozwinięte w ramach planów zakładowych i opublikowane (do nich należą zadania: *Relacje trzeciego sektora z klasą polityczną i administracją, Strategie i taktyki legitymizacyjne elit szczebla wojewódzkiego i gminnego, Wertykalne nierówności edukacyjne w Polsce - perspektywa przejść edukacyjnych*). Kolejny temat: *Ukraińskie i polskie pytania o tożsamość narodową i europejską* został rozliczony dwoma artykułami złożonymi do druku w książce, która ma się ukazać w wyd. IFiS PAN pod red. Joanny Kurczewskiej.

Plany studiów i badań naukowych nie pokrywają się na ogół z kalendarzem politycznym. W

przypadku badania nakierowanego na badanie zjawisk i procesów rozpadu porządku politycznego i związanych z tym przeobrażeń społecznych, kulturowych i politycznych kalendarz polityczny jednak miał znaczenie. Tak się złożyło, że finalizacja prac w ramach sieci w latach 2009 - 2010 nałożyła się na okrągłe rocznice: 30-lecie porozumień sierpniowych, 20-lecie obrad Okrągłego Stołu i wyborów z czerwca 1989 oraz początku procesu transformacji systemowej.

Dorobek merytoryczny sieci uwzględnia ten kontekst i podejmuje główne problemy związane z delegitymizacją starego systemu i procesami społecznymi i politycznymi składającymi się na legitymizację i jej zagrożenia w nowym systemie. Diagnoza postawiona w książce pod red. Marii Jarosz jest jasna: rosnące i zróżnicowane zjawiska nierówności stanowią barierę legitymizacji nowego porządku. W pracy zawarte są też rekomendacje praktyczne. W Polsce konieczna jest kolejna faza modernizacji, potrzebne aktywne nowoczesne polityki na wszystkich szczeblach władzy i utrzymanie nierówności w granicach akceptowalnych. Książka adresowana jest nie tylko do polskich czytelników. Jej angielska wersja będzie głównym tematem dyskusji międzynarodowego panelu na XXI Forum Ekonomicznym w Krynicy, w roku 2011.

Analizy procesu erozji legitymizacji systemu realnego socjalizmu, uniwersalne filozoficzne zagadnienia legitymizacji i społeczne procesy legitymizacji i delegitymizacji są wynikiem interdyscyplinarnych badań i analiz składających się na drugą z wymienionych książek. Legitymizacja nowego porządku czerpała głównie z „zasobów” delegitymizacji starego porządku, była niejako legitymizacją poprzez negację, zaś legitymizacja pozytywna dopiero się kształtuje. [SKŁAD](#)

[RADY NAUKOWEJ ISP PAN](#)

[Spis treści](#)

Dr Paulina CODOGNI
Prof. dr hab. Waldemar J. DZIAK
Prof. dr hab. Aniela DYLUŚ
Prof. dr hab. Stanisław FILIPOWICZ
Prof. dr hab. Józef M. FISZER
Prof. dr hab. Andrzej FRISZKE
Prof. dr hab. Juliusz GARDAWSKI
Prof. nadzw. dr hab. Krzysztof GAWLIKOWSKI
Prof. nadzw. dr hab. Janina GŁADZIUK-OKOPIEŃ
Prof. nadzw. dr hab. Mirosława GRABOWSKA
Prof. dr hab. Jerzy HOLZER
Prof. dr hab. Marek JABŁONOWSKI
Prof. nadzw. dr hab. Witold JAKÓBIK
Prof. dr hab. Maria JAROSZ
Prof. nadzw. dr hab. Krzysztof JASIECKI
Prof. dr hab. Krzysztof JASIEWICZ
Ks. prof. dr hab. Helmut JUROS
Prof. nadzw. dr hab. Paweł KACZOROWSKI
Prof. dr hab. Antoni Z. KAMIŃSKI
Prof. dr hab. Jan KOFMAN
Prof. dr hab. Jadwiga KORALEWICZ
Prof. dr hab. Eugeniusz C. KRÓL
Prof. dr hab. Marcin KULA
Prof. dr hab. Joanna KURCZEWSKA
Prof. dr hab. Roman KUŹNIAR
Prof. nadzw. dr hab. Ewa LEŚ
Prof. dr hab. Grzegorz M. LISSOWSKI
Prof. dr hab. Bogdan W. MACH
Prof. dr hab. Paweł MACHCEWICZ
Prof. dr hab. Piotr MADAJCZYK
Prof. nadzw. dr hab. Aleksander MANTERYŚ

Prof. nadzw. dr hab. Włodzimierz MARCINIAK
Prof. dr hab. Wojciech MATERSKI
Ks. prof. dr hab. Piotr MAZURKIEWICZ
Prof. nadzw. dr hab. Ewa NALEWAJKO
Dr Agnieszka ORZELSKA
Prof. dr hab. Andrzej PACZKOWSKI
Prof. dr hab. Adam D. ROTFELD
Prof. dr hab. Wojciech ROSZKOWSKI
Prof. dr hab. Jadwiga STANISZKIS
Prof. nadzw. dr hab. Zbigniew STAWROWSKI
Prof. nadzw. dr hab. Dariusz STOLA
Prof. nadzw. dr hab. Henryk SZLAJFER
Prof. nadzw. dr hab. Andrzej SZPOCIŃSKI
Prof. nadzw. dr hab. Robert TRABA
Prof. dr hab. Jacek WASILEWSKI
Prof. nadzw. dr hab. Marek WIERZBICKI
Prof. dr hab. Edmund WNUK-LIPIŃSKI
Prof. dr hab. Krzysztof ZAGÓRSKI
Prof. dr hab. Marek ZIÓLKOWSKI
Prof. nadzw. dr hab. Ryszard ŻELICHOWSKI

ZAKŁADY, PRACOWNIE I ZESPOŁY

Spis treści

Zakład Systemów Społeczno-Politycznych - prof. dr hab. Bogdan W. Mach

Zakład Badań nad Elitami i Zachowaniami Politycznymi - prof. dr hab. Jacek Wasilewski / dr hab. Ewa Nalewajko

Zakład Badań Porównawczych nad Polityką - dr hab. Radosław Markowski

Zakład Przemian Społecznych i Gospodarczych - prof. dr hab. Maria Jarosz

Zakład Badań Organizacji Not-For-Profit - dr hab. Ewa Leś

Zakład Najnowszej Historii Politycznej - prof. dr hab. Andrzej Friszke

Pracownia Dziejów Ziemi Wschodniej II RP - dr hab. Grzegorz Motyka

Zespół Dokumentacyjny Archiwum Partii Politycznych - dr Irena Anna Stodkowska

Samodzielna Pracownia Analiz Problemów Wschodnich - prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz

Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych - prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński

Zakład Europeistyki - prof. dr hab. Józef M. Fiszer

Zakład Europy Środkowo-Wschodniej - prof. dr hab. Wojciech Roszkowski

Zakład Studiów nad Niemcami - prof. dr hab. Piotr Madajczyk

Zakład Porównawczych Badań Postsowieckich - dr hab. Włodzimierz Marciniak

Zakład Filozofii Polityki - prof. dr hab. Stanisław Filipowicz

WYKAZ PUBLIKACJI

Spis treści

Publikacje wydane drukiem

Łącznie   319

w tym:

- monografie   35

- publikacje ukazujące się w czasopismach rec. o zasięgu międzynarodowym   10

- publikacje ukazujące się w naukowych czasopismach krajowych   66

- inne publikacje   208

Czasopisma i wydawnictwa ciągłe

Europa Środkowo-Wschodnia 2008, rocznik XV.

„Civitas. Studia z Filozofii Polityki”, nr 12.

„Kultura i Społeczeństwo”, t. LIV, nr 1 - 4, koedycja z Komitetem Socjologii PAN.

„Rocznik Polsko-Niemiecki”, nr 18, koedycja z Collegium Civitas.

„Studia Polityczne”, nr 25, koedycja z Collegium Civitas.

„Studia Polityczne”, nr 26, koedycja z Collegium Civitas.

Wykaz publikacji recenzowanych w czasopismach

a) wyróżnionych przez Journal Citation Reports

----

b) zagranicznych

Abramczuk K., Berg N., Hoffrage U.: *Fast Acceptance by Common Experience: FACE-recognition in Schelling's model of neighborhood segregation*, „Judgment and Decision Making” 2010, Vol. 5, No. 5, s. 391-410.

Grosse T.G.: *Social Dialogue During Enlargement: The Case of Poland and Estonia*, „Acta Politica. International Journal of Political Science” 2010, Vol. 45, nr 1/2, s. 112-135.

Mach B.W., Jackson J.E., Markowski R.: *Party Strategies and Electoral Competition in Post-Communist Countries: Evidence from Poland*, „Electoral Studies” 2010, nr 29, s. 199-209.

Marciniak W.: *Wnow obrietiennaja swoboda i suwieriennost*, „Nowaja Polska” 2010, nr 7-8, s. 18-32.

Marciniak W.: *Poniatije „prostranstwo” w rossijskich politiczeskich diskussijach 1990-2000-ch godow*, „Wiesticnik Instituta Kiennana w Rossii”, 2010, nr 17, s. 43-56.

Marciniak W.: *1989 rik i krach jaltinskogo reżymu*, „Kritika” 2010, t. XIV, nr 5-6(151-152), s. 4-6.

Markowski R., Tucker J.A.: *Euroskepticism and the Emergence of Political Parties in Poland*, “Party Politics”, Vol. 16. No. 4, s. 523-548.

Nalewajko E.: *Politicieskij populizm i socyalnyj strach*, „Sociologia” 2009, nr 4, s. 36-48.

Stola D.: *The Communist Regime As a Process: People’s Poland From Imitation to De-totalitarization*, “Divinatio” 2010, nr 31, s. 161-170.

Wódka J.: *Union for the Mediterranean and Eastern Partnership - Conflicting Geopolitical Interests or Complementary Concepts of the EU’s External Relations?*, “Turkish Policy Quarterly” 2010, t. 9, nr 3, s. 148-156.

c) polskich o zasięgu ogólnokrajowym

Bajda P.: *Białoruś*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 41-50, 419-424.

Burakowski A.: *Główne tendencje w polityce wewnętrznej*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 15-22.

Burakowski A.: *Rumunia*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 315-330 i 493-496.

Codogni P.: *Macedonia*, „Europa Środkowo- Wschodnia” 2010, t. 18, s. 277-288 i 471-476.

Danecka M.: *Terapia pracą, czyli wybrane zagadnienia nowej ekonomii społecznej*, „Kultura i Społeczeństwo”, 2010, t. LIV, nr 3, s. 89-104.

Filipowicz S.: *Dramat i jarmark wolności*, „Przegląd Polityczny” 2010, nr 100, s. 126-132.

Filipowicz S.: *Republika. Raj utracony*, „Przegląd Polityczny” 2010, nr 103/104, s. 187-195.

Fiszler J.M.: *Polityka zagraniczna Polski wobec małych krajów Europy Środkowo-Wschodniej (1989-2009)*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, nr 1(28), s. 129-160.

Fiszler J.M.: *Parlament Europejski po wejściu w życie Traktatu z Lizbony i wyborach w czerwcu*

2009 roku, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, nr 2(29), s. 170-201.

Fischer J.M.: *Bilans pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, nr 3(30), s. 118-129.

Fischer J.M.: *Przyczyny i przebieg światowego kryzysu finansowego oraz jego skutki dla Polski - aspekty polityczne*, „Myśl Ekonomiczna i Prawna” 2009, nr 2(25), s. 161-100.

Friszke A.: „*Zeszyty Historyczne*” (1962-2010), „Zeszyty Literackie” 2010, t. 111, s. 118-124.

Friszke A.: *Papież, Kuroń, dialog*, „Więź” 2010, nr 11-12, s. 103-116.

Friszke A.: *Telefon Jacka Kuronia. KSS „KOR” wobec strajków latem 1980*, „Studia z Dziejów Opozycji Wobec Komunizmu i Dyktatury” 2010, nr 1, s. 16-28.

Gładziuk J.: *Podpisana i przypieczętowana. Apoteoza umowy w purytańskiej teologii federalnej*, „Civitas. Studia z Filozofii Polityki” 2010, nr 12, s. 175-192.

Grosse T.G.: *Wokół spójności i innowacyjności polskiej gospodarki*, „Dialog. Pismo Dialogu Społecznego” 2010, nr 2 (25), s. 31-40.

Grosse T.G.: *Europeizacja w działaniu. Wpływ Strategii Lizbońskiej na rozwój sektora pozarządowego w Polsce*, „Civitas. Studia z Filozofii Polityki” 2010, nr 12, s. 41-76.

Grosse T.G.: *Systemowe uwarunkowania słabości polityki zagranicznej Unii Europejskiej*, „Studia Europejskie” 2010, nr 1(53), s. 33-66.

Grosse T.G.: *Co decyduje o zmianie systemu społecznego? Przykład niemieckiego i duńskiego systemu dialogu społecznego*, „Studia Polityczne” 2010, nr 25, s. 101-128.

Grosse T.G.: *Kształtowanie demokracji w Polsce: Między europeizacją a wpływem kultury politycznej*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, nr 1(28), s. 93-128.

Grosse T.G.: *11 lat systemu Euro: Próba weryfikacji wybranych koncepcji teoretycznych dotyczących integracji europejskiej*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, nr 3(30), s. 44-78.

Grosse T.G.: *Euro w kryzysie: Wnioski dla Polski*, „Polski Przegląd Dyplomatyczny” 2010, nr 2(54), s. 73-98.

Grosse T.G.: *Władze publiczne wobec kryzysu gospodarczego: Przykłady działań antykryzysowych*

- podejmowanych w latach 2008-2009*, „Myśl Ekonomiczna i Prawna” 2009, nr 2(25) s. 57-107.
- Gubrynowicz A.: *Estonia*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 135-168 i 455-458.
- Gubrynowicz A.: *Litwa*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 187-230 i 463-466.
- Gubrynowicz A.: *Łotwa*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 231-276 i 467-470.
- Holzer J.: *Triumf i kryzys komunizmu - 1968*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 42-58.
- Jakóbiak W.: *Wpływ globalizacji na wzrost gospodarczy: mity i fakty*, „Prace i Materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego SGH” 2010, t. 83, s. 9-34.
- Jarząbek W.: *Wpływ wydarzeń 1968 r. na „Ostpolitik” i jej recepcję w Polsce*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 59-76.
- Jarząbek W.: *Wizyta posła Stanisława Stommy w RFN w 1969 roku - przyczynek do badań nad trudnościami w funkcjonowaniu półoficjalnych kanałów kontaktów w procesie normalizacji stosunków PRL - RFN*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 169-183.
- Jarząbek W.: *Z zimną wojną w tle. Polska wobec stosunków dwustronnych z RFN w latach 1956-1981*, „Studia Zachodnie” 2009, nr 11, s. 153-174.
- Kaczorowski P.: *Uwagi o pojęciu państwa i suwerenności*, „Civitas. Studia z Filozofii Polityki” 2010, nr 12, s. 109-132.
- Król E.C.: *Polska kultura i nauka w 1968 roku. Uwarunkowania i podstawowe problemy egzystencji*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 77-107.
- Madajczyk P.: *Wpływ 1968 roku na kształtowanie obrazu Polski i Polaków w niemieckiej opinii publicznej*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 108-125.
- Madajczyk P., Szymoniczek J.: *Wydarzenia 1968 roku na Zachodzie w polskich mediach*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 126-144.
- Madajczyk P.: *Echa roku 1968 - warszawskie środowisko historyków i badania nad II wojną światową*, „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 184-212.
- Madajczyk P.: *„Zdrada i kolaboracja” jako polskie „Flucht und Vertreibung”*, „Dzieje Najnowsze” Rocznik XLII - 2010, nr 4, s. 91-104.

Marciniak W.: *Dwie tendencje w polityce polskiej wobec Rosji*, „Arcana” 2010, nr 4(94), s. 66-71.

Marciniak W.: *Wokół modernizacyjnych utopii. Strategia Rosji wobec Unii Europejskiej, Europy Środkowej i Polski*, „Nowe Państwo” 2010, nr 10, s. 8-11.

Nogal A.: *Renesans geopolityki*, „Rzeczy Wspólne” 2010, nr 1, s. 124-135.

Nowik G.: *Proces w Charkowie. Motyw i okoliczności zbrodni fundamentem kłamstwa katyńskiego*, „Zeszyty Katyńskie” 2010, nr 25: *Zbrodnia katyńska - kryzys prawdy 1942-2010*, s. 96-105.

Nowik G.: *Dywersja radiotelegraficzna podczas Bitwy Warszawskiej*, „Przegląd Historyczno-Wojskowy” 2010, nr 2(231), s. 7-42.

Olszewski P.: *Balkany Zachodnie w polityce Unii Europejskiej*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, nr 1(28), s. 176-201.

Olszewski P.: *Bezpieczeństwo energetyczne - quo vadis Europo?*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, nr 3(30), s. 98-117.

Orzelska A.: *Polska wobec kryzysu w stosunkach transatlantyckich na tle Iraku*, „Sprawy Międzynarodowe” 2010, nr 3, s. 92-109.

Paszewski T.: *Klasycy doktryny wojny antypartyzanckiej a operacja w Afganistanie*, „Sprawy Międzynarodowe” 2010, nr 3, s. 27-51.

Persak K.: *Ekshumacje katyńskie. Prace archeologiczno-ekshumacyjne w Charkowie, Katyniu i Miednoje w latach 1991-1996 i ich wyniki*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2010, nr 4, s. 32-51.

Popieliński P.: *Die Jugend der deutschen Minderheit - Probleme mit der Zukunft*, „Masurische Storchenpost” 2010, nr 6 (259), s. 12-20.

Popieliński P.: *Jugend der deutschen Minderheit in Oberschlesien*, „VDH-Mitteilungen” 2010, nr 1(18), s. 7-8.

Schlesinger K.: *Polityczne i społeczne skutki wprowadzenia euro we Francji i w Niemczech*, „Studia Polityczne” 2010, nr 26, s. 107-126.

Sowiński P.: *Przeciw PRL. Migawki z życia drukarzy książki zakazanej 1977-1989*, „Konteksty. Polska Sztuka Ludowa” 2010, nr 4, s. 41-51.

Sowiński P.: *Komunikaty z pola walki*, „Studia z Dziejów Opozycji Wobec Komunizmu i Dyktatury” 2010, nr 1, s. 29- 34.

Staniszki J.: *Formy myślenia jako ideologia*, „Pressje” 2010, t. XXI, s. 80-96.

Staniszki J.: *The Two Parallel Contexts of Power: The Lisbon Treaty and the Global Crisis*, “Polish Sociological Review” 2010, nr 2(170), s. 147-170.

Stryjek T.: *Wobec modernizmu i konstruktywizmu - współcześni polscy historycy i socjologowie w potyczkach z kategorią narodu*, „Kwartalnik Historyczny” 2009, t. CXVI, nr 4, s. 73-104.

Stryjek T.: *Wrażliwość bez zmiany*, „Nowa Europa Wschodnia” 2010, nr 3-4(XI-XII), s. 97-111.

Szpociński A.: *Współczesna kultura historyczna*, „Kultura Współczesna” 2010, nr 1, s. 8-18.

Szulc T.: *Ukraińska gazowa epopeja narodowa*, „Arcana” 2010, nr 2-3(92-93), s. 150-166.

Ukielski P.: *Czechy*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 121-134 i 445-454.

Ukielski P.: *Gospodarka*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 23-32.

Ukielski P.: *Słowacja*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 345-358 i 503-508.

Wonicki R.: *Obywatelstwo europejskie w świetle Karty Praw Podstawowych*, „Civitas. Studia z Filozofii Polityki” 2010, nr 12, s. 27-40.

Wódka J.: *Turecka polityka zagraniczna wobec Rosji. Od zimnowojennej konfrontacji do pragmatycznego partnerstwa*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, nr 3(30), s. 173-193.

Wnuk-Lipiński E.: *Civic Culture, Citizenship and the Quality of Democracy*, „Studia Polityczne” 2010, nr 25, s. 7-32.

Zubelewicz K.: *Polityka zagraniczna*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010 t. 18, s. 9-14.

Zubelewicz K.: *Polska*, „Europa Środkowo-Wschodnia” 2010, t. 18, s. 301-314 i 485-492.

d) artykuły opublikowane w internecie

Jarząbek W.: *Poland in the Warsaw Pact 1955-1991: An appraisal of the role of Poland in the political structures of the Warsaw Pact*, PHPWeb, maj 2010, s. 1-24.

Jarząbek W.: *China in the Polish Eyes*, www.coldwar.hu, 2009, s. 12.

Madajczyk P.: [Rec.] Mathias Beer, Dietrich Beyrau, Cornelia Rauh-Kühne (Hg.), *Deutschsein als Grenzerfahrung. Minderheitenpolitik in Europa zwischen 1914 und 1950*, w: "Francia" 2010, nr 3, s. 4. [wydawnictwo internetowe].

Marciniak W.: *Relacje polsko-rosyjskie skomplikują się na wiele lat*. Wilnotek.lt. Polski portal na Litwie, 14.07.2010 (<http://wilnoteka.lt/pl/artukul/quotrelacje-polsko-rosyjskie-skomplikuja-sie-na-wiele-latquot>).

Materski W.: *Bitwa Warszawska 1920 roku*, 2010, www.twojewiadomości24.pl, s. 1-4.

Nogal A.: *Jaka prezydentura?* Marek A. Cichocki, Robert Krasowski, Andrzej Leder, Agnieszka Nogal, [w:] Res Publica, Polityka/idee, <http://publica.pl/teksty/jaka-prezydentura/>

Wonicki R.: 1) *Polityka namiętności. Rzecz o obywatelstwie*, <http://publica.pl>, 2) *Polska polityka między Jihadem a MacŚwiatem*, 12.10. <http://kulturaliberalna.pl>, 3) *Co znaczy różnić się mądrze?* 30.11. <http://kulturaliberalna.pl>

f) recenzje

Baran A. F.: *Jerzego Giedroycia Polska ze snu*, [Rec.] Grochowska M., Giedroyc J., *Do Polski ze snu*, w: „Ethos”. Kwartalnik Instytutu Jana Pawła II -KUL i Fundacji Jana Pawła II - Rzym, 2009, nr 3-4 (87-88), s. 313-320.

Baran A. F.: *Tryb komunistycznego systemu. O historycznej winie Związku Młodzieży Polskiej*, [Rec.] Wołoszyn J. W., „Walczyć o dusze młodzieży”. *Zmagania Związku Młodzieży Polskiej z Kościołem katolickim na Lubelszczyźnie 1948-1957*, w: „Ethos”. Kwartalnik Instytutu Jana Pawła II - KUL i Fundacji Jana Pawła II - Rzym, 2010, nr 2-3 (90-91), s. 311-317.

Fiszer J.M.: [Rec.] Kaczmarek T.T., *Globalna gospodarka i globalny kryzys*, w: „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, nr 2, s. 221-225.

Kosmała-Kozłowska M.: *Współczesny Daleki Wschód oczami młodych badaczy - rywalizacja i mocarstwowość*, [Rec.] Degefe Kedebe Gemechu, *Współczesny Daleki Wschód w stosunkach międzynarodowych - rywalizacja i mocarstwowość*, w: „Azja-Pacyfik” 2009, nr 12, s. 255-264.

Kosmała-Kozłowska M.: *Jak odrodzić Japonię*, [Rec.] *Reinventig Japan*, „Global Asia” w: „Azja-Pacyfik” 2009, nr 12, s. 270-280.

Kosmała-Kozłowska M.: [Rec.] Pietrasiak M.: *Fenomen Chin*, w: „Stosunki Międzynarodowe” 2009, nr 40, s. 295-300.

Madajczyk P.: [Rec.] Ks. Hanich A., *Dekanaty i parafie Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego w latach 1945-1946*, w: „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 252-254.

Materski W.: [Rec.] Kantor J., *Zaklataja družba. Siekrietnoje sotrudniczestwo SSSR i Giermanii w 1920-1930-je gody*, w: „Dzieje Najnowsze. Kwartalnik poświęcony historii XX w.” 2010, nr 1, s. 221-226.

Materski W.: [Rec.] Pychałow I.W., *Za czto Stalin wysiełał narody? Stalinskije dieportacyi - priestupnyj proizwoł ili sprawiedliwe wozmiedzije?* w: „Dzieje Najnowsze. Kwartalnik poświęcony historii XX w.” 2010, nr 1, s. 226-233.

Materski W.: [Rec.] Karpus Z. i in. (oprac.), *Polscy jeńcy wojenni w niewoli sowieckiej w latach 1919-1922. Materiały archiwalne*, w: „Dzieje Najnowsze. Kwartalnik poświęcony historii XX w.” 2010, nr 3, s. 192-200.

Materski W.: [Rec.] Kuźminych A.Ł., Starostin S.I., Syczow A.B., *„Tiepier” ja pribył na kraj swieta. Inostrannyje wojennoplennyje i intiernirowannyje, umierszyje w Wołogodskoj obłasti w 1943-1949 gg*, t. I-II, w: „Dzieje Najnowsze. Kwartalnik poświęcony historii XX w.” 2010, nr 4.

Olszewski P.: [Rec.] Fiszer J.M. (red.), *Polska w Unii Europejskiej. Aspekty polityczne, międzynarodowe, społeczno-gospodarcze i wojskowe*, w: „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2010, s. 205-209.

Olszewski P.: [Rec.] Kapuśniak T., Iwańczuk K., *Region Kaukazu w stosunkach międzynarodowych*, w: „Studia Europejskie” 2009, nr 4, s. 233-237.

Orzechowska D.: [Rec.] Kielam-Glińska I.: *Muzułmanie w laickiej Francji (1974-2004). W kierunku integracji czy separatyzmu?*, w: „Studia Polityczne” 2010, nr 26, s. 209-214.

Oseka P.: [Rec.] Brzostek B.: *Za progiem*, w: „Kwartalnik Historyczny” 2010, nr 2, s. 176-181.

Popieliński P.: [Rec.] Koszel B., *Polska i Niemcy w Unii Europejskiej. Pola konfliktów i płaszczyzny współpracy*, w: „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 246-251.

Popieliński P.: [Rec.] Ebbinghaus A. (red.), *Die letzte Chance? 1968 in Osteuropa. Analysen und Berichte über ein Schlüsseljahr*, w: „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 255-256.

Popieliński P.: [Rec.] Kossert A., *Prusy Wschodnie. Historia i mit*, w: „Rocznik Polsko-Niemiecki” 2010, nr 18, s. 257-258.

Popieliński P.: [Rec.] Kochanowski J., Kosmala B., *Deutschland, Polen und der Zweite Weltkrieg. Geschichte und Erinnerung*, w: „Allensteiner Nachrichten” 2010, nr 10(72), s. 5.

Schlesinger K.: [Rec.] Borkowski P., *Polityka sąsiedztwa Unii Europejskiej*, w: „Studia Polilogiczne” 2010, nr 25, s. 205-210.

Stryjek T.: *Portnow, czyli jeszcze raz o Ukrainie „między czymś a czymś”*, w: „Nowa Europa Wschodnia” 2010, nr 3-4 (XI-XII), s. 187-193.

Wódka J.: [Rec.] Misiągiewicz J., *Polityka zagraniczna Turcji po zimnej wojnie*, „Studia Polityczne” 2010, nr 25, s. 210-217.

Wydawnictwa własne Instytutu Studiów Politycznych PAN

Publikacje zwarte

Bajda P.: *Elity polityczne na Słowacji. Kręta droga do nowoczesnego państwa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2010, s. 336.

Dziak W.J.: *Pjongjang. Rok 1956*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa

2010, s. 186.

Friszke A.: *PRL wobec Kościoła. Akta Urzędu do Spraw Wyznań 1970-1978*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Biblioteka Więzi, Warszawa 2010, s. 240.

Madajczyk P.: *Czystki etniczne i klasowe w Europie w XX wieku*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 357.

Matuszewska J.: *Trzy światy: Modele polityki zagranicznej Unii Europejskiej, Stanów Zjednoczonych i Rosji w perspektywie analizy komparatystyczno-dyskursywnej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 261.

Nowik G.: *Zanim złamano „Enigmę”, rozszyfrowano „Rewolucję”. Polski radiowywiad podczas wojny z bolszewicką Rosją 1918-1920*, t. 2, Instytut Studiów Politycznych PAN, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, Narodowe Centrum Kultury, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2010, s. 1405.

Stola D.: *Kraj bez wyjścia? Migracje z Polski 1949-1989*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 535.

Prace zbiorowe i wybory dokumentów

Jarosz M. (red.): *Polacy równi i równiejsi*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 345.

Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 573.

Mocek S., Liedel K. (red.): *Terroryzm w medialnym obrazie świata. Terroryci, dziennikarze, administracja w epoce walki informacyjnej*, Wydawnictwo TRIO; Collegium Civitas; Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 312.

Pańków I., Post B. (red.): *Kobiety u władzy? Spojrzenie z Sejmu*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 174.

Szymoniczek J., Król E.C., (red.): *Das Jahr 1956 in Polen und seine Resonanz in Europa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 380.

Stodkowska I., Dołbakowska M. (red.): *Eurowybory 2009. Kandydaci i programy*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 417.

Żelichowski R.: *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN Warszawa 2010, s. 268.

Working Papers

Dziak W.J., Bayer J.: *Kilka uwag o chińskim nacjonalizmie*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 98.

Wykaz monografii naukowych i podręczników akademickich autorstwa, współautorstwa lub pod redakcją pracowników placówki

a) autorstwo monografii lub podręcznika w jęz. obcym

----

b) autorstwo monografii lub podręcznika w jęz. polskim

- Bajda P.: *Elity polityczne na Słowacji. Kręta droga do nowoczesnego państwa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2010, s. 336.
- Baran A. F.: *Profesor Strzembosz. Historyk Armii Krajowej, harcerz i wychowawca*, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2009, s. 240.
- Dziak W.J.: *Pjongjang. Rok 1956*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas, Warszawa 2010, s. 186.
- Friszke A.: *Anatomia buntu. Kuroń, Modzelewski i komandosi*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2010, s. 912.
- Friszke A.: *PRL wobec Kościoła. Akta Urzędu do Spraw Wyznań 1970-1978*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Biblioteka Więzi, Warszawa 2010, s. 240.
- Grosse T.G.: *Władza monetarna w stosunkach transatlantyckich. Studium relacji polityki gospodarczej i geopolityki w Unii Europejskiej*, Zeszyt 35, Centrum Europejskie Natolin, Warszawa 2009, s. 130.
- Grosse T.G., Hardt Ł.: *Sektorowa czy zintegrowana, czyli o optymalnej strategii rozwoju polskiej wsi, „Pro Oeconomia”*. Fundacja Ewaluacji i Badań Ekonomicznych, Wydawnictwo Key Text, Warszawa 2010, s. 170.
- Madajczyk P.: *Czystki etniczne i klasowe w Europie w XX wieku*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 357.
- Materski W.: *Gruzja*, Wydawnictwo TRIO, Warszawa 2009, s. 491.
- Materski W.: *Mord katyński. Siedemdziesiąt lat drogi do prawdy*, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, Warszawa 2010, s. 140.
- Matuszewska J.: *Trzy światy: Modele polityki zagranicznej Unii Europejskiej, Stanów Zjednoczonych i Rosji w perspektywie analizy komparatystyczno-dyskursywnej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 261.
- Nowik G.: *Zanim złamano „Enigmę”, rozszyfrowano „Rewolucje”. Polski radiowywiad podczas wojny z bolszewicką Rosją 1918-1920, t. 2*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, Narodowe Centrum Kultury, Oficyna Wydawnicza RYTM, Warszawa 2010, s. 1405.
- Olszewski P.: *Macedonia. Historia i współczesność*, Wyższa Szkoła Handlowa w Radomiu, Radom 2010, s. 280.
- Roszkowski W.: *Spółeczny ruch ekonomistów w Polsce przed rokiem 1939*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne, Warszawa 2010, s. 114.
- Stola D.: *Kraj bez wyjścia? Migracje z Polski 1949-1989*, Instytut Pamięci Narodowej, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 535.
- c) autorstwo rozdziału w monografii lub podręczniku w jęz. obcym
- Codogni P.: *La différenciation du communisme - le cas de la Pologne*, w: Mink G., Lazar M., Sielski

M.J. (red.): *1956, une date européenne*, Les Éditions Noir sur Blanc, Lozanna 2010, s. 217-223.

Codogni P.: *Gesellschaftliche Aktivitäten in Polen im Jahre 1956. Bereiche und Höhepunkte*, w: Szymoniczek J., Król E.C., (red.): *Das Jahr 1956 in Polen und seine Resonanz in Europa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 194-213.

Friszke A.: *Polish Democratic Thought at Home 1939-45*, w: Biskupski M.B.B., Pula J.S., Wróbel P.J. (red.): *The Origins of Modern Polish Democracy*, Ohio University Press, Athens 2010, s. 165-189.

Holzer J.: *Das Geteilte Europa 1955/1956. Nachlassen des Frostes oder richtiges Tauwetter*, w: Szymoniczek J., Król E.C., (red.): *Das Jahr 1956 in Polen und seine Resonanz in Europa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 108-116.

Jarząbek W.: *Polish Reactions to the West German Ostpolitik and East-West Détente, 1966-1978*, w: Villame P., Westad O.A. (red.): *Perforating the Iron Curtain. European Détente, Transatlantic Relations, and the Cold War, 1965-1985*, Museum Tusulanum Press, University of Copenhagen, Kopenhaga 2010, s. 35-56.

Jarząbek W.: *Deutsche (Neue) Ostpolitik aus polnischer Perspektive, 1966-1972*, w: Boll F., Ruchniewicz K. (red.): *„Nie mehr eine Politik über Polen hinweg”. Willy Brandt und Polen*, Dietz Verlag, Bonn 2010, s. 70-96.

Jarząbek W.: *Der Einfluss von 1956 auf die Außenpolitik der VR Polen*, w: Szymoniczek J., Król E.C., (red.): *Das Jahr 1956 in Polen und seine Resonanz in Europa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 222-242.

Jarząbek W.: *The Authorities of the Polish People's Republic and Human Rights Issues in the CSCE Proces*, w: Hellema D., Van der Zwaan B., Żelichowski R. (red.): *The Netherlands and Poland: Historical Background and Contemporary Developments*, Republic of Letters, Haga 2010.

Król E.C.: *Die polnische Kultur 1956*, w: Szymoniczek J., Król E.C., (red.): *Das Jahr 1956 in Polen und seine Resonanz in Europa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 162-182.

Mach B.W.: *Social Structure and Social Inequality in Poland after 1989*, w: Best H., Wenninger A. (red.): *Landmark 1989. Central and Eastern European Societies Twenty Years After the System Change*, LIT Verlag, Berlin-Muenster 2010, s. 114-138.

Mach B.W.: *Opinions on the European Union Among Parliamentarians of the Major Parties and Their Electorates, 2007 and 2009*, w: Wesółowski W., Słomczyński K.M., Dubrow J.K. (red.): *National and European? Polish Political Elite in Comparative Perspective*, IFiS Publishers, Warszawa 2010, s. 167-182.

Madajczyk P.: *Gomułka - zwei Abweichungen von der stalinistischen Linie*, w: Szymoniczek J., Król E.C., (red.): *Das Jahr 1956 in Polen und seine Resonanz in Europa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 63-79.

Marciniak W.: *Politiczeskije pieriemieny w Centralnoj-Wostocznoj czasti Jewropy konca 80-ch - naczala 90-ch godow (sravnitelnyj analiz)*, w: Oganisjan J.S. (red.): *Rossija w procesie reform: socjalno-politiczeskije aspekty*, Institut Socjologii RAN, Moskwa 2009, s. 262-272.

Marciniak W.: *Wozwraszczennaja swoboda i suwierientiet*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A. (red.): *Bielyje piatna - czornyje piatna. Słoznyje woprosy w rossijsko-polskich otnoszenijach*, Aspekt Priess, Moskwa 2010, s. 557-584.

Materski W.: *Question of "Multiple Membership" of the USSR in the New System of Global Security (1944-1945)*, w: Michowicz W., Symonides J., Łoś R. (red.): *United Nations Organisation and the*

International Security System, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2010, s. 151-163.

Materski W.: *The Establishing of Diplomatic Relations between the Second Polish Republic and the Republic of Georgia*, w: *Poles in Georgia*, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, The National Archives of Georgia, Warszawa 2010, s. 62-78.

Materski W.: *1920-je i 1930-je gody w istorii rossijsko-polskich odnoszenij*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A. (red.): *Bielyje piatna - czornyje piatna. Słożnyje woprosy w rossijsko-polskich odnoszenijach*, Aspekt Press, Moskwa 2010, s. 101-124.

Materski W.: *Wojennoje wriemia*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A. (red.): *Bielyje piatna - czornyje piatna. Słożnyje woprosy w rossijsko-polskich odnoszenijach*, Aspekt Press, Moskwa 2010, s. 363-391.

Paczkowski A.: *Ottepel'*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A. (red.): *Bielyje piatna - czornyje piatna. Słożnyje woprosy w rossijsko-polskich odnoszenijach*, Aspekt Press, Moskwa 2010, s.

Paczkowski P.: *Sowierskoje rukowodstwo i wwiedienije wojennowo położenija w Polsce w 1981 godu*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A. (red.): *Bielyje piatna - czornyje piatna. Słożnyje woprosy w rossijsko-polskich odnoszenijach*, Aspekt Press, Moskwa 2010, s.

Paczkowski A.: *Den polske kommunistiske efterretningstjeneste*, w: Friis T.W. i in. (red.): *Diktatur og demokrati*, Syddansk Universitetsforlag, Kopenhaga 2010, s. 35-64.

Paczkowski A.: *Die polnische Opposition 1986-1989 und der Sturz des kommunistischen System*, w: Pollack D., Wielgohs J. (red.): *Akteure oder Profiteure? Die demokratische Opposition in den ostmitteleuropäischen Regimeumbrüchen 1989*, VS Verlag, Wiesbaden 2010, s. 203-230.

Paczkowski A.: *Polish Democratic Thought and the Fight for Sovereignty 1945-1969*, w: Biskupski M.B.B., Pula J.S., Wróbel P.J. (red.): *The Origins of Modern Polish Democracy*, Ohio University Press, Athens 2010, s. 214-237.

Paczkowski A.: *La Pologne après le XXe Congrès: enjeux et rapports de force*, w: Mink G., Lazar M., Sielski M. (red.): *1956 Une date européenne*, Les Éditions Noir sur Blanc, Lozanna 2010, s. 152-167.

Staniszki J.: *Polish Role in Liberation and the Collapse of the Socialist System in Central and Eastern Europe*, w: Frank R., Haba K., Momose H. (red.): *The End of the Cold War and Regional Integration*, Aoyama Gakuin University, Tokyo 2010, s. 48-56.

Staniszki J.: *Krizis kak katalizator poriadka: Nowyje wozmożnosti dla własti i grażdanskogo obszczestwa*, w: Oganisjan J.S. (red.): *Rossija w processie reform. Socyalno-politicheskiye aspekty*, Instytut Socjologii RAN, Moskwa 2009, s. 272-284.

Stawrowski Z.: *Barbaři v oblecich*, w: Ruczaj M., Szymanowski M. (red.): *Pravým okem. Antologie současného polského politického myšlení*, Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno 2010, s. 187-196.

Stola D.: *Комунистическият режим като процес*, w: Знеполски И. (red.): *Топанита-ризмите на XX века*, Institut za Izsledwane na Blizkoto Minapo, Sofia 2010, s. 163-172.

Szklarski B.: *Windows, Streams, And Organized Disorder: Presidential Struggle For Control of Political Agenda*, w: Mania A., Wordliczek Ł. (red.): *The United States and the World: From Imitation to Challenge*, Uniwersytet Jagielloński, Kraków 2009, s. 59-75.

Szljajfer H.: *Reaching for NATO Membership. Selected Issues and Personal Memories*, w: Hellema D., Van der Zwaan B., Żelichowski R. (red.): *The Netherlands and Poland: Historical Background and*

Contemporary Developments, Republic of Letters, Haga 2010, s. 50-65.

Szpociński A.: *Poles Towards the Past. Insights From Sociological Research Carried Out Since 1989*, w: Best H., Wenninger A. (red.): *Landmark 1989. Central and Eastern Societies Twenty Years After the System Change*, LIT Verlag, Berlin 2010, s. 45-53.

Szymoniczek J.: *Die humanitäre Hilfe für Ungarn in den Jahren 1956/ 1957*, w: w: Szymoniczek J., Król E.C., (red.): *Das Jahr 1956 in Polen und seine Resonanz in Europa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 282-293.

Ukielski P.: *Varsavske povstanie a Slovenske narodne povstanie - podobnosti a rozdiely. Nacrt problemu*, w: Syrny M. (red.): *Varsavske povstanie a Slovenske narodne povstanie - paralely a rozdiely*, Muzeum slovenskeho narodneho povstania, Banska Bystrica 2009, s. 7-18.

Wnuk-Lipiński E.: *The Great Transition. Polish Road To Democracy And Its Consequences For Eastern Europe*, w: Misztal B. (red.): *The Polish Case*, Community of Democracies, Warszawa 2010, s. 23-41.

Żelichowski R.: *Different Degrees of Cold: Polish-Dutch Relations 1945-1975 Seen From The Hague*, w: Żelichowski R., Hellema D., Van der Zwan B.: *The Netherlands and Poland: Historical Background and Contemporary Developments*, Republic of Letters, Haga 2010, s. 236-257.

d) autorstwo rozdziału w monografii lub podręczniku w jęz. polskim

Abramczuk K.: *Zróźnicowanie zaufania społecznego*, w: Jarosz M. (red.): *Polacy równi i równiejsi*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 255-300.

Bajda P.: *Geopolityczne znaczenie Europy Środkowej - zaniedbanie sąsiedztwo*, w: Kloczkowski J. (red.): *Geopolityka i zasady. Studia z dziejów polskiej myśli politycznej*, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków - Warszawa 2010, s. 161-172.

Bajda P.: *Polityka zagraniczna Słowacji*, w: Pałka E. (red.): *Współczesna Słowacja. Sytuacja wewnętrzna i pozycja międzynarodowa*, Oficyna Wydawnicza Arboretum, Wrocław 2010, s. 255-278.

Bajda P.: *Republika Słowacka w Unii Europejskiej - jej kręta droga do członkostwa i pierwsze lata doświadczeń wspólnotowych*, w: Żelichowski R. (red.): *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 137-158.

Baran A. F.: *Polskie harcerstwo w krajach byłego ZSRR. Stan obecny i perspektywy*, w: Petkowicz A. (red.): *Wychowanie chrześcijańskie metodą harcerską*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2009, s. 197-207.

Baran A.F.: *W cieniu „Solidarności”. Harcerstwo „niepokorne” i niezależne w Polsce 1980-1990*, w: Kamiński Ł., Waligóra G. (red.): *NSZZ „Solidarność” 1980-1989, t. 7: Wokół „Solidarności”*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 331-357.

Bartkowski J.: *Instytucjonalizacja zarządzania projektami unijnymi - próba analizy typologicznej*, w: Kurczewska J., Bojar H. (red.): *Wyciskanie Brukselki? O europeizacji społeczności lokalnych na pograniczach*, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii, Warszawa 2009, s. 129-156.

Bartkowski J.: *Kulturowe wzory budowania lokalnej współpracy międzynarodowej na pograniczach*, w: Kurczewska J., Bojar H. (red.): *Wyciskanie Brukselki? O europeizacji społeczności lokalnych na*

pograniczach, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii, Warszawa 2009, s. 247-268.

Betkiewicz W.: *Demograficzno-społeczny obraz postanek na Sejm RP*, w: Pańków I., Post B. (red.): *Kobiety u władzy? Spojrzenie z Sejmu*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 133-164.

Burakowski A.: *Doświadczenia Węgier w Unii Europejskiej*, w: Żelichowski R. (red.): *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 102-118.

Ciepielewska A.: *Rola organizacji gospodarki społecznej w procesie aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej osób z ograniczeniami sprawności. Funkcje, możliwości, perspektywy*, w: Brzezińska A.I., Kaczan R., Smoczyńska K. (red.): *Diagnoza potrzeb i modele pomocy dla osób z ograniczeniami sprawności*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2010, s. 226-253.

Ciepielewska A.: *Ekonomia społeczna w obszarze usług społecznych dla osób z ograniczeniami sprawności*, w: Brzezińska A.I., Kaczan R., Smoczyńska K. (red.): *Diagnoza potrzeb i modele pomocy dla osób z ograniczeniami sprawności*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2010, s. 254-266.

Cześnik M.: *Wstęp*, w: Cześnik M. (red.): *Niestabilność wyborcza w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010, s. 7-11.

Cześnik M.: *Podsumowanie*, w: Cześnik M. (red.): *Niestabilność wyborcza w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010, s. 111-114.

Cześnik M., Grzelak P., Kotnarowski M.: *Niestabilność uczestnictwa wyborczego w Polsce*, w: Cześnik M. (red.): *Niestabilność wyborcza w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010, s. 13-90.

Danecka M., Kęska A.: *Migracje a rynek pracy*, Jarosz M. (red.): *Polacy równi i równiejsi*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 169-200.

Dziak W.J., Bayer J.: *Kilka uwag o chińskim nacjonalizmie*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 98.

Fiszer J.M.: *Polska wobec małych sąsiadów - aspekty teoretyczne i utylitarne*, w: Żelichowski R. (red.): *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 29-60.

Fiszer J.M.: *Władimir Putin - dlaczego zaufała mu cała Rosja? Specyficzne formy przywództwa politycznego*, w: Bodio T., Jakubowski W. (red.): *Przywództwo i elity polityczne w krajach WNP*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 39-62.

Fiszer J.M.: *Eurowybory 2009 a Traktat z Lizbony - implikacje dla Polski i Unii Europejskiej*, w: Stodkowska I., Dołbakowska M. (red.): *Eurowybory 2009. Kandydaci i programy*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 7-31.

Fiszer J.M.: *Stosunki polsko-niemieckie po 1989 roku oraz ich znaczenie dla bezpieczeństwa Europy*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 431-451.

Friszke A.: *Formowanie podziemia w 1982 r. Dylematy organizacyjne i programowe*, w: Piotrowski P. (red.): *Wokół „mniejszego zła”. Stan wojenny w Polsce*, Instytut Pamięci Narodowej, Wrocław 2010, s. 39-52.

Friszke A.: *Pryncypia legalizmu, czyli prezydent August Zaleski*, w: Eisler J. i in. (red.): *Niepiękny*

wiek XX, Instytut Historii PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 405-418.

Friszke A.: *Przedmowa*, w: Jan Józef Lipski, *Dzienniki 1954-1957*, Instytut Dokumentacji i Studiów nad Literaturą Polską oddział Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, Biblioteka „WIĘZI”, Warszawa 2010, s. 8-26.

Friszke A.: *Józef Piłsudski*, w: Samsonowicz H. (red.): *KSAP. XX lat*, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa 2010, s. 349-379.

Friszke A.: *Bibuła - sto lat doświadczeń*, w: Bryłowski J., Doktor J. (red.): *Przegląd Wiadomości Agencyjnych 1984-1990. Przerwana historia ilustrowanej bibuły*, Wydawnictwo Dom na Wsi, Ossa 2010, s. 7-35.

Friszke A.: *Spór o PRL w Trzeciej Rzeczypospolitej (1989-2001)*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 127-154.

Friszke A.: *Ruch Młodej Polski na tle opozycji demokratycznej w PRL*, w: Grzelak G., Rybicki M. (red.): *Korzenie „Solidarności”. 30-lecie Ruchu Młodej Polski*, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk 2010, s. 23-39.

Friszke A.: *Wywiad Jacka Kuronia dla „Le Monde”, czyli spór w KOR-ze wokół problemu niepodległości w lutym 1977 roku*, w: Kosiewski P., Rozicka A., Toruńczyk B. (Komitet redakcyjny): *Przebyta droga 1989-2009. Dla Aleksandra Smolara*, Fundacja im. Stefana Batorego, Fundacja Zeszytów Literackich, Warszawa 2010, s. 49-60.

Gawlikowski K.: *Dwie drogi odchodzenia od komunizmu - Rosja i Chiny*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 491-521.

Gładziuk J.: *Polityka jako współzycie z wrogiem: rodowody koncepcji liberalnej*, w: Wesółowski W. (red.): *Koncepcje polityki*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2010, s. 27-64.

Grosse T.G.: *Przygotowania do polskiej prezydencji w UE: Mmiedzy rywalizacją wyborczą a szansą modernizacji polskiej administracji?* w: Nadolska J., Wojtaszczyk K.A. (red.): *Polska prezydencja w Unii Europejskiej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 63-92.

Grosse T.G.: *Przyszłość polityki spójności UE - wyzwanie dla polskiej Prezydencji w UE*, w: Nadolska J., Wojtaszczyk K.A. (red.): *Polska prezydencja w Unii Europejskiej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 339-378.

Grosse T.G.: *Europeizacja*, w: Morawski W. (red.): *Modernizacja Polski. Struktury. Agencje. Instytucje*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s. 289-316.

Grosse T.G.: *Strategia Unii Europejskiej w polityce zagranicznej: wpływ mechanizmów integracji europejskiej*, w: Adamowski J., Wojtaszczyk K.A. (red.): *Strategie rozwoju Unii Europejskiej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 135-168.

Grosse T.G.: *Wpływ europeizacji na kierunki procesów rozwoju w Polsce*, w: Kukliński A., Pawłowski K., Woźniak J. (red.): *Polska wobec wyzwań cywilizacji XXI wieku*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2009, s. 157-174.

Grosse T.G.: *Odnowiona strategia lizbońska a polityka spójności: ocena rezultatów współpracy i perspektywy rozwoju*, w: Kukliński A., Pawłowski K., Woźniak J. (red.): *Kreatywna i innowacyjna Europa wobec wyzwań XXI wieku*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2009, s. 163-198.

Gubrynowicz A.: *Estonia - pięć lat w Unii Europejskiej*, w: Żelichowski R. (red.): *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 119-136.

Hałajko J., Zimniak-Hałajko M.: „Prawda” i „wstyd”. *Polacy i Ukraińcy w historiach medialnych Stepana Bandery*, w: Pessel W.K., Zagórski S. (red.): *Prawda i fałsz. O polskiej chwale i wstydzie*, Oficyna Wydawnicza „Stopka”, Łomża 2010, s. 169-181.

Hałajko J.: *Rynek prasy na współczesnej Ukrainie: polityczne konsekwencje medialnego konfliktu kulturowego*, w: Niezgoda M., Świątkiewicz-Mośny M., Wagner A. (red.): *Com.unikowanie w zmieniającym się społeczeństwie*, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2010, s. 199-207.

Holzer J.: *Polska 1945. Wojna wygrana czy przegrana?*, w: Andrzejewski M., Berent G., Chinciński T., Trzeciak A. (red.): *Od wojny do wolności. Wybuch i konsekwencje II wojny światowej 1939-1989*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa - Gdańsk 2010, s. 162-168.

Holzer J.: *Polska w nowej sytuacji gospodarczej ostatniego dziesięciolecia*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 167-180.

Jakóbk W.: *Drogi do rozwiniętej gospodarki rynkowej*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 411-429.

Jarosz M.: *Wstęp*, w: Jarosz M. (red.): *Polacy równi i równiejsi*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 7-16.

Jarosz M., Kozak M.: *Konkluzje*, w: Jarosz M. (red.): *Polacy równi i równiejsi*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 325-334.

Jarosz M.: *O korupcji politycznej*, w: Baniak J. (red.): *W poszukiwaniu sensu. O religii, moralności i społeczeństwie*, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2010, s. 292-304.

Jarosz M.: *Samobójstwa: miernik kondycji społeczeństwa*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 97-126.

Jarząbek W.: *Problem praw człowieka w polityce zagranicznej PRL w latach 1980-1989 ze szczególnym uwzględnieniem procesu KBWE*, w: Świder M. (red.): *Polityka i humanitaryzm 1980-1989*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 17-32.

Jarząbek W.: *Dyplomacja polska w okresie odprężenia 1969-1975*, w: Materski W., Michowicz W. (red.): *Historia dyplomacji polskiej*, t. VI, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 662-730.

Jarząbek W.: *Od Helsinek do Belgradu - władze PRL a problematyka trzeciego koszyka KBWE w latach 1975-1978*, w: Ruchniewicz K., Szaynok B., Tyszkiewicz J. (red.): *W dekadzie Gierka*, t. III w serii: „Wrocławskie Studia z Polityki Zagranicznej”, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 118-134.

Jasiewicz K.: *Portfel czy różaniec? Wzory zachowań wyborczych Polaków*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 307-343.

Jasiewicz K.: „*Pierwsi po diable...*”, czyli *stosunki polsko-żydowskie w dobie transformacji 1989-2009, Pierwsza okupacja sowiecka 1939-1941 jako polskie alibi dla obojętności wobec Zagłady*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut

Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 363-385.

Kaczorowski P.: *Polityczność jako sposób egzystencji podmiotu zbiorowego*, w: Wesolowski W. (red.): *Koncepcje polityki*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2010, s. 159-183.

Kamiński A.Z.: *Stracony moment konstytucyjny w pokomunistycznej Polsce: Skutki dla jakości rządzenia dwadzieścia lat później*, w: Morawski W. (red.): *Modernizacja Polski. Struktury. Agencje. Instytucje*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s. 317-356.

Kinowska Z.: *Obywatelki i obywatele. Równe i równiejsi?*, w: Jarosz M. (red.): *Polacy równi i równiejsi*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 301-324.

Kinowska Z.: *Matki, żony i posłanki. Strategie łączenia ról rodzinnych z pracą poselską*, w: Post B., Pańków I. (red.): *Kobiety u władzy? Spojrzenie z Sejmu*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 105-132.

Kofman J., Roszkowski W.: *Reformy systemowe w Chinach*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 523-561.

Koralewicz J.: *O relacjach i poczuciu więzi młodzieży*, w: Koralewicz J., Ruszkowski P., Bieliński, Figiel A. (red.): *Pokolenie JP II. Dylematy światopoglądowe młodzieży*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Collegium Civitas, Poznań 2009, s. 227-245.

Kozarzewski P.: *Zasoby i strategie gospodarstw domowych u progu kryzysu*, w: Jarosz M. (red.): *Polacy równi i równiejsi*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 119-168.

Kozarzewski P.: *Polityczne uwarunkowania funkcjonowania władzy wykonawczej w Rosji na początku transformacji*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 453-471.

Kozarzewski P.: *Prywatyzacja w Polsce a odpowiedzialność za konsekwencje podejmowanych działań gospodarczych*, w: Rogatko B. (red.): *Własność to odpowiedzialność - wiedza, praktyka, doświadczenie*, Europejski Instytut Nieruchomości, Warszawa - Kraków 2009, s. 139-150.

Król E.C.: *Powstanie Warszawskie 1944. Kolejna próba przybliżenia*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 25-38.

Leszczyński A.: *Prometeusz wyzwolony. Recepty na modernizację krajów zacofanych w latach 50. I 60. XX w.*, w: Krasucki E., Sikorski T., Szczepańska A. (red.): *Oblicza polskiej modernizacji. Próba bilansu transformacji systemowej III Rzeczypospolitej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 415-458.

Mach B.W.: *Jednostka jako podmiot i przedmiot transformacji społecznej*, w: Morawski W. (red.): *Modernizacja Polski. Struktury. Agencje. Instytucje*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s. 357-381.

Mach B.W., Sadowski I.: *Strukturalne źródła napięć społecznych: Wnioski z przeszłości*, w: Gliński P., Sadowski I., Zawistowska A. (red.): *Kulturowe aspekty struktury społecznej: Fundamenty, konstrukcje, fasady*, Wydawnictwo Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Uniwersytet w Białymstoku, Warszawa 2010, s. 119-136.

Mach B.W.: *Wprowadzenie*, w: Koralewicz J., Ruszkowski P., Bieliński, Figiel A. (red.): *Pokolenie JP II. Dylematy światopoglądowe młodzieży*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Collegium Civitas, Poznań 2009, s. 7-14.

Madajczyk P.: *Dyplomacja polska w latach sześćdziesiątych*, w: Materski W., Michowicz W. (red.): *Historia dyplomacji polskiej*, t. VI, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 584-661.

Madajczyk P.: *Wpływ zjednoczenia Niemiec na świadomość mniejszości niemieckiej w Polsce*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 387-408.

Manterys A.: *Nowe perspektywy teorii socjologicznej. Punkt widzenia 2009 r.*, w: Manterys A., Mucha J. (red.): *Nowe perspektywy teorii socjologicznej*, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2009, s. 7-27.

Marciniak W.: *Wydarzenia 1989 roku w perspektywie porównawczej*, w: Kmiecik V., Kuźniar M., Medowska P. (red.): *Solidarność i upadek komunizmu*, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk 2009, s. 96-107.

Marciniak W.: *Stosunki polsko-rosyjskie - uwarunkowania*, w: Kloczkowski J., Żukowski T. (red.): *Rzeczpospolita na arenie międzynarodowej. Idee i praktyczne dylematy polityki zagranicznej*, Kancelaria Prezydenta RP, Ośrodek Myśli Politycznej, Warszawa-Kraków 2010, s. 247-282.

Marciniak W.: *Odzyskana wolność i suwerenność. Transformacja w Polsce i w Rosji - różnice i podobieństwa*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A.W. (red.): *Białe plamy - czarne plamy. Sprawy trudne w polsko-rosyjskich stosunkach 1918-2008*, Polsko-Rosyjska Grupa do spraw Trudnych, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 579-605.

Materski W.: *Problem przyjęcia Republiki Gruzjińskiej do Ligi Narodów*, w: Grabski A., Markowski A. (red.): *Narody i Polityka*, Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, Żydowski Instytut Historyczny, Warszawa 2010, s. 103-120.

Materski W.: *Zbrodnia katyńska 1940-2010. Etapy prowadzące do prawdy*, w: Tarczyński M. (red.): *Zbrodnia katyńska. Kryzys prawdy 1940-2010*, Niezależny Komitet Badania Zbrodni Katyńskiej, Warszawa 2010, s. 45-54.

Materski W.: *„Lubelska alternatywa” dla rządu RP na wychodźstwie*, w: Materski W., Michowicz W., (red.): *Historia dyplomacji polskiej*, t. VI., Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 56-111.

Materski W.: *Proces kształtowania się granic i sojuszy politycznych (lipiec 1945 - marzec 1947)*, w: Materski W., Michowicz W., (red.): *Historia dyplomacji polskiej*, t. VI., Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 112-278.

Materski W.: *Bilans okresu*, w: Materski W., Michowicz W., (red.): *Historia dyplomacji polskiej*, t. VI., Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 930-939.

Materski W., Żelichowski R.: *Wprowadzenie*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 9-22.

Materski W.: *Imperatywy a środki nacisku w polityce wschodniej RP*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 181-186.

Materski W.: *Wprowadzenie*, w: Pieńkowski T., *Zbrodnia Katyńska IV-V 1940*, Wydawnictwo MAG, Warszawa 2010, s. 7-13.

Materski W.: *Lata dwudzieste, lata trzydzieste. Polska i ZSRR na Przełomie lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A.W. (red.): *Białe plamy - czarne plamy. Sprawy*

trudne w polsko-rosyjskich stosunkach 1918-2008, Polsko-Rosyjska Grupa do spraw Trudnych, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 85-107.

Materski W.: *Czas wojny (1941-1945). Polityka i jej skutki*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A.W. (red.): *Białe plamy - czarne plamy. Sprawy trudne w polsko-rosyjskich stosunkach 1918-2008*, Polsko-Rosyjska Grupa do spraw Trudnych, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 363-389.

Mocek S.: *Terroryzm i medialne stereotypy. Obraz terroryzmu i aktów terrorystycznych w polskiej świadomości społecznej*, w: Liedel K., Mocek S. (red.): *Terroryzm w medialnym obrazie świata. Terrorysty, dziennikarze, administracja w epoce walki informacyjnej*, Wydawnictwo TRIO; Collegium Civitas; Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 245-265.

Mocek S.: *Mass media a zrównoważony rozwój. Społeczna odpowiedzialność mediów i dziennikarzy w Polsce*, w: Rogala P., Brzozowski T. (red.): *Edukacja dla zrównoważonego rozwoju*, t. III w serii: Borys T. (red.): „Edukacja dla ładu społecznego”, Fundacja Ekonomistów Środowiska i Zasobów Naturalnych, Białystok - Wrocław 2010 s. 149-171.

Mocek S.: *Między heroizmem a przeciętnością. Meandry patriotyzmu i charakteru narodowego w: Pessel W.K., Zagórski S. (red.): Prawda i fałsz. O polskiej chwale i wstydzie*, Oficyna Wydawnicza „Stopka”, Łomża 2010, s. 61-76.

Mocek S.: *Style polskiego myślenia i działania: perspektywa historyczna i wyzwania współczesności*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 233-276.

Motyka G.: *Ukraińcy w okupowanej Warszawie 1939-1944*, w: Eisler i in. (red.): *Niepiękny wiek XX*, Instytut Historii PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 195-205.

Motyka G.: *Działalność OUN i UPA w południowo-wschodniej Polsce 1944-1947*, w: Niedzielko R. (red.): *Polska - Ukraina: trudne pytania*, t. 11: Materiały XII międzynarodowego seminarium historycznego „Stosunki polsko-ukraińskie w latach II wojny światowej”, Instytut Pamięci Narodowej, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej, Warszawa 2009, s. 113-130.

Motyka G.: *Działalność sotni Stepana Stebelskiego „Chrina”*, w: Białokur M., Patelski M. (red.): *Podzielone narody. Szkice z historii stosunków polsko-ukraińskich w latach 40. XX wieku*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Opolu, Toruń - Opole 2010, s. 70-85.

Nalewajko E.: *Populizm w polskiej polityce*, w: Jarosz M. (red.): *Polacy równi i równiejsi*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 225-254.

Nalewajko E.: *Partyjne bariery awansu kobiet w polityce*, w: Pańków I., Post B. (red.): *Kobiety u władzy? Spojrzenie z Sejmu*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 79-104.

Olszewski P.: *Serbia. Między Moskwą a Brukselą*, w: Poptawski D. (red.): *Państwa naddunajskie a Unia Europejska*, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 150-170.

Orzelska A.: *Słowenia - pięć lat w Unii Europejskiej*, w: Żelichowski R. (red.): *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 159-178.

Orzelska A.: *Współpraca regionalna w Europie Środkowej i Wschodniej (1990-2000)*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów

Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 473-489.

Paczkowski A.: *Świat i blok sowiecki wobec „kryzysu polskiego” oraz stanu wojennego*, w: Piotrowski P. (red.): *Wokół „mniejszego zła”. Stan wojenny w Polsce*, Instytut Pamięci Narodowej, Wrocław 2010, s. 15-38.

Paczkowski A.: *Rok 1956 jako cezura w historii aparatu bezpieczeństwa*, w: Mikołajczyk M. i in. (red.): *O prawie i jego dziejach księgi dwie*, Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku, Białystok 2010, s. 677-686.

Paczkowski A.: *Jerzy Giedroyc*, w: Samsonowicz H. (red.): *KSAP XX lat*, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Warszawa 2010, s. 235-252.

Paczkowski A.: *Polska wojna dziesięcioletnia i upadek komunizmu*, w: Eisler J. i in. (red.): *Niepiękny wiek XX*, Instytut Historii PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 633-650.

Paczkowski A.: *O osobliwościach badań nad historią najnowszą*, w: Kolbuszewska J., Stobiecki R. (red.): *Historyk wobec źródeł. Historiografia klasyczna i nowe propozycje metodologiczne*, Instytut Historii PAN, Warszawa 2010, s. 163-172.

Paczkowski A.: *Upiory przeszłości: Jedwabne i Kielce. Zmagania z pamięcią*, w: Czyżewski M. i in. (red.): *Retoryka i polityka. Dwudziestolecie polskiej transformacji*, Wydawnictwo Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2010, s. 195-214.

Paczkowski A., Dudek A.: *Polska*, w: Persak K., Kamiński Ł. (red.): *Czekiści. Organy bezpieczeństwa w europejskich krajach bloku sowieckiego 1944-1989*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 393-467.

Paczkowski A.: *Okrągły Stół: międzynarodowe uwarunkowania i zewnętrzne okoliczności*, w: Hall A. (red.): *W przededniu wielkiej zmiany: Okrągły Stół*, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk 2009, s. 13-22.

Paczkowski A.: *Dyplomacja czasów kryzysu 1980-1989*, w: Materski W., Michowicz W., (red.): *Historia dyplomacji polskiej*, t. VI., Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 821-863.

Paczkowski A.: *Rezydentura wywiadu MSW w Ministerstwie Przemysłu Maszynowego (1971-1983)*, w: Klementowski R., Ligarski S. (red.): *„Budujemy socjalizm...”* Instytut Pamięci Narodowej, Wrocław 2010, s. 47-60.

Paczkowski A.: *„WRON won za Don!”*, czyli *dylematy dekomunizacji*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 155-166.

Paczkowski A.: *Mur berliński a sprawa polska*, w: Kosiewski P., Rozicka A., Toruńczyk B. (Komitet redakcyjny): *Przebyta droga 1989-2009. Dla Aleksandra Smolara*, Fundacja im. Stefana Batorego, Fundacja Zeszytów Literackich, Warszawa 2010, s. 119-126.

Paczkowski A.: *„Odwilż”. 1956 rok - XX Zjazd. Polski Październik. Walka o autonomię*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A.W. (red.): *Białe plamy - czarne plamy. Sprawy trudne w polsko-rosyjskich stosunkach 1918-2008*, Polsko-Rosyjska Grupa do spraw Trudnych, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 481-493.

Paczkowski A.: *Stan wojenny a kierownictwo ZSRR. Moskwa a „kryzys polski” lat 1980-1981*, w: Rotfeld A.D., Torkunow A.W. (red.): *Białe plamy - czarne plamy. Sprawy trudne w polsko-rosyjskich stosunkach 1918-2008*, Polsko-Rosyjska Grupa do spraw Trudnych, Polski Instytut Spraw

Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 539-548.

Pańków I., Post B.: *Wprowadzenie*, w: Pańków I., Post B. (red.): *Kobiety u władzy? Spojrzenie z Sejmu*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 7-16.

Pańków I., Pańków J.: *Polityka jako sztuka skutecznego rządzenia: Niccolo Machiavelli*, w: Wesolowski W. (red.): *Koncepcje polityki*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2010, s. 127-158.

Pańków I.: *Szkic do portretu zbiorowego elity*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 277-305.

Roszkowski W.: *Przekształcenia społeczne i gospodarcze w Polsce w latach 1944-1989*, w: Persak K., Machcewicz P. (red.): *Polski wiek XX, t. 3: PRL od lipca 44 do grudnia 70*, Bellona, Warszawa 2010, s. 81-106.

Roszkowski W.: *Jaka powinna być polityka historyczna?* w: Hattas Sz. (red.): *Polska racja stanu*, Collegium Civitas Press, Warszawa 2010, s. 173-178.

Staniszkis J.: *„Rewolucja wojskowa” a koniec komunizmu*, w: Andrzejewski M., Berent G., Chinciński T., Trzeciak A. (red.): *Od wojny do wolności. Wybuch i konsekwencje II wojny światowej 1939-1989*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa - Gdańsk 2010, s. 208-224.

Staniszkis J.: *Traktat lizboński i kryzys - dwa wyzwania dla Polski*, w: Hattas Sz. (red.): *Polska racja stanu*, Collegium Civitas Press, Warszawa 2010, s. 103-112.

Staniszkis J.: *Między metafizyką państwa a metafizyką władzy, Władza i globalizacja, Właściwy początek: rok 1999, czyli koniec komunizmu jako fazy przejściowej*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 71-96.

Staniszkis J.: *Kilka uwag o komunizmie, Solidarności, postkomunizmie i zapominaniu*, w: Kmiecik V., Kuźniar M., Medowska P. (red.): *Solidarność i upadek komunizmu*, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk 2009, s. 114-123.

Staniszkis J.: *Nie zmarnujmy kryzysu!*, w: Kukliński A., Pawłowski K., Woźniak J. (red.): *Polska wobec wyzwań cywilizacji XXI wieku*, Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2009, s. 85-90.

Stawrowski Z.: *Idea umowy społecznej w myśli sofistów i Platona*, w: Rau Z., Chmieliński Z. (red.): *Umowa społeczna i jej krytycy w myśli politycznej i prawnej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2010, s. 60-67.

Stawrowski Z.: *Aksjologia i duch Konstytucji III Rzeczypospolitej*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 187-216.

Stola D.: *Wielkie migracje w Europie XX wieku*, w: Koźmiński M. (red.): *Cywilizacja europejska. Eseje i szkice z dziejów cywilizacji i dyplomacji*, Instytut Historii PAN, Warszawa 2010, s. 355-375.

Stola D.: *Jak i dlaczego kampania marcowa stała się antyżydowska?* w: Berendt G. (red.): *Spółeczność żydowska w PRL przed kampanią antysemicką lat 1967-1968 i po niej*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2009, s. 107-118.

Szklarski B.: *Wstęp*, w: Szklarski B. (red.): *Autorytaryzmy iberyjskie - Hiszpania Franco i Portugalia*

Salazara, Collegium Civitas Press, Warszawa 2010, s. 5-15.

Szljajfer H.: *Żydzi Wernera Sombarta*, w: Sombart W., *Żydzi i życie gospodarcze*, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2010, s. VII-XXXV.

Szpociński A.: *II wojna światowa w badaniach socjologicznych (do roku 2009)*, w: Andrzejewski M., Berent G., Chinciński T., Trzeciak A. (red.): *Od wojny do wolności. Wybuch i konsekwencje II wojny światowej 1939-1989*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa - Gdańsk 2010, s. 73-89.

Szpociński A.: *II wojna światowa w komunikacji społecznej*, w: Kwiatkowski P., Nijakowski L., Szacka B., Szpociński A. (red.): *Między codziennością a wielką historią. II wojna światowa w pamięci zbiorowej społeczeństwa polskiego*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa - Gdańsk 2010, s. 55-80.

Szpociński A.: *Kanon kulturowy*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 217-232.

Szymoniczek J.: *Międzynarodowy Czerwony Krzyż wobec stanu wojennego w Polsce*, w: Świder M. (red.): *Polityka i humanitaryzm 1980-1989*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2010, s. 217-232.

Ukielski P.: *Polska pozycja w Unii Europejskiej a relacje Polski z Czechami, Słowacją i Węgrami*, w: Kloczkowski J., Żukowski T. (red.): *Rzeczpospolita na arenie międzynarodowej. Idee i praktyczne dylematy polityki zagranicznej*, Kancelaria Prezydenta RP, Ośrodek Myśli Politycznej, Warszawa-Kraków 2010, s. 349-366.

Ukielski P.: *Republika Czeska - pięć lat w Unii Europejskiej*, w: Żelichowski R. (red.): *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 86-101.

Wierzbicki M.: *Zjednoczenie ruchu młodzieżowego Polsce w 1973 roku*, w: Eisler i in. (red.): *Niepiękny wiek XX*, Instytut Historii PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 503-522.

Wierzbicki M.: *Niezależne ugrupowania młodzieżowe w Polsce lat osiemdziesiątych*, w: Kamiński Ł., Waligóra G. (red.): *NSZZ „Solidarność” 1980-1989, t. 7: Wokół „Solidarności”*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 359-385.

Wierzbicki M.: *Hasło: Cibor Grzegorz Leszek*, w: Łątkowska M. i in. (red.): *Encyklopedia „Solidarności”. Opozycja w PRL 1976-1989, t. 1*, Stowarzyszenie Pokolenie, Oficyna Wydawnicza Volumen, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 81.

Wierzbicki M.: *NSZZ „Solidarność” region Ziemia Radomska*, w: Kamiński Ł., Waligóra G. (red.): *NSZZ „Solidarność” 1980-1989, t. 5: Polska środkowo-wschodnia*, Instytut Historii PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 437-489.

Wnuk-Lipiński E.: *Wolność czy równość - stary dylemat w nowym kontekście*, w: Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 55-69.

Wnuk-Lipiński E.: *Świat po roku 1989 - długofalowe konsekwencje przelomu*, w: Kmiecik V., Kuźniar M., Medowska P. (red.): *Solidarność i upadek komunizmu*, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk 2009, s. 76-85.

Wotek A.: *III Rzeczpospolita: słabość państwa jako słabość instytucji*, w: Kloczkowski J. (red.): *Rzeczpospolita 1989-2009. Zwykłe państwo Polaków?* Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków 2009, 185-226.

Wotek A.: *Europeizacja w słabym państwie: przypadek polskiego przemysłu stoczniowego*, w:

Kloczkowski J. (red.): *Polska w grze międzynarodowej. Geopolityka i sprawy wewnętrzne*, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków 2010, s. 243-277.

Zajączkowski M.: *Wybrane aspekty militarne akcji „Wisła”. Likwidacja partyzantki sotnyka Jana Szpontaka „Zalizniaka”*, w: Białokur M., Patelski M. (red.): *Podzielone narody. Szkice z historii stosunków polsko-ukraińskich w latach 40. XX wieku*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Opolu, Toruń - Opole 2010, s. 114-197.

Zajączkowski A.: *Hasta: Stanisław Książek (1909-2006) i Józef Kubiak (1912-1946)*, w: Bielak M., Krajewski K. (red.): *Konspiracja i opór społeczny w Polsce 1944-1956. Słownik biograficzny*, t. IV, Instytut Pamięci Narodowej, Kraków - Warszawa - Wrocław 2010.

Zaremba M.: *„Człowiek drży jak liść” - trwoga przed bandytyzmem w okresie powojennym (1945-1947)*, w: Eisler i in. (red.): *Niepiękny wiek XX*, Instytut Historii PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 363-388.

Żelichowski R.: *Wstęp od redaktora*, w: Żelichowski R. (red.): *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 7-28.

Żelichowski R.: *Gibraltar - wielki mały problem Unii Europejskiej*, w: Żelichowski R. (red.): *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 234-267.

Żelichowski R.: *Dzieje Warszawy w twórczości naukowej Stefana Kieniewicza*, w: Szwarc A. (red.): *Stefan Kieniewicz i jego dziedzictwo w polskiej historiografii*, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2010, s. 130-151.

e) redakcja naukowa monografii lub podręcznika

Cześnik M. (red.): *Niestabilność wyborcza w Polsce*, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2010, s. 114.

Jarosz M. (red.): *Polacy równi i równiejsi*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 345.

Koralewicz J., Ruszkowski P., Bieliński, Figiel A. (red.): *Pokolenie JP II. Dylematy światopoglądowe młodzieży*, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Collegium Civitas, Poznań 2009, s. 245.

Manterys A., Mucha J. (red.): *Nowe perspektywy teorii socjologicznej*, Zakład Wydawniczy „Nomos”, Kraków 2009, s. 627.

Materski W., Cienciąta A.M., Lebediewa N. (red.): *Katyn. A Crime Without Punishment*, [wyd. II], Yale University Press, New Haven and London 2010, s. 560.

Materski W., Michowicz W. (red.): *Historia dyplomacji polskiej*, t. VI., Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, Warszawa 2010, s. 1131.

Materski W., Żelichowski R. (red.): *Polska transformacja. Spojrzenie po dwudziestu latach*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 573.

Mocek S., Liedel K. (red.): *Terroryzm w medialnym obrazie świata. Terrorysty, dziennikarze, administracja w epoce walki informacyjnej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo TRIO, Collegium Civitas, Warszawa 2010, s. 312.

Pańków I., Post B. (red.): *Kobiety u władzy? Spojrzenie z Sejmu*, Instytut Studiów Politycznych PAN,

Warszawa 2010, s. 174.

Persak K., Kamiński Ł. (red.): *Czekiści. Organy bezpieczeństwa w europejskich krajach bloku sowieckiego 1944-1989*, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 2010, s. 634.

Persak K., Machcewicz P. (red.): *Polski wiek XX, t. 2: II wojna światowa*, Bellona, Warszawa 2010, s. 379.

Persak K., Machcewicz P. (red.): *Polski wiek XX, t. 3: PRL od lipca 44 do grudnia 70*, Bellona, Warszawa 2010, s. 387.

Stodkowska I., Dołbakowska M. (red.): *Eurowybory 2009. Kandydaci i programy*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 417.

Szklarski B., Słęcki M. (red.): *Autorytaryzmy iberyjskie - Hiszpania Franco i Portugalia Salazara*, Wydawnictwo Collegium Civitas, Warszawa 2010, s. 153.

Szymoniczek J., Król E.C. (red.): *Das Jahr 1956 in Polen und seine Resonanz in Europa*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 380.

Wierzbicki M. (wybór, oprac., wstęp): *NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska w dokumentach 1980-1989*, Instytut Pamięci Narodowej, Lublin 2010, s. 485.

Szpociński A., Kwiatkowski P., Nijakowski L., Szacka B., (red.): *Między codziennością a wielką historią. II wojna światowa w pamięci zbiorowej społeczeństwa polskiego*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa - Gdańsk 2010, s. 333.

Żelichowski R., Hellema D., Van der Zwaan B., (red.): *The Netherlands and Poland: Historical Background and Contemporary Developments*, Republic of Letters, Haga 2010, s. 526.

Żelichowski R. (red.): *Pierwsza pięciolatka. Małe państwa Europy Środkowo-Wschodniej w Unii Europejskiej*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa 2010, s. 268.

f) redakcja naukowa czasopisma, wydawnictwa ciągłego lub serii wydawniczej

Jasiewicz K.: Seria wydawnicza: „Seria Wschodnia”, Oficyna Wydawnicza Rytm, Instytut Studiów Politycznych PAN.

Holzer J. (red.): *Rocznik Polsko-Niemiecki*, Instytut Studiów Politycznych PAN, Collegium Civitas.

Kaczorowski P. (red.): *Civitas. Studia z Filozofii Polityki*, Instytut Studiów Politycznych PAN.

Manterys A.: Redaktor naukowy serii wydawniczej: „Współczesne teorie socjologiczne”, Zakład Wydawniczy „Nomos”.

Paczkowski A. (red.): Seria: „Dokumenty do dziejów PRL”, ISP PAN.

Roszkowski W. (red.): *Europa Środkowo-Wschodnia*, Instytut Studiów Politycznych PAN.

Roszkowski W. (red.): *Studia Polityczne*, Instytut Studiów Politycznych PAN.

Szljajfer H. (red.): *Sprawy Międzynarodowe / The Polish Quarterly of International Affairs*, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych.

Szpociński A. (red.): Seria wydawnicza: „Współczesne społeczeństwo polskie wobec przeszłości”,

Instytut Studiów Politycznych PAN, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Collegium Civitas.

Żelichowski R. (red.): Seria wydawnicza: „Biblioteka Prac Doktorantów”, Instytut Studiów Politycznych PAN.

Inna ważniejsza publicystyka i popularyzacja

Friszke A.: 1) *Ubek, który zdradził partię*, „Gazeta Wyborcza”, 28 października, 2) *Wiele żyć Józefa-Joska Mutzenmachera*, „Gazeta Wyborcza”, 2 listopada, 3) *Posłowie do Jerzy Zawieyski „Odwilż” (wybór z dziennika 1956)*, „Karta” nr. 63, s. 87-89.

Jasiewicz K.: Wywiady w „Rzeczpospolitej”.

Kamiński A.Z., Szlajfer H.: *Pożegnania i urojenia: Polityka wschodnia - polemika*, „Rzeczpospolita” Plus - Minus, 10-11 lipca.

Król E.C.: Kilkanaście wywiadów radiowych i telewizyjnych, w tym udział w programie Info TVP w związku z rocznicą zakończenia II wojny światowej (Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie).

Leś E.: Udział w audycjach radiowych PR, wywiady prasowe nt. roli trzeciego sektora w tworzeniu miejsc pracy i redukcji ubóstwa.

Leszczyński A.: *Ikea. Dwa oblicza szwedzkiego modelu*, Sutowski M. (red.): *Szwecja*, Krytyka Polityczna, Warszawa 2010.

Marciniak W.: Liczne artykuły i wywiady oraz komentarze polityczne w prasie, w tym internetowej.

Markowski R.: Liczne artykuły i wywiady w prasie, radio i TV.

Mocek S.: Komentarze polityczne i wyborcze dla Agence France Press, Radia Chicago, TOK FM, „Rzeczpospolitej”, Polsat News, TV Info.

Nowik G.: 1) *Geneza i plan bitwy warszawskiej 1920*, „Mówią Wieki” 2010, nr 3, s. 31-37, 2) Liczne wywiady dla prasy, radia i TV.

Oseka P.: *Przypadki propagandy w Polsce*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2010, s. 264.

Pańków I.: Dwa komentarze w TVN24.

Popieliński P.: *Deutschstämmige Familien in Warschau*, „Allensteiner Nachrichten” 2010, nr 5(79), s. 5.

Sowiński P.: *Podziemna z wody i powietrza*, „Polityka” nr 12(2748), 20 marca 2010.

Stoła D.: 1) *Wiesław śmielej!* „Gość Niedzielny” 2) *Generał nie stawia przeszkód*, w dodatku historycznym „Ucieczka z zamkniętego kraju” „Gościa Niedzielnego”, 3) *Przemoc chwalebna*, „Gazeta Wyborcza” (Duży Format).

Szulc T.: *Gaz łupkowy - kolejne Niderlandy?* „Raport. Wojsko. Technika. Obronność” 2010, nr 8, s. 52-55.

Ukielski P.: Kilkanaście wypowiedzi eksperckich dla mediów.

Recenzje wydawnicze i inne opinie

Dziak W.J.: 1) Podręcznik akademicki: „Współczesne stosunki międzynarodowe”, Wydawnictwo Akademii Finansów, 2) Podręcznik akademicki: „Wprowadzenie do problematyki pomocy rozwojowej”, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 3) Małgorzata Citko: „Japan's foreign policy towards the People's Republic of China, 1972-2008”, Wydawnictwo Uniwersytet Hawajskiego w Mānoa, USA, 4) Jerzy Bayer: „Tybet samodzielny czy chiński”, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, 5) Robert Kłaczyński: „Ropa naftowa i gaz ziemny obszaru postradzieckiego. Rola i znaczenie surowców energetycznych polityce Kremla”, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków, 6) Courmont B.: „L'autre pays du matin calme. Les paradoxes nord-corréens”.

Fiszer J.M.: 1) Molendowska M.: *Chrześcijańska demokracja w europejskim procesie integracyjnym*, Wydawnictwo Adam Marszałek, 2) Orzelska A.: *Polityka zagraniczna Polski wobec wybranych kwestii spornych w stosunkach transatlantyckich (1989-2004)*, Instytut Studiów Politycznych PAN, 3) Bachmann K.: *Kto naprawdę wygrał wybory do Parlamentu Europejskiego?* „Studia Polityczne” ISP PAN.

Filipowicz S.: 1) Kauty W.: *W poszukiwaniu „dobrego życia”. U filozoficznych podstaw głównych orientacji politycznego myślenia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2) Scham S.: *The American Future*, Wydawnictwo Profesjonalne i Akademickie, 3) Sandel M.: *Democracy's Discontent*, Wydawnictwo Profesjonalne i Akademickie, 4) Gauchet A.: *Odczarowanie świata. Historia polityczna religii*, Wydawnictwo Naukowe PWN.

Holzer J.: *Galicja w I wojnie światowej*, Uniwersytet JK w Radomiu.

Mach B.W.: John H. Goldthorpe: *On Sociology*, IFiS PAN.

Materski W.: 1) *Zbrodnia katyńska. Między kłamstwem a prawdą*, Instytut Pamięci Narodowej, 2)

Łossowski P., *Kłajpeda kontra Memel. Problem Kłajpedy w latach 1918-1939*, Wydawnictwo

TRIO, 3) Mirowski M., *Idea rewolucji permanentnej w myśli politycznej Lwa Trockiego*,

Wydawnictwo DiG, 4) Kornat M., *Czy była alternatywa? O polityce zagranicznej II*

Rzeczypospolitej, Instytut Pamięci Narodowej, 5) Mądzik M., *Polskie Towarzystwo Pomocy*

Ofiarom Wojny w Rosji w latach I wojny światowej, Wydawnictwo UMCS w Lublinie.

Motyka G.: 1) *Rzeczpospolita utracona. Polityczne, społeczne i gospodarcze skutki nazizmu i*

komunizmu na ziemiach polskich, Instytut Pamięci Narodowej, 2) Basak W.: *Rzecz o majorze*

Antonim Żubrydzie 1918-1946, Wydawnictwo „Ruthenus”.

Paczkowski A.: 1) *Wykorzeleni. Uchodźcy i migracje przymusowe w Europie XX wieku*, Fundacja

na rzecz Nauki Polskiej, 2) *Materiały do dziejów Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w*

Poznaniu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, 3) *Młodzież w PRL. Portrety pokoleń w*

kontekście historii, Wydawnictwo Literackie, 4) *Jan Karski*, Wydawnictwo Literackie, 5) *Komitet*

Obrony Kraju, Semper, 6) *Polskie dokumenty dyplomatyczne 1957*, PISM, 7) *Polskie dokumenty*

dypłomatyczne 1958, PISM, 8) *Solidarity with Solidarity. Western European Trade Unions and the Polish Crisis 1980-1982*, Lexington Books.

Pańków I.: *Między liderem a zmianą*, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

Persak K.: 1) Łukaszewicz S. (red.): *Tajny oręż czy ofiary zimnej wojny? Emigracje polityczne z Europy Środkowej i Wschodniej*, Instytut Pamięci Narodowej, 2) Namsótek P. (red.): *Zabezpieczenie przez KW MO w Gdańsku wizyt Josipa Broz-Tito, Rezy Pahlaviego i Charles'a de Gaulle'a w Trójmieście w latach 1964-1967*, Instytut Pamięci Narodowej.

Sowiński P.: 1) *Jawnie i w podziemiu... Wspomnienia działaczy „Solidarności” regionu radomskiego z lat 1980-1989*, Instytut pamięci Narodowej, 2) NSZZ „Solidarność” *Ziemia Radomska w dokumentach (1980-1989)*, Instytut Pamięci Narodowej.

Stawrowski Z.: *Wspólnota i wspólnotowość w filozofii dawnej i współczesnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

REALIZOWANE PROJEKTY BADAWCZE

Spis treści

a) realizowane w ramach działalności statutowej placówki

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko: Proj
<i>Struktura społeczna, jakość demokracji i dynamika życia publicznego w Polsce w perspektywie porównawczej</i>	prof. dr hab. Bogdan W. Mach	2008-2010	
<i>Sposoby i formy działań politycznych elit na różnych szczeblach władzy</i>	prof. dr hab. Jacek Wasilewski	2009-2010	
<i>Jakość demokracji - badania porównawcze</i>	dr hab. Radosław Markowski	2010	
<i>Wybory do Parlamentu Europejskiego 2009</i>	dr Mikołaj Cześniak	2010	
<i>Współczesne przemiany w Polsce: wymiar polityczny, ekonomiczny i społeczny</i>	prof. dr hab. Maria Jarosz	2009-2011	
<i>Gospodarka społeczna</i>	dr hab. Ewa Leś	2007-2010	
<i>Władza i społeczeństwo, 1944-1990</i>	prof. dr hab. Andrzej Friszke	ciągłe	
<i>Organizacje studenckie na Uniwersytecie Warszawskim w latach 1945-1949</i>	dr Irena A. Słodkowska	2009-2010	
<i>Różne formy oporu wobec systemu sowieckiego na terenach byłej II RP i ich odbicie w dyskusjach we współczesnej historiografii polskiej i ukraińskiej</i>	dr hab. Grzegorz Motyka	2005-2011	

<i>Dokumentacja materiałowa i danych wtórnych Archiwum Partii Politycznych ISP PAN (Archiwum ISP PAN)</i>	dr Irena A. Stodkowska	ciągłe	
<i>Konflikty społeczne, w tym wyznaniowe i narodowościowe na ziemiach polskich podczas II wojny światowej i ich wpływ na współczesne relacje Polski z państwami ościennymi</i>	prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz	2010-2013	
<i>Strategia bezpieczeństwa III RP w wymiarze regionalnym i globalnym</i>	prof. dr hab. Antoni Z. Kamiński	2005-2010	
<i>Unia Europejska wobec Europy Wschodniej i rola Polski w kształtowaniu polityki wschodniej Unii Europejskiej w XXI wieku</i>	prof. dr hab. Józef M. Fiszer	2009-2011	
<i>Przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej</i>	prof. dr hab. Wojciech Roszkowski	ciągłe	
<i>Polska - Niemcy: Historia i pamięć historyczna a polityka zagraniczna</i>	prof. dr hab. Piotr Madajczyk	2009-2011	
<i>Rekonstrukcja ładu instytucjonalnego w państwach postsowieckich i w Europie Środkowo-Wschodniej</i>	dr hab. Włodzimierz Marciniak	2007-2010	
<i>Koncepcja „dobrego społeczeństwa” - tradycja filozoficzna i zagadnienia aktualne</i>	prof. dr hab. Stanisław Filipowicz	2008-2011	
<i>Przemiany społeczno-polityczne w Azji Wschodniej w XXI wieku</i>	dr hab. Waldemar J. Dziak	2005-2011	
<i>Mitologizacja jako narzędzie polityki</i>	dr hab. Ewa Nalewajko	2009-2010	

b) własne (granty)

Tytuł projektu	Kierownik Projektu	Okres Realizacji	Ko: Proj
<i>W tygłu pokoleń - rok 1968 i jego wpływ na stosunki polsko-niemieckie</i>	prof. dr hab. Piotr Madajczyk	2008-2011	247
<i>Polskie Generalne Studium Wyborcze 2007</i>	dr hab. Radosław Markowski	2008-2011	83
<i>Partia polityczna w warunkach emigracji. Na przykładzie Polskiego Ruchu Wolnościowego „Niepodległość i Demokracja”</i>	dr Sławomir Łukasiewicz	2008-2011	65
<i>Antykomunistyczne podziemia w latach 1944-1953 w Polsce i na ziemiach włączonych do ZSRS (Litwa, Łotwa, Estonia, zachodnie obwody USRS i BSRS) - porównanie programów, form działania, metod zwalczania i aktualnej recepcji w historiografiach narodowych</i>	dr hab. Grzegorz Motyka	2008-2011	121
<i>Autonomizacja wielkomiejskich elit politycznych</i>	dr Witold Betkiewicz	2009-2011	80
<i>Czy geoekonomika ma znaczenie w procesach integracji europejskiej?</i>	dr hab. Tomasz G. Grosse	2010-2013	80

c) promotorskie

Tytuł projektu	Kierownik Projektu	Okres Realizacji	Ko: Proj
<i>Paradygmat gry w polityce. Wybrane aspekty gry politycznej według postów Sejmu VI kadencji</i>	prof. dr hab. Włodzimierz Wesotowski	2008-2011	32

d) zamawiane

-----

finansowane przez inne podmioty/instytucje krajowe np. zlecane placowce bezposrednio przez resorty

Tytuł projektu	Koordinator Sietci naukowej	Okres realizacji	Ko: Proj
<i>Rozpad i nowy porządek: społeczeństwo - naród - kultura w okresie wielkiej zmiany w roku 2007</i>	IFiS PAN	2006-2010	

finansowane przez podmioty/instytucje zagraniczne (np. ramowe Programy UE; programy NATO)

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko: Proj
<i>Quality of Young Democracies</i>	prof. dr hab. Bogdan W. Mach	2006-2010	43 86
<i>Around 1968; Activism, Networks, Trajectories</i>	dr Piotr Osęka	2007-2011	22 21
<i>Common Research Project Within the Scope of Participation and Representation.</i>	dr Agnieszka Kłoskowska-Dudzińska	2010-2010	9 58

dofinansowywane przez Polską Akademię Nauk w ramach umów o współpracy naukowej PAN z innymi akademiami:

Tytuł projektu	Kierownik projektu	Okres realizacji	Ko: Proj
Instytut Socjologii RAN - <i>Reguły polityki w procesie transformacji systemowej w Polsce i w Rosji</i>	dr hab. Włodzimierz Marciniak	2008-2010	3 21
Instytut Ekonomii RAN - <i>Reguły polityki w procesie transformacji systemowej w Polsce i w Rosji</i>	dr hab. Włodzimierz Marciniak	2008-2010	3 21
Instytut Słowianoznawstwa RAN - <i>Stosunki polsko-sowieckie 1953-1970</i>	prof. dr hab. Andrzej Paczkowski	2008-2010	-
Centralne Archiwum Litewskie Litewskiej Akademii Nauk - <i>Kresy Wschodnie - Represje okupantów oraz postawy ludności polskiej i litewskiej, 1939-1953.</i>	prof. dr hab. Krzysztof Jasiewicz	2009-2011	1 62

KSZTAŁCENIE (ROZWÓJ) KADR NAUKOWYCH

Spis treści

1. Uzyskany tytuł i stopnie naukowe pracowników placowki w roku sprawozdawczym

a) profesora (nadany przez Prezydenta RP)

Dziak W.J.: Nadanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej tytułu naukowego profesora nauk humanistycznych, 18 listopada.

b) doktora habilitowanego

----

c) doktora

Bajda P.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Elita rządząca na Słowacji w latach 1989 - 2009. Mechanizmy kształtowania i funkcjonowania w systemie demokratycznym*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Jana Kofmana, nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 29 stycznia.

Codogni P.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Wybory czerwcowe 1989 r. - u progu przemiany ustrojowej*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Jana Kofmana, nadała stopień

doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 24 września.

Paszewski T.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Polityka Stanów Zjednoczonych wobec Salwadoru w latach 1980-1992*, napisaną pod kierunkiem dr hab. Henryka Szlajfera, nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 29 stycznia.

Sadowski I.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Spółeczna konstrukcja demokracji lokalnej. Wpływ kapitału społecznego na sprawność lokalnych instytucji przedstawicielskich*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Bogdana W. Macha, nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 29 października.

Wódka J.: Rada Naukowa ISP PAN w oparciu o rozprawę doktorską: *Uwarunkowania wewnętrzne oraz podmioty decyzyjne tureckiej polityki zagranicznej*, napisaną pod kierunkiem prof. dr hab. Józefa M. Fiszer, nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce, 25 czerwca.

2. Tytuł i stopnie naukowe nadane przez placówkę w roku sprawozdawczym innym pracownikom niż własnym

a) doktora habilitowanego

Aleksander Hall,
Ryszard Zaradny

b) doktora

Joanna Aleksandra Radowicz,
Dominik Smyrgała,
Witold Mędykowski,
Paweł Załęski,
Tomáš Strážay,
Paulina Elżbieta Bolibrzuch,
Monika Urszula Trojanowska-Strzęboszowska,

Agnieszka Katarzyna Cianciara.

3. Recenzje w przewodach na stopnie i tytuły naukowe oraz promotorstwo

Bartkowski J.: Recenzent pracy doktorskiej Ireneusza Sadowskiego „Spółeczna konstrukcja demokracji lokalnej. Wpływ kapitału społecznego na sprawność lokalnych instytucji przedstawicielskich” (ISP PAN).

Bukowska X.: Promotorka 1 pracy magisterskiej i 1 pracy licencjackiej.

Codogni P.: Recenzentka 1 pracy licencjackiej.

Dziak W.J.: 1) Recenzent pracy doktorskiej Adiny Zemanek: „Obraz kobiety w chińskich czasopismach o modzie i stylu życia między globalizacją a lokalnością”, 2) Recenzent w przewodzie habilitacyjnym Tadeusza Dmochowskiego „Stosunki radziecko-chińskie 1917-1990”, (UAM).

Filipowicz S.: 1) Ocena dorobku dr. hab. Jerzego Kornasia, w związku z wnioskiem o nadanie tytułu profesora (U.Wr.), 2) Recenzja rozprawy habilitacyjnej i dorobku naukowego dr. Piotra Kimli w związku z postępowaniem w sprawie nadania stopnia naukowego dra hab. (UJ), 3) Promotor pracy doktorskiej Krzysztofa Kowaluka: „Idea emancypacji i autonomii jednostki w teorii dóbr społecznych Michaela Walzera, (WDiNP UW), 4) Promotor 2 prac magisterskich.

Fiszer J.M.: 1) Recenzent prac doktorskich: a) Agnieszki Cianciary: „Polski lobbying gospodarczy w Unii Europejskiej. Perspektywa neoinstytucjonalna” (ISP PAN), b) Pauliny Olechowskiej: „Akcesja Polski do Unii Europejskiej na łamach prasy regionalnej Ziemi Zachodnich”, (WNPiD UAM), 2)

Recenzent 16 prac magisterskich i 17 prac licencjackich, **3)** Promotor doktoratu Jakuba Wódki: „Uwarunkowania wewnętrzne oraz podmioty decyzyjne tureckiej polityki zagranicznej” (ISP PAN), **4)** Promotor 11 prac magisterskich i 13 prac licencjackich.

Friszke A.: **1)** Promotor doktoratu Jana Skórzyńskiego: „Rewolucja Okrągłego Stołu” (ISP PAN), **2)** Recenzent prac doktorskich: **a)** Pauliny Codogni „Wybory czerwcowe 1989 r. - u progu przemiany ustrojowej (ISP PAN), **b)** Tomasza Cerana „Świat idei Jacka Kuronia”, (Wydział Hist. UMK), **c)** Konrada Rokickiego „Relacje między literatami a władzami PRL w latach 1956-1970” (IH PAN).

Gładziuk J.: Promotor 3 prac magisterskich.

Jakóbiak W.: **1)** Recenzent pracy doktorskiej Juliana Staszewskiego: „Morfologia kryzysów walutowych”, Instytut Finansów, Warszawa, **2)** Promotor 8 prac magisterskich.

Jarosz M.: Recenzja w przewodzie habilitacyjnym Adama Czabańskiego: „Samobójstwa altruistyczne. Formy manifestacji, mechanizmy i społeczne reperkusje zjawiska” (KUL).

Koralewicz J.: **1)** Promotor 2 prac doktorskich, **2)** Promotor oraz recenzent kilku 3 prac magisterskich.

Kozarzewski P.: **1)** Promotor doktoratu mgr Zofii Kinowskiej: „Aktywność obywatelska kobiet. Bariery i zasoby na poziomie środowiska lokalnego” (ISP PAN), **2)** Promotor 8 prac magisterskich.

Król E.C.: **1)** Ocena dorobku dr. hab. Stanisława Lisieckiego, w związku z wnioskiem o nadanie tytułu profesora (UAM), **2)** Promotor 4 prac magisterskich, **3)** Promotor 5 prac licencjackich.

Mach B.W.: **1)** Recenzja w przewodzie habilitacyjnym Ryszarda Zaradnego: „Społeczeństwo i władza: Zielona Góra 1945-1976” (ISP PAN), **2)** Recenzja w przewodzie habilitacyjnym Zbigniewa Sawińskiego: „Zastosowania tabel w badaniach społecznych” (IFiS PAN), **3)** Promotor w dwóch przewodach doktorskich: **a)** Alicja Zawistowska: „Horyzontalne nierówności edukacyjne”, **b)** Jacek Bieliński: „Transformacja i anomia w Polsce”, **4)** Promotor 6 prac magisterskich oraz jednej pracy licencjackiej.

Madajczyk P.: Promotor 1 pracy magisterskiej.

Manterys A.: **1)** Recenzja w przewodzie habilitacyjnym Leszka Bullera: „Influencja” (UKSW), **2)** Recenzja w przewodzie habilitacyjnym Jacka Kochanowskiego: „Spektakl i wiedza. Perspektywa społecznej teorii queer” (ISNS UW), **3)** Promotor 4 prac magisterskich i 9 licencjackich.

Materski W.: **1)** Recenzent prac doktorskich: **a)** Witold Mędykowski: „Pogromy 1941 roku w byłej sowieckiej strefie okupacyjnej. Kontekst historyczny, społeczny i kulturowy” (ISP PAN), **b)** Jan Tokarski, „Wizje przyszłości bolszewickiej Rosji. Przewidywania czołowych polityków polskich a koncepcje polityków brytyjskich i amerykańskich 1917-1921” (IH PAN), **c)** Shahla Kazimova, „Życie, działalność polityczna i publicystyczna Mehemmeda Emina Resulzadego. Azerbejdżański prometeizm” (Wydział Orientalistyki UW), **d)** Michał Kolasiński, „Dyplomacja państwa ukraińskiego (Ukraina Naddnieprzańska) w 1918 roku” (Wydział Nauk Historycznych UMK w Toruniu), **2)** Recenzent w przewodach habilitacyjnych: **a)** Piotr Kwiatkiewicz, „Azerbejdżan: ukształtowanie niepodległego państwa” (IH UAM), **b)** Joanna Modrzejewska-Leś-niewska, „Polityka Stanów Zjednoczonych i Związku Radzieckiego wobec Afganistanu w latach 1947-1979” (IH UW), **3)** Opinia nt całokształtu dokonań Richarda Pipes’a, ws. doktoratu honoris causa (Senat UW), **4)** Promotor doktoratu Mikołaja Mirowskiego: „Idea rewolucji permanentnej w myśli politycznej Lwa Trockiego” (ISP PAN).

Mocek S.: **1)** Recenzent pracy doktorskiej E.A. Sadurskiej: „Wartości wielkoprzemysłowej kadry menedżerskiej na przykładzie polskiego sektora elektroenergetycznego” (UKSW), **2)** Promotor 12 prac magisterskich i 4 prac licencjackich.

Nalewajko E.: Promotor 4 prac magisterskich.

Nogal A.: Promotor 1 pracy magisterskiej.

Paczkowski A.: **1)** Ocena dorobku dr. hab. Rafała Habielskiego, w związku z wnioskiem o nadanie tytułu profesora (WDiNP UW), **2)** Ocena dorobku dr. hab. Andrzeja Nowaka, w związku z wnioskiem o nadanie tytułu profesora (WH UJ), **3)** Ocena dorobku dr. hab. Mirosława Piotrowskiego, w związku z wnioskiem o nadanie tytułu profesora (WH UMK), **4)** Ocena dorobku dr. hab. Jana Mareckiego, w związku z wnioskiem o nadanie tytułu profesora (PAT), **5)** Recenzent w przewodach habilitacyjnych: **a)** Agnieszki Cieślak (IH PAN), **b)** Aleksandra Halla (ISP PAN), **6)** Recenzent prac doktorskich: **a)**

Tadeusza Ręgwelskiego „Czasopiśmiennictwo taternickie w Polsce” (AWF Kraków), b) Tomasz Korejwo: „PZPR na Warmii i Mazurach, 1948-1990” (UW-M), c) Pawła Kowala: „Polityka ekipy gen. W. Jaruzelskiego w latach 1986-1989” (ISP PAN).

Pańków I.: 1) Promotorstwo 10 prac magisterskich, 2) Recenzje 3 prac magisterskich i 3 licencjackich.

Siwek A.: Promotor 1 pracy magisterskiej.

Stawrowski Z.: 1) Recenzent pracy doktorskiej: Waldemara Rogowskiego: „W kierunku liberalizmu? W kręgu myślenia politycznego Józefa Tischnera” (Wydział Humanistyczny UKW w Bydgoszczy), 2) Promotor 6 prac magisterskich (UKSW).

Stola D.: Promotor doktoratu Anny Kicinger: „Polska polityka migracyjna 1918-2004”, (WDiNP UW).

Szpociński A.: Recenzent 2 prac habilitacyjnych oraz 2 prac doktorskich.

Szymoniczek J.: Promotor 3 prac licencjackich.

Ukielski P.: Promotor 1 pracy licencjackiej.

Wnuk-Lipiński E.: 1) Recenzent pracy doktorskiej Pauliny Bolibrzuch: „Włochy pod rządami Silvio Berlusconi” (ISP PAN), 2) Promotor 2 prac magisterskich i 2 prac licencjackich.

Wonicki R.: Promotor 2 prac magisterskich.

Zubelewicz K.: Promotor 1 pracy magisterskiej oraz 6 prac licencjackich.

UPOWSZECHNIANIE I PROMOCJA OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

Spis treści

1. Organizacja i współorganizacja konferencji i sympozjów

Zakład Przemian Społecznych i Gospodarczych ISP PAN, Deutsches Polen-Institut Darmstadt - międzynarodowa konferencja: „Legitymacja i protest. Niepokoje społeczne w Polsce, Niemczech (wschodnich) oraz innych państwach transformacyjnych po 1989 roku”, Berlin, 23-24 września.

Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych ISP PAN - międzynarodowa konferencja: „Globalne uwarunkowania zaopatrzenia w gaz i ropę naftową oraz ich konsekwencje dla Polski”, Warszawa, 17-18 czerwca.

Zakład Filozofii Polityki Instytutu Studiów Politycznych PAN, - konferencja: „Po tragedii smoleńskiej”, Warszawa, 26 czerwca.

Zakład Europeistyki ISP PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN - konferencja: „Parlament Europejski po Traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”, Warszawa, 21-22 października.

Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej - konferencja: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”, Warszawa, 25-26 listopada.

Partnerstwo instytucjonalne ISP PAN

Jarosz M.: Zorganizowanie i przeprowadzenie międzynarodowego panelu dyskusyjnego pt. “Bariery rozwoju wspólnej Europy: dysproporcje materialne i społeczne” na XX Forum Ekonomicznym, Krynica, 8-11 września.

2. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach w kraju

Bajda P.: *Premier Iveta Radičová - czyżby nowa perspektywa współpracy w Europie Środkowej*, -

referat; konferencja Ośrodka Myśli Politycznej: „Nowa Europa Środkowa? Analiza polityki państw regionu i ich miejsca w UE: krajobraz po wyborach na Węgrzech, Słowacji i w Czechach”, Kraków, 17 listopada.

Betkiewicz W.: *Elementy nowej kultury politycznej w samorządowych elitach polskich miast*, - referat; XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: „Co się dzieje ze społeczeństwem?”, Kraków, 8-11 września.

Bartkowski J.: *Samorząd jako szkoła kultury politycznej. Koalicje lokalne*, - referat; konferencja: „20 lat doświadczeń samorządu gminnego w III RP - sukcesy, porażki, wnioski na przyszłość”, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań, 1-2 czerwca.

Bukowska X.: *Spółeczeństwo obywatelskie czy nieobywatelskie?*, - referat; konferencja: „Animacja życia publicznego z perspektywy społeczeństwa obywatelskiego”, Centrum Wspierania Aktywności Lokalnej, Collegium Civitas, Warszawa, 25 czerwca.

Ciepielewska A.: *Organizacje gospodarki społecznej na rzecz osób z ograniczeniami sprawności w Polsce*, - referat; konferencja: „Społecznie znaczy ekonomicznie - rozwój sektora ekonomii społecznej w województwie łódzkim”, Instytut Europejski w Łodzi, Łódź, 23 marca.

Ciepielewska A.: *Rola inicjatyw obywatelskich w aktywizacji i integracji społeczno-zawodowej osób z grup wykluczenia społecznego na przykładzie osób z ograniczeniami sprawności*, - referat; konferencja podsumowująca projekt „Ogólnopolskie badanie sytuacji, potrzeb i możliwości osób niepełnosprawnych”, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Warszawa, 12-13 maja.

Cześnik M.: *Wybory prezydenckie 2010 a katastrofa w Smoleńsku*, - referat; XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: „Co się dzieje ze społeczeństwem?”, Kraków, 8-11 września.

Cześnik M.: *Głosowanie jako nawyk w nowych demokracjach - przykład naturalnego eksperymentu w Polsce*, - referat; XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: „Co się dzieje ze społeczeństwem?”, Kraków, 8-11 września.

Cześnik M.: *Partycypacja wyborcza a kontekst przestrzenny w wyborach do Parlamentu Europejskiego*, - referat; konferencja: „Parlament Europejski po Traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”, Zakład Europeistyki ISP PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 21-22 października.

Cześnik M.: *Voting as a Habit in New Democracies*, - referat; konferencja: „From the Totalitarianism towards Democracy in Central-Eastern Europe”, Instytut Psychologii PAN, Instytut Filozofii i Socjologii PAN, Instytut Nauk Ekonomicznych PAN, Instytut Prawa PAN, International Society of Political Psychology, Warszawa, 18-20 listopada.

Dąbrowska K.: *Polityka energetyczna Rosji i obszaru post-sowieckiego*, - referat; konferencja: „Globalne uwarunkowania zaopatrzenia w gaz i ropę naftową oraz ich konsekwencje dla Polski”, Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych ISP PAN, Warszawa, 17-18 czerwca.

Dziak W.J.: *Różne modele sprawowania władzy komunistycznej na przykładach Korei Północnej, ChRL i Albanii*, - referat; konferencja: „Mechanizmy i ludzie władzy w PRL”, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa 14 października.

Fiszer J.M.: *Parlament Europejski po wyborach z czerwca 2009 roku*, - referat; konferencja: „Parlament Europejski po Traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”, Zakład Europeistyki ISP PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 21-22 października.

Fiszer J.M.: *Ropa naftowa i gaz jako przedmiotowi uczestnicy współczesnych stosunków*

międzynarodowych, - referat; VIII Międzynarodowa Konferencja NAFTA i GAZ, Zarząd Targów Warszawskich SA, Warszawa, 22-23 września.

Fiszler J.M.: *Unia Europejska w wielobiegunowym świecie*, - referat; konferencja: „Unia Europejska w wielobiegunowym świecie”, Uczelnia Łazarskiego, Warszawa, 8 czerwca.

Friszke A.: *Środowiska krajowe wobec Radia Wolna Europa do 1975 r.*, - referat; konferencja Wydziału Dziennikarstwa UW, Warszawa, 11 czerwca.

Friszke A.: *Reakcja PZPR na działalność opozycji demokratycznej w Polsce*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Opozycja z perspektywy międzynarodowej. Historia ruchów dysydenckich i opozycyjnych Europy Środkowej i Wschodniej”, Niemiecki Instytut Historyczny, Warszawa, Centrum Badań nad Historią Współczesną, Poczdam, Warszawa, 17-19 września.

Friszke A.: *RWE i narodziny Solidarności*, - referat; konferencja: „Radio Wolna Europa i Solidarność”, Stowarzyszenie Wolnego Słowa, Sekcja RWE, Warszawa, 1 października.

Friszke A.: *Region Mazowsze*, - referat; konferencja: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”, Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 25-26 listopada.

Friszke A.: Moderator panelu: *Organizacja NSZZ „Solidarność”*; konferencja: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”, Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 25-26 listopada.

Friszke A.: *Postawy wobec aparatu przemocy*, - referat; konferencja: „Bez taryfy ulgowej. Dorobek naukowy i edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej 2000-2010”, Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi, Łódź, 8-10 grudnia.

Hałajko J.: *Przestrzeń językowa a pole polityczne na współczesnej Ukrainie*, - referat; XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: „Co się dzieje ze społeczeństwem?”, Kraków, 8-11 września.

Hałajko J.: *Reforma szkolnictwa wyższego w dyskursie medialnym*, - referat; konferencja: „Kontrowersje dyskursywne. Między wiedzą specjalistyczną a praktyką społeczną”, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Lublin, 18-19 listopada.

Holzer J.: „Solidarność” - *rewolucja, powstanie czy reforma*, - udział w panelu; konferencja: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”, Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 25-26 listopada.

Jakóbiak W.: *Konsekwencje światowego kryzysu gospodarczego dla rynków finansowych w Polsce*, - referat; konferencja: „Globalny kryzys ekonomiczny - perspektywa drugiej fazy”, Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów, 10-11 lutego.

Jarząbek W.: *PRL a prawa człowieka w kontekście procesu KBWE*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Opozycja z perspektywy międzynarodowej. Historia ruchów dysydenckich i opozycyjnych Europy Środkowej i Wschodniej”, Niemiecki Instytut Historyczny, Warszawa, Centrum Badań nad Historią Współczesną, Poczdam, Warszawa, 17-19 września.

Jarząbek W.: *Pozycja peerelowskich elit władzy w bloku wschodnim*, - referat; konferencja: „Mechanizmy i ludzie władzy w PRL”, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 14-15 października.

Kamiński A.Z., Szlajfer H.: *Stan, kierunki i potrzeby polskiej polityki wschodniej*, - udział w panelu; konferencja: „Jerzy Giedroyc: polityka - kultura - wschód. 10 lat po śmierci Redaktora”, Studium Europy Wschodniej UW, Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka Jeziorańskiego, Warszawa, 14 września.

Kotnarowski M.: *Interakcje w równaniach regresji - cel stosowania, znaczenie w modelu, poprawna*

interpretacja, - referat; XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: „Co się dzieje ze społeczeństwem?”, Kraków, 8-11 września.

Kotnarowski M.: *Partycypacja wyborcza a kontekst przestrzenny w wyborach do Parlamentu Europejskiego*, - referat; konferencja: „Parlament Europejski po traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”, Zakład Europeistyki ISP PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 21-22 października.

Kozarzewski P.: Udział w przygotowaniu panelu dyskusyjnego na XX Forum Ekonomicznym w Krynicy.

Leś E.: *Spółdzielczość jako jeden z filarów gospodarki społecznej*, - referat; konferencja: „Spółdzielczość polska w 20 lat po wejściu w życie ustawy z 20 stycznia 1990 r.”, Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa-Miedzeszyn, 21-22 stycznia.

Leszczyński A.: *Mikrosocjologia strajku, ...*, - referat; konferencja: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”, Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa.

Leszczyński A.: „*Aparat represji w Polsce Ludowej...*”, - referat; konferencja: „Bez taryfy ulgowej. Dorobek naukowy i edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej 2000-2010”, Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi, Łódź, 8-10 grudnia.

Madajczyk P.: *Zmiany społeczne w Polsce pod wpływem II wojny światowej*, - referat; konferencja: „Rzeczpospolita utracona. Polityczne, społeczne i kulturalne skutki nazizmu i komunizmu na ziemiach polskich”, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 11 grudnia.

Madajczyk P.: *Relacje polsko-niemieckie po II wojnie światowej (zarys problemu)*, - referat; konferencja: „Muzeum Ziemi Zachodnich - historia i perspektywy”, Ośrodek Pamięć i Przyszłość, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław, 18-19 maja.

Madajczyk P.: *Postanowienia konferencji w Jaltie i Poczdamie i ich konsekwencje dla stosunków polsko - niemieckich oraz dla Śląska w okresie 1945-1990*, - referat; XV Seminarium Śląskie „Traktaty Polsko-Niemieckie z 1990 i 1991 roku i ich konsekwencje dla Śląska”, Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej, Kamień Śląski, 29 września - 3 października.

Madajczyk P.: *Polacy wobec Niemców. Niemcy wobec Polaków*, - referat; konferencja: „Sąsiedzi 1939-1945”, Instytut Pamięci Narodowej, 4 grudnia.

Marciniak W.: *Rosja wobec Unii Europejskiej - cele polityczne i metody ich realizacji*, - referat; konferencja poświęcona pamięci Prezydenta RP, prof. Lecha Kaczyńskiego: „Wyzwania geopolityczne we współczesnych stosunkach międzynarodowych a polskie interesy”, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków, 11 czerwca.

Marciniak W.: *Pierwszy gensek. Epizod walki o władzę w partii bolszewickiej*, - referat; konferencja: „Rosja carska - Rosja bolszewicka - Rosja współczesna”. Sesja specjalna z okazji wręczenia prof. Richardowi Pipesowi doktoratu honoris causa Uniwersytetu Warszawskiego, Studium Europy Wschodniej UW, Warszawa, 29-30 czerwca.

Marciniak W.: *Polska w polityce bezpieczeństwa Rosji*, - referat; konferencja: „Nowe otwarcie w stosunkach polsko-rosyjskich: szanse i zagrożenia”, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa, 15 września.

Marciniak W.: *Polska - Rosja. Stosunki przekłete?* - uczestnik panelu; Ośrodek Myśli Politycznej, Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ, Kraków, 27 kwietnia.

Marciniak W.: *Szansa na pojednanie*, - uczestnik panelu; PAP, RIA Nowostki, Warszawa, 23 kwietnia.

Marciniak W.: *Katyń. Akt założycielski PRL-u*, - uczestnik panelu; Muzeum PRL-u, Kraków, 15 maja.

Marciniak W.: *Po tragedii smoleńskiej*, - uczestnik panelu; Instytut Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 26 czerwca.

Marciniak W.: *Spór o historię - historia sporu*, - uczestnik panelu; Szkoła Polsko-Rosyjska, Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego, Kolegium Europy Wschodniej, Warszawa, 20 października.

Marciniak W.: *Most czy mur? Wybory na Białorusi a wyzwania polskiej polityki wschodniej*, - uczestnik panelu, Belsat TV, Warszawa, 10 grudnia.

Markowski R.: *Socjologia polityki czy politologia społeczeństwa?* - referat; XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: „Co się dzieje ze społeczeństwem?”, Kraków, 8-11 września.

Markowski R.: *Populism, Euroskepticism and the Emergence of Political Parties in Poland*, - referat; „Extremism in Contemporary Europe - manifestations, challenges and threats”, Polskie Towarzystwo Studiów Politycznych, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Foundation for European Studies, Honorowy konsulat Republiki Słowackiej, Wrocław, 6-7 października.

Markowski R.: *Opinia publiczna a demokratyczne podejmowanie decyzji*, - referat; Sesja Otwierająca XI Kongres Badaczy Rynku i Opinii, Warszawa, 21-22 października.

Markowski R.: *Knowledge and Partisan Bias: An Uneasy Relationship*, - referat; konferencja: „From Totalitarianism towards Democracy in Central and Eastern Europe: Contributions of Political Psychology to Understanding of the Transformation Process in the Region”, Instytut Psychologii PAN, International Society of Political Psychology, Warszawa, 18-20 listopada.

Materski W.: *Zbrodnia katyńska 1940-2010. Etapy dochodzenia do prawdy*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Zbrodnia katyńska. Kryzys prawdy 1940-2010”, Niezależny Komitet Historyczny Badania Zbrodni Katyńskiej, Warszawa, 23 kwietnia.

Materski W.: *Dyplomacja Polski „lubelskiej”*, - uczestnik panelu: „Historia dyplomacji polskiej 1944-1989”, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 25 listopada.

Materski W.: *Sprawy trudne w stosunkach polsko-rosyjskich*, - uczestnik panelu: „Spór o historię. Historia sporu”, Studium Europy Wschodniej UW, Warszawa, 20 października.

Mocek S.: *Wpływ demokratyzacji na pluralizm mediów*, - referat; konferencja: „Własność mediów, pluralizm informacyjny, wolność słowa”, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Fundacja Konrada Adenauera, Forum Obywatelskiego Rozwoju, Katedra Praw Człowieka WPiA UW, Warszawa, 29-30 października.

Mocek S.: *Meandry patriotyzmu i charakteru narodowego*, - referat; konferencja: „Testament Glogera. Prawda i fałsz. O polskiej chwale i wstydzie”, Społeczne Stowarzyszenie Prasoznawcze „Stopka”, Łomża, 5 listopada.

Mocek S.: *Pamięć i zapominanie. Kulturowe i społeczne funkcje muzeów*, - referat; konferencja: „Ekonomia muzeum”, UKSW, Muzeum Pałac w Wilanowie, Warszawa, 25 listopada.

Motyka G.: *Polska pamięć II wojny światowej*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Wiek XX w świadomości Polaków i Ukraińców. Wydarzenia i symbole w polskich i ukraińskich koncepcjach edukacji historycznej”, Oddział IPN w Lublinie, Ambasada RP w Kijowie, Międzynarodowa Fundacja Widrożeń, Zamość, 29-30 czerwca.

Motyka G.: *Mniejszości narodowe w PRL w badaniach historycznych*, - referat; konferencja: „Internacjonalizm, czy...? Działania organów bezpieczeństwa państw komunistycznych wobec

mniejszości narodowych (1944-1989)", IPN Wrocław, IH UWR oraz Kolegium im. Jana Nowaka Jeziorańskiego, Wrocław, 21-23 kwietnia.

Motyka G.: *Stosunki polsko-ukraińskie w latach 1939-1945*, - referat; konferencja: „Sąsiedzi 1939-1945”, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 4 grudnia.

Nałęcz S.: *Przemiany spółdzielczości polskiej w latach 1990-2009 w świetle badań statystycznych*, - referat; konferencja: „Spółdzielczość polska w 20 lat po wejściu w życie ustawy z 20 stycznia 1990 r.”, Krajowa Rada Spółdzielcza, Warszawa-Miedzeszyn, 21-22 stycznia.

Nogal A.: *Powrót filozofii polityki*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Filozofia polityczna po roku 1989 - w Polsce i na świecie” Instytut Filozofii UJ, Zakład Filozofii Polityki IF UW, Kraków, 23-25 września.

Nogal A.: *O republikańskiej cnocie grzeczności*, - referat; II ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa: „Wiele twarzy Republikanizmu - dziedzictwo tradycji i wyzwania współczesności” Katedra Metodologii Filozofii oraz Katedra Historii Europy Wschodniej KUL, Lublin, 3-4 grudnia.

Nowik G.: *Zbrodnia katyńska na tle polityki sowieckiej i rosyjskiej wobec Polski*, - referat; konferencja: „Katyń - ocalić od zapomnienia”, Urząd Miejski, Akademia Polonijna, Częstochowa, 7 kwietnia.

Nowik G.: *Zbrodnia katyńska odwetem Stalina za przegraną wojnę w 1920 r., czy elementem imperialnej polityki Rosji*, - referat; konferencja: „Katyń pamiętamy”, Starostwo Powiatowe w Skierniewicach, Instytut Pamięci Narodowej w Łodzi, Uniwersytet Łódzki, Łódź, 12 kwietnia.

Nowik G.: *Proces w Charkowie w grudniu 1943 r. - u źródeł kłamstwa katyńskiego*, - referat; doroczna Konferencja Katyńska: „Kryzys Prawdy 1940-2010”, Polska Fundacja Katyńska, Warszawa, 24 kwietnia.

Nowik G.: *Geneza planu bitwy warszawskiej 1920 r.*, - referat oraz współprzewodniczenie konferencji: „Wojna polsko-rosyjska (1919-1920) i jej międzynarodowe odniesienia z perspektywy 90-lecia”, Akademia Obrony Narodowej, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa, 10 czerwca.

Nowik G.: *Marszałka Józefa Piłsudskiego koncepcja prowadzenia działań wojennych w 1920 r.*, - referat; konferencja: „Umowa Suwalska - fakty i interpretacje”, Archiwum Państwowe i Muzeum w Suwałkach, Instytut Historii Litwy, Polskie Towarzystwo Historyczne w Białymstoku, Suwałki, 11 września.

Nowik G.: *Geneza i charakter konfliktu Polski z bolszewicką Rosją 1918-1920*, - referat; konferencja: „Wojna światów 1920”, Muzeum Józefa Piłsudskiego, Dom Spotkań z Historią, Warszawa, 14 września.

Nowik G.: *Koncepcja rozegrania bitwy warszawskiej 1920 r.*, - referat oraz współprzewodniczenie sesji na konferencji: „Od Grunwaldu po Berlin - decydujące bitwy w dziejach Polski, Instytut Historii UWr, Wrocław, 24-25 września.

Nowik G.: *Bitwa Warszawska 1920 r. w świetle najnowszych badań historycznych*, - referat; konferencja: „Bitwa Warszawska 1920 r.”, Uniwersytet Stefana kardynała Wyszyńskiego, Muzeum Niepodległości, Muzeum Historii Ruchu Ludowego, Warszawa, 20 października.

Olszewski P.: *Bośnia i Hercegowina w perspektywie wschodniej*, - referat; konferencja: „Bezpieczna Europa z perspektywy wschodniej”, Wydział Nauk Humanistycznych Katedra Stosunków Międzynarodowych SGGW, Warszawa, 26 maja.

Olszewski P.: *EPS jako element oddziaływania UE na Mołdowę*, - referat; konferencja: „Państwo w dobie globalizacji. Zmierzch czy odrodzenie?”, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Instytut Sądecko-Lubelski, Nowy Sącz - Rytro, 21-23 czerwca.

Olszewski P.: *Polityka UE wobec Bałkanów Zachodnich*, - referat; konferencja: „Bałkany. Wymiar Europejski”, Koło Studentów Stosunków Międzynarodowych, Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ, Kraków, 31 maja.

Olszewski P.: *Trzy wymiary EPS jako wyraz unijnej geopolityki*, - referat; konferencja: „Unia Europejska w wielobiegunowym świecie”, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. R. Łazarskiego, Warszawa, 8 czerwca.

Olszewski P.: *Parlament Europejski w procesie integracji państw postjugosłowiańskich z Unią Europejską*, - referat; konferencja: „Parlament Europejski po traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”, Zakład Europeistyki ISP PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 21-22 października.

Olszewski P.: *Świat po kryzysie - ekonomiczne, polityczne i międzynarodowe konsekwencje kryzysu gospodarczego*, - referat; konferencja: „Globalny kryzys a państwa postjugosłowiańskie. Aspekty polityczne, ekonomiczne i społeczne”, Uczelnia Łazarskiego, Warszawa, 9 grudnia.

Oseka P.: *Tajne spec. znaczenia. Modele debaty o PRL w przestrzeni publicznej*, - referat; konferencja: „Historie alternatywne”, Instytut Historii UMCS, Lublin, 17-19 maja.

Oseka P.: *Elity „Solidarności”*, - referat; konferencja: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”, Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 25-26 listopada.

Oseka P.: *Biuletyn IPN*, - referat; konferencja: „Bez taryfy ulgowej. Dorobek naukowy i edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej 2000-2010”, Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi, Łódź, 8-10 grudnia.

Paczkowski A.: *Stosunki Polska-ZSRR 1945-1956*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Polska-Rosja. Trudne tematy”, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie, Kraków, 5-7 października.

Paczkowski A.: *Od „dyrektoriatu” do „trójki” - przywództwo gen. Jaruzelskiego i jego zaplecze intelektualne*, - referat; konferencja: „Mechanizmy i ludzie władzy w PRL”, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 14 października.

Paczkowski A.: *Lato 1980: narastanie ruchu społecznego*, - referat; konferencja: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”, Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 25-26 listopada.

Paczkowski A.: Moderator panelu: „Solidarność” - rewolucja, powstanie, czy reforma?; konferencja: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”, Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 25-26 listopada.

Paczkowski A.: *Aparat przemocy Polski Ludowej*, - referat; konferencja: „Bez taryfy ulgowej. Dorobek naukowy i edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej 2000-2010”, Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi, Łódź, 8-10 grudnia.

Paszewski T.: *Polityka energetyczna Stanów Zjednoczonych i Brazylii*, - referat; konferencja: „Globalne uwarunkowania zaopatrzenia w gaz i ropę naftową oraz ich konsekwencje dla Polski”, Zakład Bezpieczeństwa Międzynarodowego i Studiów Strategicznych ISP PAN, Warszawa, 17-18 czerwca.

Persak K.: *Centralna egzekutywa PZPR*, - referat; konferencja: „Mechanizmy i ludzie władzy PRL”, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 14-15 września.

Popieliński P.: *Młodość mniejszości niemieckiej - problemy z przyszłością*, - referat; konferencja: „Narodowa i kulturowa tożsamość naszych dzieci i wnuków”, Stowarzyszenie Mazurskie, Krutyń, 25-27 maja.

Schlesinger K.: *Współpraca Komisji Europejskiej z Parlamentem Europejskim po Traktacie z Lizbony*, - referat; konferencja: „Parlament Europejski po traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”, Zakład Europeistyki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 21-22 października.

Siwek A.: Współorganizacja konferencji naukowej „Po tragedii smoleńskiej”, Zakład Filozofii Polityki Instytutu Studiów Politycznych PAN, Warszawa, 26 czerwca.

Sowiński P.: *Literatura przemycona. Jak emigracja pomogła zbudować wydawniczy underground w Polsce*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Świat wobec Solidarności”, Instytut Pamięci Narodowej, Wrocław, 20-24 października.

Sowiński P.: *Obieg książki zakazanej: kraj emigracja, świat zachodni 1977-1989*, - referat; konferencja: „Emigracja a środowiska kultury niezależnej w kraju”, Instytut Pamięci Narodowej, Gdańsk, 25-26 marca.

Sowiński P.: *Budowanie niezadowolenia społecznego w czasach „Solidarności”. Przykład drugiego obiegu wydawniczego*, - referat; konferencja: „Solidarność - doświadczenie i pamięć”, Instytut Socjologii UW, Europejskie Centrum „Solidarności”, CBOS, Warszawa, 14 maja.

Staniszkis J.: *Chaos czy porządek?* - referat; XIV Ogólnopolski Zjazd Socjologiczny: „Co się dzieje ze społeczeństwem?”, Kraków, 8-11 września.

Staniszkis J.: *The epistemologies of order in 21st century: An inquiry into clashes and collapse*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Solidarity and the Crisis of Trust”, Europejskie Centrum Solidarności, Katedra im. Erazma z Rotterdamu UW, Warszawa, 11 października.

Stawrowski Z.: *Solidarność: od więzi politycznej do więzi etycznej*, - referat; konferencja: „Solidarność - doświadczenie i pamięć”, Instytut Socjologii UW, Europejskie Centrum Solidarności, CBOS, Warszawa, 14 maja.

Stawrowski Z.: *Solidarność jako idea filozoficzna*, - referat; konferencja: „Polska Solidarności. Tradycja solidarnościowa - źródła, oblicza, interpretacje, kontrowersje”, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków, 19 listopada.

Stawrowski Z.: *Republikanizm Hegla*, - referat; II ogólnopolska interdyscyplinarna konferencja naukowa: „Wiele twarzy Republikanizmu - dziedzictwo tradycji i wyzwania współczesności” Katedra Metodologii Filozofii oraz Katedra Historii Europy Wschodniej KUL, Lublin, 3-4 grudnia.

Stola D.: *Jakiego IPN potrzebuje historiografia polska?* - referat; konferencja: „Bez taryfy ulgowej. Dorobek naukowy i edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej 2000-2010”, Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi, Łódź, 8-10 grudnia.

Stola D.: *Reżim komunistyczny w Polsce jako proces*, - referat; konferencja: „Jednostka i społeczeństwo wobec doświadczenia komunizmu. Przeszłość i teraźniejszość”, Katedra Historii Współczesnej i Ruchów Społecznych Instytutu Politologii KUL, Katedra Dziejów Totalitaryzmu Instytutu Historii KUL, Lublin, 2-3 grudnia.

Stryjek T.: *Współczesna ukraińska historiografia dziejów Ukrainy w XX w.*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Wiek XX w świadomości Polaków i Ukraińców. Wydarzenia i symbole w polskiej i ukraińskiej koncepcjach edukacji historycznej”, IPN Oddział Lublin, Ambasada RP w Kijowie, Międzynarodowa Fundacja „Widrodzennija”, Zamość, 27-30 czerwca.

Szklarski B.: *Sytuacyjny model przywództwa*, - referat; konferencja: „Kryzys przywództwa we współczesnej polityce”, Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Fundacja Ericha Bölla, Warszawa, 7-8 czerwca.

Szklarski B.: *Jak badać przywództwo polityczne*, - referat; konferencja: „Podejście badawcze i metodologiczne w nauce o polityce”, Zakład Teorii Polityki i Państwa UJ, Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ, Wydział Studiów Międzynarodowych i Politycznych UJ, Kraków, 15-17 września.

Szklarski B.: *Radical normalcy: political extremism the American way*, - referat; międzynarodowa konferencja: “Extremism in Contemporary Europe - manifestations, challenges and threats”, Polskie Towarzystwo Studiów Politycznych, Dolnośląska Szkoła Wyższa, Foundation for European Studies, Honorowy konsulat Republiki Słowackiej, Wrocław, 6-7 października.

Szklarski B.: *Anti-Establishment sentiment - a recurring theme in American politics*, - referat; międzynarodowa konferencja: “American diversity: identities, narratives, politics”, Polskie Towarzystwo Studiów Amerykanistycznych, Uniwersytet Łódzki, Łódź, 20-23 października.

Szklarski B.: *Sacrum i decorum w narracjach legitymizacyjnych - przyczynek do antropologii przywództwa prezydenckiego*, - referat; konferencja: „Antropologia polityki w Ameryce Łacińskiej na początku XXI wieku”, Polskie Towarzystwo Studiów Latinoamerykańskich, Uniwersytet Łódzki, Łódź, 26-27 listopada.

Szpociński A.: *Politics of Historical Memory*, - referat; międzynarodowa konferencja: „The Politics of Culture”, Instytut Socjologii UW, Warszawa, 9-10 kwietnia.

Szpociński A.: *Stare i nowe strategie legitymizacyjne*, - referat; konferencja: „Teoretyczne problemy wiedzy historycznej”, Polskie Towarzystwo Historyczne, Mądralin, 22-24 września.

Szpociński A.: *Pamięć przeszłości a formy przekazu*, - referat; konferencja: „Pałace pamięci - ars memoria w dobie internetu”, Koło Filozofii Włoskiej UW, Warszawa, 19 listopada.

Szpociński A.: *Kultura w PRL*, - referat; konferencja: „Jednostka i społeczeństwo wobec doświadczenia komunizmu. Przeszłość i teraźniejszość”, Katedra Historii Współczesnej i Ruchów Społecznych Instytutu Politologii KUL, Katedra Dziejów Totalitaryzmu Instytutu Historii KUL, Lublin, 2-3 grudnia.

Szymoniczek J.: *Od Północnej Afryki po Przylądek Północny: niemieckie groby i cmentarze wojenne z okresu drugiej wojny światowej*, - referat; konferencja: „Współczesny wymiar stosunków narodowościowych w Europie”, Instytut Politologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Zielona Góra, 25 maja.

Szymoniczek J.: *Niemieckie groby wojenne w Polsce*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Sąsiedztwo i pogranicze. Od konfliktu w przeszłości do współpracy w przyszłości”, Katedra Historii Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 19-20 października.

Szymoniczek J.: *Działalność Polskiego Czerwonego Krzyża na Śląsku w latach 1945-1947: powroty - edukacja - zdrowie - rodzina*, - referat; konferencja „Rodzina na Śląsku 1939-1947. Dezintegracja-Migracje- Codziennosc”, Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego, Opole, 21-22 października.

Ukielski P.: *Przyszłość Unii Europejskiej a polskie interesy - współpraca z Republiką Czeską*, - referat; konferencja: „Wyzwania geopolityczne we współczesnych stosunkach międzynarodowych a polskie interesy”, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków, 11 czerwca.

Ukielski P.: *Polityka zagraniczna Republiki Czeskiej po wyborach parlamentarnych w 2010 r.*, - referat; konferencja: „Nowa Europa Środkowa? Analiza polityki państw regionu i ich miejsca w UE: krajobraz po wyborach na Węgrzech, Słowacji i w Czechach”, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków, 17

listopada.

Wierzbicki M.: *Region NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska 1980-1981 „od wewnątrz” - geneza i mechanizmy funkcjonowania*, - referat; konferencja: „Solidarność od wewnątrz w latach 1980-1981”, Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 25-26 listopada.

Wierzbicki W.: *Strajk jako forma walki politycznej NSZZ „Solidarność” Ziemia Radomska w latach 1980-1981*, - referat; konferencja: „Strajki w Polsce w XX wieku”, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce, 20 kwietnia.

Wierzbicki M.: *Młodzież w Polsce w latach 1944-1956*, - referat; konferencja: „Aparat represji wobec inteligencji w Polsce w latach 1945-1956”, Instytut Dziennikarstwa Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UW, Warszawa, 24 września.

Wierzbicki M.: *Ostatni bunt młodzieży. Udział młodego pokolenia w transformacji systemu politycznego lat 1988-1990*, - referat; konferencja: „Jednostka i społeczeństwo wobec doświadczenia komunizmu. Przeszłość i terażniejszość”, Katedra Historii Współczesnej i Ruchów Społecznych Instytutu Politologii KUL, Katedra Dziejów Totalitaryzmu Instytutu Historii KUL, Lublin, 2-3 grudnia.

Wnuk-Lipiński E.: *Hipoteza skoku cywilizacyjnego 2020 - 2030*, - referat; konferencja: „Hipoteza skoku cywilizacyjnego Polski”, Małopolski Urząd Marszałkowski, Kraków, 18 czerwca.

Wnuk-Lipiński E.: *Kościół i środowiska naukowe w latach osiemdziesiątych*, - referat; konferencja: „Kościół i środowiska twórcze w czasie stanu wojennego”, Duszpasterstwo środowisk Twórczych, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 20 maja.

Wnuk-Lipiński E.: *Najważniejsze problemy społeczne Polski*, - referat; konferencja: „Rada Społeczna Episkopatu”, Episkopat Polski, Warszawa, 26 października.

Wnuk-Lipiński E.: *Miejsce Polski w UE*, - referat; konferencja: „Polska a Unia Europejska”, Klub Absolwentów KSAP, Warszawa, 10 marca.

Wnuk-Lipiński E.: *From Authoritarianism to the European Democracy*, - referat; konferencja: „Political and Social Changes in Central Europe in 1989 - 2004”, College of Europe, Warszawa, 20 marca.

Wnuk-Lipiński E.: *Polski ruch Solidarności w kontekście globalnych przemian społecznych w XX wieku*, - referat; konferencja: „XXX-lecie Solidarności”, Instytut Lecha Wałęsy, Europejskie Centrum Solidarności, Gdańsk, 30 września.

Wołek A.: *Podział władzy a siła państwa: współczesne polskie dylematy*, - referat; konferencja: „Państwo jako wyzwanie”, Kancelaria Prezydenta RP, Warszawa, 3 marca.

Wołek A.: *Prezydencja Rady UE jak test siły instytucji państwa: przykłady Czech i Polski*, - referat; konferencja: „Wyzwania geopolityczne we współczesnych stosunkach międzynarodowych a polskie interesy”, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków, 11 czerwca.

Wołek A.: *State and Free Markets after Communism*, - referat; międzynarodowa konferencja: “Free Markets in a Time of Financial Crisis: Conservative Perspectives”, Ośrodek Myśli Politycznej, Center for European Renewal, Tyniec, 14 czerwca.

Zaremba M.: *Zimno, ciepło, gorąco... Nastroje Polaków od „zimy stulecia” do lata 1980*, - referat; konferencja: „Solidarność od wewnątrz 1980-1981”, Zakład Najnowszej Historii Politycznej ISP PAN, Instytut Pamięci Narodowej, Warszawa, 25-26 listopada.

Zaremba M.: „*Pamięć i Sprawiedliwość*”, - referat; konferencja: „Bez taryfy ulgowej. Dorobek naukowy i edukacyjny Instytutu Pamięci Narodowej 2000-2010”, Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego, Instytut Pamięci Narodowej Oddział w Łodzi, Łódź, 8-10 grudnia.

Żelichowski R.: *Crises in the Brussels-Capital Region. Will Belgium survive 2011?*, - referat; międzynarodowa konferencja: „Historical Regions in the Structures of European Union”, Uniwersytet Łódzki, Opawa-Głubczyce, 22-24 września.

Żelichowski R.: *Parlament Europejski wobec outsiderów - przypadek Gibraltaru*, - referat; konferencja: „Parlament Europejski po Traktacie z Lizbony. Polska w Parlamencie Europejskim - doświadczenia i nowe wyzwania”, Zakład Europeistyki ISP PAN, Komitet Nauk Politycznych PAN, Warszawa, 21-22 października.

3. Referaty wygłoszone na konferencjach i zjazdach za granicą

Abramczuk K.: *From Constrained Information to Trust Culture*, - referat; XVII International Sociological Association World Congress of Sociology: „Sociology on the move”, Göteborg, 11-17 lipca.

Burakowski A.: *Spółeczność Polska w Rumunii w okresie komunistycznym*, - referat; konferencja: „Polska i Rumunia - związki historyczne i kulturowe - przeszłość i dzień dzisiejszy”, Związek Polaków w Rumunii, Suczawa [Rumunia], 16-18 września.

Cześnik M.: *Voting as a Habit in New Democracies - Evidence from Poland*, - referat; ECPR Joint Sessions, Münster, 22-27 marca.

Cześnik M.: *Electoral Participation - Major Problem of Polish Democracy after Twenty Years of Freedom?*, - referat; konferencja: „Twenty Years of Freedom in Central Europe”, Hungarian Academy of Sciences, Budapeszt, 25-26 listopada.

Holzer J.: *Polen zwischen Hitler und Stalin*, - referat; konferencja: “Nachbar Polen”, Volkshochschule München, Monachium, 11 października.

Holzer J.: *Some considerations about Holocaust*, - referat; konferencja: “Launch EHRI”, Institut for War, Holocaust and Genocide Studies, Bruksela, 16 listopada.

Jakóbiak W.: *Does Openness to International Financial Flows Raise Productivity Growth?*, - referat; konferencja: “Regional Financial Interlinkages and Financial Contagion Within Europe”, St. Andrews University, Szkocja, 15-17 września.

Jarosz M.: *Rok 1989. Blaski i cienie polskiej transformacji*, - referat; konferencja: „Legitymacja i protest. Niepokoje społeczne w Polsce, Niemczech (Wschodnich) oraz w innych państwach transformacyjnych po 1989 roku”, Deutsches Polen-Institut Darmstadt, Instytut Studiów Politycznych PAN, Berlin, 23-24 września.

Jarząbek W.: *Zur polnischen KSZE Strategie zwischen Belgrad und Madrid*, - referat; konferencja: “Der KSZE Prozess: Internationale Politik und gesellschaftliche Transformation”, Institut für Zeitgeschichte, Monachium, 25 października.

Jarząbek W.: *International Repercussions of the Polish Crisis*, - referat; konferencja: “On the Path to Reunification West and East Germany in their Alliances from 1979 to 1990”, Militargeschichte Forschung Amt, Poczdam, 22-24 września.

Kamiński A.Z.: *Ewolucja stosunków polsko-ukraińskich w ostatnim dwudziestoleciu*, - referat; konferencja: „Stosunki polityczne między Ukrainą a Polską”, Uniwersytet w Iwano-Frankowsku, Jeremcze, 12-13 października.

Kotnarowski M.: *Measurement of distance between voters and political parties*, - referat; 6th CEU Conference in the Social Sciences, Central European University, Budapeszt, 16-18 kwiecień.

Kotnarowski M.: *Measurement of distance between voters and political parties - different approaches and their consequences*, - referat; The 3rd ECPR Graduate Conference, Dublin City University, Dublin, 30 sierpnia - 2 września.

Leszczyński A.: *Institute of National Remembrance and Polish historical Memory*, - referat; konferencja: "Democracy after Totalitarianism: Lessons from the Last 20 Years, Narodowe Stowarzyszenie Młodych Historyków Mołdowy, Soros Foundation Romania, Kiszyniów, 24-25 maja.

Markowski R., Cześniak M., Kotnarowski M.: *Context within a context: on the different impact of 'contextual factors' in national and EP elections*, - referat; The Final User Conference of the PIREDEU Design Study, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, Bruksela, 18-19 listopada.

Markowski R.: *Congruent and Incongruent Accountability Mechanisms in two Models of Democracy*, - referat; konferencja: "Elections and Representative Democracy: Representation and Accountability", CSES, Enschede, Holandia, 11-14 listopada.

Markowski R.: *Support for European Integration*, - referat; konferencja: „Globalization and Crisis: Socio-Economic Projections and Challenges”, University of National and Global Economy, Sofia, 26-27 listopada.

Materski W.: *Gruzini w Instytucie Wschodnim w Warszawie (1926-1939)*, - referat; konferencja: „Gruzini i Polacy w XIX i XX wieku”, Uniwersytet w Tbilisi, 4-5 czerwca.

Matuszewska J.: *Critique of an Open letter to the Obama Administration from Central and Eastern Europe Former leaders*, - referat; konferencja: "A New Dawn in the Nuclear Age: The New Dynamics in Nuclear Age: Disarmament and Non-Proliferation-Viewpoints, Regional Conflicts and responsibilities", CADD, Hilversum [Holandia], 3-7 września.

Matuszewska J.: *New NATO Security Concept from the Perspective of Countries in Central and eastern Europe*, - referat; NATO Expert Meeting, Conference of the European Churches, NATO Expert Group, Bruksela, 8-9 czerwca.

Motyka G.: *Ludobójstwo w czasie II wojny światowej*, - referat; konferencja: „Memory as a Battlefield in Polish - Russian - Ukrainian Triangle”, Przedstawicielstwo Fundacji Heinricha Bölla w Kijowie, redakcje periodyków: "Ukrajina Moderna" [Kijów] i "Ab Imperio" [Kazań], Kijów, 3-4 listopada.

Oseka P.: *1968 Activist's view on the Revolution*, - referat; Fourth Workshop: "Around 1968: Activism, Networks, Trajectories", University of Oxford, University of Complutense, Madryt, 17-21 marca.

Paczkowski A.: *Twenty Years "After": the Ambivalence of Settling Account with Communism*, - referat; konferencja: "Remembrance, History, and Justice", University of Maryland, Waszyngton DC, 11-12 listopada.

Pańków I.: *Żenszczyzny w strukturach władzi. Słuczaj Polszy*, - referat; konferencja: „Socjologiczskie problemy institutow władzi w usłowiach rosyjskiej transformacji”, Instytut Socjologii Rosyjskiej Akademii Nauk, Sankt-Petersburg, 28-30 października.

Persak K.: *Opening of State Security Files in Poland and its Consequences*, - referat; konferencja: "Reconstructing the Recent Past from pre-1990 State Security Files", Institute for the History of the 1956 Hungarian Revolution, Central European University, Open Society Institute, Budapeszt, 1 lutego.

Persak K.: *Polish model of dealing with the totalitarian past*, - referat; konferencja: "Historical Commissions: Comparative Perspectives", Columbia University, Nowy Jork, 12-13 marca.

Persak K.: *Confronting the totalitarian past in Poland*, - referat; II Encuentro Internacional de Centros de Memoria, Centro Documental de la Memoria Historica, Ministerio de Cultura de Espana, Salamanca, 26-28 kwietnia.

Persak K.: *Jedwabne before the court: Poland's justice and the Jedwabne massacre - court proceedings and public prosecutor's investigations, 1947-1974*, - referat; konferencja: "Holocaust in Occupied Poland - New Findings and New Interpretations", Princeton University, 29-30 października.

Stola D.: *Polish government-in-exile: Weak and coalition-based*, - referat; konferencja: "Governments-in-exile and the Jews during WWII", University of Southampton, 21-22 marca.

Stryjek T.: *Wewnętrzne uwarunkowania międzynarodowych konfliktów pamięci w trójkącie: Polska - Rosja - Ukraina*, - referat; konferencja: „Memory as a Battlefield in Polish - Russian - Ukrainian Triangle”, Przedstawicielstwo Fundacji Heinricha Bölla w Kijowie, redakcje periodyków: "Ukraina Moderna" [Kijów] i "Ab Imperio" [Kazań], Kijów, 3-4 listopada.

Ukielski P.: *Podział Czechosłowacji - ujęcie syntetyczne*, - referat; konferencja: „České slovenské a československé dějiny 20. století V.”, Historický ústav Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, Hradec Králové, 23-24 marca.

Wnuk-Lipiński E.: *Transition to Democracy in Poland*, - referat; konferencja: „Transition to Democracy in Central and Eastern Europe”, UNESCO, Paryż, 28 kwietnia.

Wonicki R.: *Thoughts on Contemporary Polish Politics*, - referat; konferencja: "Poland Today", Nanovic Institute for European Studies, Notre Dame University, USA, 11 listopada.

Wódka J.: *Union for the Mediterranean and Eastern Partnership - conflicting geopolitical interests or complementary concepts of the EU's external relations?*, - referat; konferencja: "The Mediterranean in the World System: Structures and Processes", Wydział Stosunków Międzynarodowych Middle East Technical University w Ankarze, Cypr, 20-22 maja.

EKSPERTYZY I OPINIE NAUKOWE

Spis treści

- a) Temat ekspertyzy: „Po co pamiętać razem?” *Praktyki pamięci a kultura obywatelska kobiet w gminie Stare Juchy i powiecie etckim.*
- b) Wykonawca: dr Xymena Bukowska
- c) Zleceniodawca: Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe / Collegium Civitas

- a) Temat ekspertyzy: *Na ile Rumunia może być partnerem Polski.*
- b) Wykonawca: dr Adam Burakowski
- c) Zleceniodawca: Ośrodek Myśli Politycznej

- a) Temat ekspertyzy: *Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej a budowa kapitału intelektualnego na obszarach wiejskich.*
- b) Wykonawca: dr hab. Tomasz G. Grosse
- c) Zleceniodawca: Instytut Spraw Publicznych

- a) Temat ekspertyzy: *Mediacja w Polsce.*
- b) Wykonawca: mgr Zofia Kinowska
- c) Zleceniodawca: Biuro Analiz Sejmowych

- a) Temat ekspertyzy: *Szacowane zapotrzebowanie na mieszkania chronione dla osób niepełnosprawnych w Warszawie.*
- b) Wykonawca: dr Agnieszka Kloskowska-Dudzińska
- c) Zleceniodawca: Komisja Dialogu Społecznego m. st. Warszawy ds. mieszkań chronionych
- a) Temat ekspertyzy: *Wszystko Jasne. Dostępność i jakość edukacji dla uczniów niepełnosprawnych w Warszawie.*
- b) Wykonawca: dr Agnieszka Kloskowska-Dudzińska
- c) Zleceniodawca: Fundacja Batorego
- a) Temat ekspertyzy: *Życie z niepełnosprawnością w Warszawie.*
- b) Wykonawca: dr Agnieszka Kloskowska-Dudzińska
- c) Zleceniodawca: Stowarzyszenie Rodzin i Opiekunów Osób z Zespołem Downa
- a) Temat ekspertyzy: *Niemiecka propaganda wojenna (1939-1945).*
- b) Wykonawca: prof. dr hab. Eugeniusz C. Król
- c) Zleceniodawca: Muzeum II Wojny Światowej w Gdańsku
- a) Temat ekspertyzy: *Vital Questions: The Contribution of European Social Sciences.*
- b) Wykonawca: prof. dr hab. Bogdan W. Mach [współautorstwo]
- c) Zleceniodawca: European Science Foundation
- a) Temat ekspertyzy: *Odzyskana wolność i Suwerenność. Transformacja w Polsce i w Rosji - różnice i podobieństwa.*
- b) Wykonawca: dr hab. Włodzimierz Marciniak
- c) Zleceniodawca: Polsko-Rosyjska Grupa do Spraw Trudnych
- a) Temat ekspertyzy: *Przygotowania do siedemdziesiątej rocznicy zbrodni katyńskiej.*
- b) Wykonawca: dr hab. Włodzimierz Marciniak
- c) Zleceniodawca: Kancelaria Prezydenta RP
- a) Temat ekspertyzy: *Sustainable Governance Indicators 2011.*
- b) Wykonawca: dr hab. Radosław Markowski
- c) Zleceniodawca: Bertelsmann Stiftung
- a) Temat ekspertyzy: *Ocena metodologii i rezultatów badań poprzedzających I i II turę wyborów prezydenckich w 2010 roku.*
- b) Wykonawca: dr hab. Radosław Markowski
- c) Zleceniodawca: Organizacja Firm Badania Opinii i Rynku
- a) Temat ekspertyzy: *Zawartość 67 tomów dokumentacji śledztwa katyńskiego Naczelnej Prokuratury Wojskowej Federacji Rosyjskiej.*
- b) Wykonawca: prof. dr hab. Wojciech Materski
- c) Zleceniodawca: Kancelaria Prezydenta RP
- a) Temat ekspertyzy: *Czas wojny (1941-1945). Polityka i jej skutki.*
- b) Wykonawca: prof. dr hab. Wojciech Materski
- c) Zleceniodawca: Polsko-Rosyjska Grupa do Spraw Trudnych
- a) Temat ekspertyzy: *Lata dwudzieste, lata trzydzieste. Polska i ZSRR na przełomie lat dwudziestych i trzydziestych XX wieku.*
- b) Wykonawca: prof. dr hab. Wojciech Materski
- c) Zleceniodawca: Polsko-Rosyjska Grupa do Spraw Trudnych
- a) Temat ekspertyzy: *Odpowiedzialne dziennikarstwo.*
- b) Wykonawca: dr hab. Stanisław Mocek
- c) Zleceniodawca: Instytut Spraw Publicznych

- a) Temat ekspertyzy: *Relacje polsko-ukraińskie podczas drugiej wojny światowej.*
- b) Wykonawca: dr hab. Grzegorz Motyka
- c) Zleceniodawca: Muzeum II Wojny Światowej.

- a) Temat ekspertyzy: *Recenzja podręczników ukraińskich.*
- b) Wykonawca: dr hab. Grzegorz Motyka
- c) Zleceniodawca: Polsko-Ukraińska Komisja Podręcznikowa

- a) Temat ekspertyzy: *„Odwilż”. 1956 rok - XX Zjazd. Polski Październik. Walka o autonomię.*
- b) Wykonawca: prof. dr hab. Andrzej Paczkowski
- c) Zleceniodawca: Polsko-Rosyjska Grupa do Spraw Trudnych

- a) Temat ekspertyzy: *Stan wojenny a kierownictwo ZSRR. Moskwa a „kryzys polski” lat 1980-1981.*
- b) Wykonawca: prof. dr hab. Andrzej Paczkowski
- c) Zleceniodawca: Polsko-Rosyjska Grupa do Spraw Trudnych

- a) Temat ekspertyzy: *Pamięć o zbrodniach popełnionych przez reżimy totalitarne.*
- b) Wykonawca: dr Krzysztof Persak
- c) Zleceniodawca: Komisja Europejska

- a) Temat ekspertyzy: *Opinia naukowa o scenariuszu filmowym „Pokłosie”.*
- b) Wykonawca: dr Krzysztof Persak
- c) Zleceniodawca: Apple Film Productions

- a) Temat ekspertyzy: *Co śmierć prezydenta Kaczyńskiego zmieniła w polskiej polityce?*
- b) Wykonawca: dr hab. Zbigniew Stawrowski
- c) Zleceniodawca: Klub Ekspertów „Rzeczpospolitej”

- a) Temat ekspertyzy: *Gaz tępkowy - kolejne Niderlandy? Raport.*
- b) Wykonawca: mgr Tomasz Szulc
- c) Zleceniodawca: World Trade Organization

- a) Temat ekspertyzy: *Rola Gazpromu w polityce wewnętrznej i międzynarodowej za prezydentury Władimira Putina.*
- b) Wykonawca: mgr Tomasz Szulc
- c) Zleceniodawca: Uniwersytet Wrocławski

- a) Temat ekspertyzy: *Analiza słowackiej polityki po wyborach parlamentarnych.*
- b) Wykonawca: dr Paweł Ukielski
- c) Zleceniodawca: Ośrodek Myśli Politycznej

- a) Temat ekspertyzy: *Analiza wyników wyborów w Czechach 2010.*
- b) Wykonawca: dr Paweł Ukielski
- c) Zleceniodawca: Ośrodek Myśli Politycznej

- a) Temat ekspertyzy: *Opinia ws. wniosku o uprawnienia doktorskie INS Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej w Katowicach.*
- b) Wykonawca: prof. dr hab. Edmund Wnuk-Lipiński
- c) Zleceniodawca: Centralna Komisja ds. Tytułu i Stopni Naukowych

NAGRODY i WYRÓŻNIENIA

Spis treści

.. Fiszera J.M.: Nagroda specjalna Rektora Uczelni Łazarskiego oraz dyplom uznania za wybitne osiągnięcia naukowe.

- .. Friszke A.: „Medal X-lecia Instytutu Pamięci Narodowej” za współpracę naukową.
- .. Jasiewicz K.: Nagroda Edytorska „Przeglądu Wschodniego” za stworzenie i redagowanie „Serii Wschodniej”.
- .. Leś E.: Nagroda Dziekana Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego za działalność naukową.
- .. Materski W.: „Medal X-lecia Instytutu Pamięci Narodowej” za współpracę naukową.
- .. Sowiński P.: Visegrad scholarship, stypendium na wyjazd badawczy do Budapesztu przyznane w trybie konkursu przez Visegrad Fund.

WSPÓŁPRACA NAUKOWA Z ZAGRANICĄ

Spis treści

Informacja o zakresie i wynikach współpracy

Rok 2010 był kontynuacją współpracy z zagranicą prowadzoną w ostatnich latach. Nie uległ zmianie jej charakter, kształtowany przez indywidualny udział pracowników w projektach zewnętrznych oraz osobistą aktywność w nawiązywaniu, bądź kontynuowaniu zawartych dawniej umów, bądź też kontaktów zagranicznych. Tradycyjnie już, najbardziej zaawansowane formy takich kontaktów odzwierciedlone są w sprawozdaniach Zakładu Systemów Społeczno-Politycznych, kierowanego przez prof. B.W. Macha, Zakładu Najnowszej Historii Politycznej, kierowanego przez prof. A. Friszke, Zakładu Badań nad Elitami i Zachowaniami Wyborczymi, kierowanego przez prof. E. Nalewajko, Zakładu Studiów nad Niemcami, kierowanego przez prof. P. Madajczyka, Zakładu Badań Porównawczych nad Polityką prof. R. Markowskiego oraz Pracowni Badań Organizacji Not-for-Profit prof. E. Leś, a także Zakładu Europeistyki, kierowanego przez prof. J. Fiszerę.

Poniżej główne nurty tej współpracy:

1. Prof. B.W. Mach z ISP PAN i John E. Jackson z Department of Political Science, University of Michigan w Ann Arbor, kontynuują dwa projekty: jeden z nich dotyczący badań nad przemianami struktury społecznej w Polsce i wpływu tych przemian na postawy i zachowania wyborcze oraz ewolucji polskich postaw wobec Unii Europejskiej, a także postaw wyborczych w latach 2004-2008. Ten drugi nurt realizowany jest w ramach dwuletniego grantu, otrzymanego przez Bogdana W. Macha i Johna E. Jacksona w 2009 roku z European Center for Excellence at the University of Michigan.
2. W roku sprawozdawczym zakończony został projekt „The Quality of Young Democracies”, w którym uczestniczył prof. E. Wnuk-Lipiński, dr X. Bukowska oraz prof. B.W. Mach z Zakładu Systemów Społeczno-Politycznych; w którego ramach ISP PAN współpracuje z ośmioma zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Efektem tej współpracy, trwającej od 2009 roku jest współautorstwo prof. E. Wnuk-Lipińskiego w ukazującym się właśnie anglojęzycznym tomie *Democracy Under Scrutiny: Elites, Citizens, Cultures* (Barbara Budrich Publishers, 2010).
3. Ma swoją kontynuację również badanie PARTIREP („Uczestnictwo polityczne i reprezentacja

we współczesnych demokracjach”) o międzynarodowym charakterze. Uczestniczy w nim 15 krajów, w tym, z naszej części Europy, poza Polską - Węgry i Niemcy. Projekt jest prowadzony przez konsorcjum trzech instytucji akademickich z Belgii. Całość koordynuje Vrije Universiteit Brussel. Projekt dotyczy zmian w sposobie włączania obywateli w proces podejmowania decyzji politycznych oraz w procedury i zasady organizujące demokratyczny dialog między państwem a społeczeństwem. Od strony technicznej polega na zrealizowaniu sondażu wśród członków parlamentów krajowych, a w krajach federalnych - także parlamentów regionalnych (badanie w Polsce obejmuje tylko posłów Sejmu RP). Narzędziem badawczym jest standaryzowany kwestionariusz (wypełniany przez Internet), którego jednolitą formę opracował, a następnie przetłumaczył na język polski zespół ISP PAN.

4. W kolejny etap realizacji wszedł projekt „Rules in politics under systemic change in Poland and in Russia”, koordynowany przez prof. W. Marciniaka, który jest wynikiem umowy z Instytutem Socjologii RAN. W projekcie tym, ze strony rosyjskiej, biorą udział dr Nikołaj Bucharin i prof. dr hab. Inessa Jazborowska.

5. Przedstawicielem w Radzie sieci The European Network on Contemporary History (EURHISTXX), która zrzesza 12 instytucji badawczych z 10 państw i koordynowany jest przez Institut d’histoire du temps présent (CNRS), jest nadal prof. D. Stola. Ponieważ nie jest to projekt badawczy, ale sieć instytucji, służąca wymianie informacji naukowej, znaczenie dla środowiska mają prowadzone tam dyskusje, podejmowane wspólne przez powstające ad hoc grupy uczonych z instytutów członkowskich inicjatywy. EURHISTXX propaguje nowe rozumienie europeizacji historii współczesnej: rozwijanie wspólnych perspektyw i podejść do dziejów najnowszych ponad narracjami narodowej wyjątkowości, w szczególności likwidację skutków podziału historiografii w czasach zimnej wojny w przeciwieństwie do tworzenia teleologicznej wizji historii Europy czy powielania schematów historii narodowej na poziomie UE.

6. W roku sprawozdawczym Zakład Europeistyki ISP PAN zakończył negocjacje z licznymi partnerami, którzy przystąpili do wspólnego projektu pod tytułem: „Europejska Polityka Sąsiedztwa - cele, dotychczasowe doświadczenia i efekty oraz perspektywy, dla uwzględnienia jej wymiaru wschodniego, południowego i północnego”. Obecnie Zakład oczekuje decyzji sprawie złożonego grantu, który posłuży realizacji tego projektu.

7. Prof. R. Żelichowski zakończył prace nad wspólną publikacją polsko-holenderską na temat związków pomiędzy tymi krajami w XX wieku, z zespołem składającym się z prof. Duco Hellemey z Uniwersytetu w Utrechcie i Verta van der Zwanem z holenderskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Publikacja ta, zamierzona z okazji 90-lecia polsko-holenderskich stosunków dyplomatycznych, ukaże się z opóźnieniem w 2011 roku. W projekcie ze strony ISP PAN udział wzięli: dr W. Jarząbek, prof. H. Szlajfer i prof. R. Żelichowski.

Poniżej zamieszczamy szczegółowy wykaz form międzynarodowej współpracy zagranicznej pracowników naukowych ISP w rozbiciu na instytucje i wymianę osobową.

1. Wykaz instytucji, z którymi ISP PAN współpracuje w oparciu o umowy

1. Centre National de la Recherche Scientifique;
2. Rosyjska Akademia Nauk (2 projekty);
3. European Council Political Research;
4. Oxford University;
5. Litewska Akademia Nauk;
6. Uniwersytet im. Jurija Fedkowicza w Czerniowcach;
7. Vrije Universiteit w Brukseli.

2. Zagraniczne instytucje naukowe, z którymi placówka współpracuje w sposób ciągły bez zawartego porozumienia

1. Stellenbosch University (RPA);
2. National Security Archives (USA);
3. Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (RFN);
4. Johns Hopkins University (USA);
5. Uniwersytet w Trydencie (Europejskie Centrum Badań nad Spółdzielczością i Przedsiębiorstwami Spółdzielczymi) (Włochy);
6. European Science Foundation (porozumienie na szczeblu PAN);
7. Max Planck Institut w Getyndze (RFN).

3. Wyjazdy badawcze, szkoleniowe i inne pracowników Instytutu

1. Bajda P.: Wyjazd badawczy połączony z promocją książki *Elity polityczne na Słowacji. Kręta droga do nowoczesnego państwa*, Bratysława, Brno, 24-29 listopada.

2. Burakowski A.: Pobyt badawczy w związku z pracami dot. rozprawy habilitacyjnej, Sofia, 18-26 września.
3. Ciepielewska A.: Uczestniczka Drugiej Międzynarodowej Szkoły Letniej Międzynarodowej Sieci Badawczej EMES, Roskilde, Dania, 1-4 lipca.
4. Dzienkiewicz A.: Pobyt badawczy, którego celem jest badanie działalności Stowarzyszenia „Memoriał” w Rosji i archiwizowanie informacji dotyczących „Memoriału”, Moskwa, 10-22 października.
5. Holzer J.: kwerenda biblioteczna do publikacji *Europa zimnej wojny*, Berlin 1-31 lipca.
6. Jasiewicz K.: 1) Kwerendy archiwalne w Archiwum Specjalnym Litwy nt.: „Kresy wschodnie: „Represje okupantów oraz postawy ludności polskiej i litewskiej 1939-1953”, Wilno, 10-14 kwietnia, 2) Kwerendy archiwalne, Moskwa, 11 maja - 11 czerwca.
7. Jarząbek W.: Kwerenda archiwalna nt.: „W tyglu pokoleń - rok 1968 i jego wpływ na stosunki polsko-niemieckie”, Berlin, 13-28 września.
8. Leszczyński A.: Kwerenda biblioteczna w Bibliotece Kongresu w Waszyngtonie, 6-27 kwietnia.
9. Mach B.W.: Udział w plenarnym posiedzeniu stałego Komitetu ds. Nauk Społecznych Europejskiej Fundacji Nauki (SCSS ESF), Bruksela, 14-17 kwietnia.
10. Markowski R.: (*European cooperation in the field of scientific and technical research*) - jako zgłoszony przez stronę polską członek Komitetu Zrządzającego Action IS0806 pt. „The True European Voter” byłem zaproszony do wzięcia udziału w następujących spotkaniach: a) 2-6 czerwca - spotkanie robocze w Kopriwsticy (Bułgaria), b) 21-26 września - study visit, Madryt, c) 15-17 października - Lizbona.
11. Markowski R.: Pobyt w Wielkiej Brytanii związany z realizacją projektu badawczego: „Media and Democracy in Central and Eastern Europe” (2009-2013), St. Anthony’s Colege, Department of Politics and IR, Oxford University.
12. Nowik G.: Kwerenda w Litewskim Centralnym Archiwum Państwowym nt.: „Kresy Wschodnie: Represje okupantów oraz postawy ludności polskiej i litewskiej 1939-1953”, Wilno, 5-10 grudnia.
13. Rokicki P.: 1) Kwerenda w wileńskich archiwach oraz badania terenowe w rejonie wileńskim i małackim, ukierunkowane na pozyskanie materiałów dotyczących zbrodni wojennych w Głinciszkach i Dubinkach w czerwcu 1944 r., Wilno, 18-25 czerwca. 2) Kwerendy archiwalne nt.: „Relacje polsko-litewskie w latach 1939-1945”, Moskwa, 10-22 października, 3) Kwerenda w Litewskim Centralnym Archiwum Państwowym nt.: „Kresy Wschodnie: Represje okupantów oraz postawy ludności polskiej i litewskiej 1939-1953”, Wilno, 5-10 grudnia.
14. Sadowski I.: Seminarium badawcze: “Making Equality Count: Irish and International Approaches to Measuring Equality and Discrimination”, Economic and Social Research Institute, The UCD Geary Institute, The Central Statistics Office Ireland, Dublin, 23 czerwca.
15. Szymoniczek J.: Kwerendy archiwalne nt: „Niemieckie groby wojenne w Polsce”: 1) w Archiwum Państwowym w Koblencji, 31 stycznia - 13 lutego, 2) we Fryburgu, 4-12 września.
16. Wódka J.: Wyjazd w ramach prac przygotowawczych do złożenia wniosku w ramach 7. Programu Badawczego Komisji Europejskiej, Stambuł, 20-23 września.
17. Żelichowski R.: Wyjazd badawczy dot. publikacji „The Netherlands and Poland: Historical

Background and/of Contemporary Developments”, Haga, 29 kwietnia - 4 maja.

4. Goście i stażyści zagraniczni w Instytucie

1. Jazborowska Inessa S., Instytut Socjologii Rosyjskiej Akademii Nauk, 16-29 maja 2010 r.
2. Bucharin Nikołaj I., Instytut Ekonomii Rosyjskiej Akademii Nauk, 16-29 maja 2010 r.;
3. Łykoszyna Larysa, Instytut Informacji Naukowej Nauk Społecznych RAN, 17-27 maja 2010 r.

5. Udział w międzynarodowych programach naukowych

1. Cześniak M.: “Manifesto Research on Political Representation”, Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung.
2. Kłosowska-Dudzińska A.: PARTIREP „Uczestnictwo polityczne i reprezentacja we współczesnych demokracjach”. Vrije Universiteit w Brukseli.
3. Kotnarowski M.: COST Action IS0806: „The True European Voter: A Strategy For Analysing the Prospects of European Electoral Democracy That Includes the West, the South and the East of the Continent”, European Cooperation in Science and Technology.
4. Mach B.W.: “Social Structure, Political Attitudes and Elections in Poland and East Central Europe”, University of Michigan, koordynator John E. Jackson, 2009-2010.
5. Markowski R.: 1) Comparative Study of Electoral Systems (CSES), kierownik polskiej części międzynarodowego porównawczego projektu zainicjowanego i koordynowanego przez ICORE i ISR/CPS, University of Michigan (1995 → do chwili obecnej). Od 1997 r. Członek Komitetu Zarządzającego CSES, 2) COST - Europejski program współpracy w dziedzinie badań naukowo-technicznych (*European cooperation in the field of scientific and technical research*). Członek Komitetu Zarządzającego; Action IS0806: The True European Voter: A Strategy for Analysing the Prospects of European Electoral Democracy that Includes the West, the South and the East of the Continent. (2009 →2012), 3) Co-chair Academic Advisory Board projektu pt. “Media and Democracy in Central and Eastern Europe” koordynowanego przez University of Oxford (2009-2013).
6. Osęka P.: “Around1968: Activism, Networks, Trajectories”, University of Oxford, 2006-2011.
7. Wnuk-Lipiński W.: “Transformation Research Initiative”, Stellenbosch Institute of Advanced Studies, koordynator Ursula van Beek, 2010-2013.

6. Najważniejsze kierunki współpracy z zagranicą

W roku sprawozdawczym pracownicy ISP PAN brali udział w międzynarodowych programach naukowych, m.in.:

Prof. R. Markowski uczestniczył w trzech projektach: 1) Comparative Study of Electoral Systems (CSES), projektu zainicjowanego i koordynowanego przez ICORE i ISR/CPS, University of Michigan, 2) COST - Europejski program współpracy w dziedzinie badań naukowo-technicznych (*European cooperation in the field of scientific and technical research*), 3. “Media and Democracy in Central and Eastern Europe” koordynowanego przez University of Oxford (2009-2013).

Prof. B.W. Mach uczestniczył w projekcie “Social Structure, Political Attitudes and Elections in Poland and East Central Europe”, University of Michigan, koordynator John E. Jackson, 2009-2010).

Mgr A. Kloskowska-Dudzińska w PARTIREP „Uczestnictwo polityczne i reprezentacja we współczesnych demokracjach” z Vrije Universiteit w Brukseli.

Mgr M. Kotnarowski w COST Action IS0806: „The True European Voter: A Strategy For Analysing the Prospects of European Electoral Democracy That Includes the West, the South and the East of the Continent”, European Cooperation in Science and Technology).

Dr P. Osęka uczestniczy w projekcie Uniwersytetu w Oksfordzie (“Around 1968: Activism, Networks, Trajectories”, University of Oxford, 2006-2011), a prof. zw. dr hab. Edmund Wnuk-Lipiński bierze udział w projekcie: “Transformation Research Initiative”, Stellenbosch Institute of Advanced Studies, koordynator Ursula van Beek, 2010-2013.

7. Pracownicy ISP PAN w zagranicznych organizacjach naukowych

Prof. B.W. Mach jest reprezentantem Polskiej Akademii Nauk w Standing Committee for Social Sciences działającym w ramach Europejskiej Fundacji Nauki oraz był reprezentantem Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w European Collaborative Research Projects koordynowanych przez Europejską Fundację Nauki. Reprezentuje także Ministerstwo w Grupie Roboczej European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) zajmującej się europejską infrastrukturą w naukach społecznych i humanistycznych.

Prof. R. Markowski jest członkiem Komitetu Zarządzającego COST - (*European cooperation in the field of scientific and technical research*), członkiem Komitetu Zarządzającego; Action IS0806: The True European Voter: A Strategy for Analysing the Prospects of European Electoral Democracy that Includes the West, the South and the East of the Continent do 2009 r. oraz Co-chair Academic Advisory Board projektu pt. “Media and Democracy in Central and Eastern Europe” koordynowanego przez University of Oxford (2009-2013).

Prof. D. Stola jest przedstawicielem ISP PAN w Radzie sieci „The European Network on Contemporary History (EURHISTXX)”, koordynowanej przez Institut d’histoire du temps présent (CNRS).

Ocena merytoryczna i wnioski

W 2010 roku współpraca międzynarodowa ISP PAN, zarówno co do części merytorycznej, jak i organizacyjnej, nie uległa zasadniczej zmianie. Kierunki, zasięg i formy tej współpracy określały indywidualne kontakty pracowników naukowych i ich udział w projektach badawczych, uczestnictwa w konferencjach, panelach czy workshopach. Projekt grantu Zakładu Europeistyki „Unia Europejska wobec Europy Wschodniej i rola Polski w kształtowaniu polityki wschodniej Unii Europejskiej w XXI wieku”, wzbudził zainteresowanie wśród partnerów z kilku krajów. Pozyskanie funduszu na realizację tego grantu w istotny sposób zintensyfikowałoby współpracę zagraniczną ISP PAN.

Kryzys ekonomiczny nie wpłynął znacząco na kontynuowane projekty badawcze, ale miał wpływ na plany naukowe w roku sprawozdawczym. Podejmowana współpraca jest adekwatna do

projektów realizowanych w Instytucie, w znacznym stopniu koncentrującym swój wysiłek badawczy na skutkach transformacji społecznej i politycznej Polski, a także krajów ościennych.

INNE FORMY AKTYWNOŚCI MERYTORYCZNEJ PRACOWNIKÓW ISP PAN

Spis treści

Wykłady, odczyty i inne prace w kraju i za granicą (nie związane z wyjazdami na konferencje)

Ciepielewska A.: *The Role of Social Enterprises in Fulfilling The Basic Family Functions in Poland During The Time of Transition. A Case of Early Childhood Education and Care Services*, - referat; 2nd EMES International Ph.D. Summer School, EMES European Research Network, Roskilde University, Denmark, 1-4 lipca.

Holzer J.: Warsztaty historyczne, 4 godz.

Jarząbek W.: Uczestnik projektu "Unity amidst variety? Intellectual foundations and requirements for enlarge Europe", Fundacja Volkswagena, NIH, Warszawa, 17-19 czerwca.

Jasiewicz K.: Prowadzenie Ogólnopolskiego Społecznego Seminarium Doktorskiego poświęconego Kresom Wschodnim II RP i imperium sowieckiemu 1917-1991 [pod auspicjami ISP PAN, Ośrodka KARTA i Domu Spotkań z Historią].

Król E.C.: 1) Organizator wystawy „W obiektywie wroga. Niemieccy reporterzy w okupowanej Warszawie (1939-1945)”, ISP PAN, Collegium Civitas, Dom Spotkań z Historią, Bildarchiv der Stiftung Preußischen Kulturbesitz Berlin, Bundesarchiv Koblenz, 2) Udział w pracach jury konkursowego o nagrodę Ambasadora RP w Berlinie na najlepszą pracę doktorską, magisterską i licencjacką w języku niemieckim, dotyczącą problematyki polsko-niemieckiej, Berlin, 5 listopada, 3) Udział w pracach grupy pod kierunkiem Andy Rottenberg, przygotowującej wystawę Polska-Niemcy 1000 lat sąsiedztwa w Berlinie (Muzeum Gropiusa). Przygotowywanie ekspertyz, bieżące doradztwo, 4) Udział w pracach jury konkursu Historia bliska, dla uczniów szkół średnich, organizator: Ośrodek „Karta”, finał konkursu i uroczyste podsumowanie Zamek Królewski w Warszawie, 31 maja, 5) Organizacja i prowadzenie wykładu Philippa Boeselagera (uczestnika zamachu na Adolfa Hitlera) „Chcieliśmy zabić Hitlera”, Collegium Civitas, Fundacja Konrada Adenauera, 13 maja, 6) Wykład i dyskusja: „Nieznane aspekty genezy II wojny światowej”, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łomży, (3 godz.), 11 czerwca, 7) Wykład na Uniwersytecie Trzeciego Wieku w Józefowie k. Warszawy: „Relacje polsko-niemieckie w okresie

międzywojennym”, 17 lutego, **8)** Wykłady i prowadzenie debaty na zaproszenie Europejskiego Forum Właścicielek Firm, a) na temat rocznicy powstania NSZZ Solidarność, wraz z pokazem filmu, dwór Wilkowice, (3 godz.), 14 sierpnia, b) na temat obecności II wojny światowej w świadomości Polaków, wraz z pokazem filmu, pałac Lubomirskich w Warszawie, (3 godz.), 16 października, **9)** Zainicjowanie, opracowanie koncepcji i prowadzenie cyklu „Przez kino do historii” we współpracy z Domem Spotkań z Historią i Collegium Civitas, **10)** Wieczór specjalny w Domu Spotkań z Historią w ramach obchodów rocznicy odkrycia w kwietniu 1943 r. grobów katyńskich, pokaz niemieckich i stalinowskich filmów dokumentalnych.

Materski W.: **1)** *Dokumenty archiwalne w sprawie Katynia*, „Telemost Warszawa-Moskwa”, RIA Nowosti, Warszawa - Moskwa, 6 czerwca, **2)** „Polska - Rosja 1918 - 1945” - wykład; Kolegium Stosunków Międzynarodowych PISM, 8 godz. **3)** „Martyrologia obywateli RP na Wschodzie po 17.IX.1939 r.” - wykład; Dom Spotkań z Historią, (6 godz.) **4)** „ Stosunki polsko-rosyjskie. Historyczne stereotypy” - wykład; Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, **5)** Recenzent dwunastu wniosków o finansowanie projektu badawczego, MNiSW.

Nalewajko E.: Wykład publiczny dla doktorantów Collegium Civitas: *Mity w polityce: teoria i rzeczywistość*.

Nowik G.: **1)** *Generał bryg. Józef Marian Smoleński*, - odczyt; konferencja promocyjna książki *Ósmy ułan „Beliny”...*, Muzeum Zamku w Malborku, 30 maja, **2)** *Bitwa Warszawska - decydujące starcie w wojnie z bolszewicką Rosją*, - odczyt podczas uroczystości Starostwa Powiatowego w Wyszakowie, 8 sierpnia, **3)** *Zwycięska Bitwa Warszawska*, - odczyt podczas promocji książki M. Wolskiego: *Jedna przegrana bitwa*, Narodowe Centrum Kultury, Dom Spotkań z Historią, Warszawa, 12 sierpnia, **4)** *Filmy dokumentalne o wojnie 1920 r.*, - wstęp i komentarz historyczny do filmów: *Wojna bolszewicka 1919-1920* i *Cud nad Wisłą*, Warszawa, 14 sierpnia, **5)** *Od „Rewolucji” do „Enigmy” - kryptografia polska 1919-1939*, - odczyt; konferencja promocyjna książki *„Rozszyfrowano Rewolucję”...*, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz, 22 listopada, **6)** *Nieznany obraz wojny 1920 r.*, - odczyt; konferencja promocyjna książki *„Rozszyfrowano Rewolucję”...*, Instytut Historii Uniwersytetu Wrocławskiego, 25 listopada, **7)** *W 75-lecie śmierci Józefa Piłsudskiego* [z Rafałem Chabielskim], - scenariusz wystawy, **8)** *Wojna Światów 1920*, - komisarz i współautor scenariusza wystawy, **9)** Konsultacja historyczna filmu

dokumentalno-fabularnego: *Człowiek, który zatrzymał Rosję*, [o Janie Kowalewskim] - dla zespołu „Autograf” TVP, 9) Konsultacja historyczna filmu dokumentalno-fabularnego: *Oni szli szarymi szeregami*, - dla Fundacji Filmowej Polskiego Państwa Podziemnego, 10) Konsultacja historyczna fragmentu filmu dokumentalno-fabularnego: *Bitwa Warszawska 1920*, reż. J. Hoffman.

Olszewski P.: *Western Balkans in the EU policy* - wykład; Beykent Univeristy, Stambuł, 6 godz.

Osęka P.: *Kształtowanie się granic Polski 1918 - 1921* - wykład, Instytut Pamięci Narodowej.

Pańków I.: Organizacja i kierowanie UTW II Wieku w Collegium Civitas.

Persak K.: 1) Prowadzenie dyskusji panelowej pt. „Badania, ekshumacje - czy wiemy już wszystko o zbrodni katyńskiej?” podczas przeglądu filmów dokumentalnych „Echa Katynia”, 16 kwietnia, 2) Wykład pt. „Milestones of Poland’s History after the World War Two”, University of Ottawa, 3) Udział w dyskusji panelowej nad książką Andrzeja Friszke: „Anatomia buntu”, Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, 14 kwietnia.

Szpociński A.: Członek jury nagrody za najlepszy doktorat w dziedzinie nauk o kulturze Narodowego Centrum Kultury.

Ukielski P.: Konwersatorium poświęcone współczesnej polityce historycznej, Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń [2 godz.].

Udział pracowników w redagowaniu czasopism

Cześniak M.: Członek zespołu recenzentów „Studiów Socjologicznych”.

Fiszer J.M.: 1) Redaktor naczelny kwartalnika „Myśl Ekonomiczna i Polityczna”, 2) Członek rady programowej kwartalnika „Przegląd Politologiczny”, 3) Członek kolegium redakcyjnego „Rocznika Politologicznego”, 4) Członek rady redakcyjnej „Zeszytów Niemcoznawczych”, 5) Członek Rady Naukowej Wydawnictwa Adam Marszałek, 6) Członek Rady Naukowej „Belarusian Journal of Political Studies”.

Jakóbiak W.: Członek komitetu redakcyjnego: „Współczesna Ekonomia. Contemporary Economics”.

Jarosz M.: Członek rady programowej rocznika „Suicydologia”.

Jarząbek W.: Sekretarz redakcji „Rocznika Polsko-Niemieckiego”.

Holzer J.: Redaktor naczelny „Rocznika Polsko-Niemieckiego”.

Kotnarowski M.: Członek komitetu redakcyjnego „Stan Rzeczy” [IS UW].

Kozarzewski P.: Członek komitetu redakcyjnego „The Romanian Economic Journal” [Rumunia].

Król E.C.: Członek komitetu redakcyjnego „Rocznika Polsko-Niemieckiego”.

Leszczyński A.: Członek redakcji „Krytyki Politycznej”.

Leś E.: Członek Kolegium Redakcyjnego i recenzent „Voluntary Sector Review”.

Mach B.W.: Członek redakcji 1) „Polish Sociological Review”, od 1990 r. 2) „Studiów Politycznych”, od 2005 r.

Marciniak W.: Członek rady redakcyjnej dwumiesięcznika „Nowa Europa Wschodnia”.

Materski W.: 1) Członek rady redakcyjnej półrocznika „Nowaja i nowiejszaja istorija”, Tbilisi, od 2007 r., 2) Członek komitetu redakcyjnego „Pro Georgia. Journal of Kartvelological Studies”, od 1993 r., 3) Członek komitetu redakcyjnego kwartalnika „Dzieje Najnowsze”, od 1996 r. 4) Członek redakcji rocznika „Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej”, od 1984 r. 5) Członek kolegium redakcyjnego „Europa Orientalis. Studia z Dziejów Europy Wschodniej i Państw Bałtyckich”, UMK Toruń, od 2009 r.

Markowski R.: 1) Anonimowy recenzent (*Peer Reviewer*): a) International Review of Political Science, b) European Journal of Political Research, c) British Journal of Political Science, d) Party Politics, e) Democratization, f) Comparative Political Studies, g) Electoral Studies, h) Studia Polityczne, i) Studia Socjologiczne, k) Czech Sociological Review, 2) Członek rad redakcyjnych: a) European Journal of Political Research, b) European Union Politics, c) Perspectives on European Politics and Society, d) Central European Political Science Review, e) Bliski Wschód, f) *Journal of Political Science Education*, g) Journal for European Studies.

Mocek S.: 1) Członek redakcji platformy internetowej „Global Media Journal”, od 2010 r., 2) Redaktor naczelny pisma „Zoon politikon. O animacji życia publicznego”.

Motyka G.: 1) Członek rady naukowej „Ukrajina Moderna”, Kijów, od 2008 r., 2) Członek Polsko-ukraińskiej Komisji Podręcznikowej, od 2003 r.

Nalewajko E.: Członek komitetu redakcyjnego „Studiów Politycznych”.

Nogal A.: Członek zespołu redakcyjnego „Civitas. Studia z Filozofii Polityki”.

Paczkowski A.: 1) Członek komitetu redakcyjnego „Journal of Cold War Studies”, Cambridge (Mass.) Harvard University, od 2000 r., 2) Członek komitetu redakcyjnego „Journal for Intelligence. Propaganda and Security Studies” Karl-Franzens Universität, Graz, od 2007 r., 3) Członek komitetu redakcyjnego „Cold War History”, London School of Economics, od 2000 r.

Popieliński P.: Sekretarz „Rocznika Polsko-Niemieckiego”.

Roszkowski W.: Redaktor naczelny „Studiów Politycznych”.

Siwek A.: 1) Sekretarz redakcji „Civitas. Studia z Filozofii Polityki”, 2) Członek zespołu redakcyjnego rocznika „Zoon Politicon”.

Ślōdkowska I.: Członek rady redakcyjnej miesięcznika „Więź”.

Stawrowski Z.: Członek kolegium redakcyjnego „Ethos”. Kwartalnik Instytutu Jana Pawła II -KUL i Fundacji Jana Pawła II - Rzym.

Stola D.: Członek rady redakcyjnej „Biuletynu Migracyjnego”, od 2007 r.

Szpociński A.: Członek Rady Naukowej „Kultury Współczesnej”.

Szymoniczek J.: Członek redakcji „Rocznika Polsko-Niemieckiego”.

Ukielski P.: Członek redakcji „Studiów Politycznych”.

Wnuk-Lipiński E.: Członek komitetu redakcyjnego „Studiów Politycznych”.

Wonicki R.: Członek komitetu redakcyjnego: „Civitas. Studia z Filozofii Polityki”.

Członkostwo organizacji i rad naukowych w kraju i za granicą

Czeźnik M.: Członek Zespołu Konsultacyjnego ds. Badań Społecznych przy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (od 2005 r.).

Fiszer J.M.: 1) Wiceprzewodniczący Komitetu Nauk Politycznych PAN, 2) Wiceprzewodniczący i sekretarz Rady Naukowej ISP PAN, 3) Członek Senatu Uczelni Łazarskiego, 4) Członek Komitetu Narodowego ds. Współpracy z Międzynarodowym Stowarzyszeniem nauk Politycznych (IPSA)

Holzer J.: Członek: 1) European Academy of Sciences and Arts, Salzburg, od 1994 r., 2) Polsko-Niemiecka Komisja Podręcznikowa, Warszawa-Berlin, od 1990 r. 3) Towarzystwo Naukowe Warszawskie.

Jarosz M.: Polskie Towarzystwo Suicydologiczne, wiceprzewodnicząca od 2005 r.

Jasiewicz K.: 1) Członek Rady Naukowej Indeksu Represjonowanych Ośrodka KARTA, 2) Członek Rady Naukowej Muzeum Wirtualnego Kresy - Syberia.

Kamiński A.Z.: 1) Wiceprzewodniczący Rady Fundacji Pro Publico Bono, 2) Członek Rady Fundacji Ius et Lex, 3) Członek Rady Centrum Monitoringu Wolności Mediów przy SDP, 4) Ekspert ds. wizerunku administracji publicznej, 5) Ekspert strony organizacji samorządowych Zespołu ds. reformy systemu samorządowego przy Prezydencie RP.

Leszczyński A.: Członek jury konkursu prac licencjackich i magisterskich Polskiej Akcji Humanitarnej.

Mach B.W.: 1) Reprezentant PAN w Europejskiej Fundacji Nauki - Standing Committee for the Social Sciences, Bruksela-Strasbourg, od 2005 r. 2) Reprezentant PAN i MNiSW w Europejskiej Fundacji Nauki - Managing Committee of European Collaborative Research Projects, Bruksela, od 2006 r., 3) Reprezentant MNiSW w European Strategy Forum on Research Infrastructure (Social Sciences and Humanities Thematic Working Group), Bruksela, od 2009 r., 4) Członek Rady Naukowej CBOS.

Madajczyk P.: 1) Członek rady naukowej „Fundacji *Ucieczka, wypędzenie, pojednanie*”,

Marciniak W.: 1) Członek Rady Wydziału Studiów Politycznych WSB-NLU, 2) Członek Narodowej Rady Rozwoju przy Prezydencie RP, 3) Członek Polsko-Rosyjskiej Grupy do Spraw Trudnych, 4) Członek Polsko-Rosyjskiego Forum Dialogu Obywatelskiego.

Markowski R.: 1) Członek Komitetu Ekspertów Programu „Lider” NCBiR (Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (od 2009 roku), 2) Członek Rady Naukowej CBOS (Centrum Badania Opinii Społecznej), 3) Wiceprzewodniczący Komitetu Zarządzającego projektu „Media and Democracy in Central and Eastern Europe” koordynowanego przez University of Oxford (2009-2013), 4) Członek Komitetu Wykonawczego European Political Science Network (epsNet) od 2005 r., 5) Członek American Political Science Association, 6) Członek The European Consortium for Political Research (ECPR).

Materski W.: 1) Członek Polsko-Rosyjskiej Grupy ds. Trudnych”, 2) Członek Polsko-Rosyjskiej Komisji Historycznej PAN-RAN, 3) Członek Zespołu Doradczo-Konsultacyjnego Strategicznego Przeglądu Bezpieczeństwa Narodowego przy Prezydencie RP, 4) Członek Warszawskiego Towarzystwa Naukowego.

Mocek S.: 1) Członek Polskiego Towarzystwa Studiów Politycznych, od 1993 r. 2) Prezes Towarzystwa Edukacji Politycznej, od 2010 r.

Nogal A.: 1) Członek Polskiego Towarzystwa Studiów Politycznych, od 2000 r., 2) Członek Polskiego Towarzystwa Filozoficznego.

Paczkowski A.: 1) Członek Senatu Collegium Civitas, od 2009 r., 2) Członek Rady Europejskiego Centrum Solidarności, od 2009 r.

Roszkowski W.: 1) Członek Rady Muzeum Historii Polski, 2) Członek Rady Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, 3) Członek Rady Historycznej przy Prezesie Narodowego Banku Polskiego, 4) Członek Rady Nadzorczej „Domu Historii Europejskiej” w Brukseli, 5) Członek Rady Kolegium Europejskiego w Natolinie, 6) Członek Rady Muzeum Jana Pawła II i Prymasa Wyszyńskiego przy Świątyni Opatrzności Bożej, 7) Członek jury konkursu Książka Historyczna, 8) Członek jury konkursu im. Prof. Tomasza Strzębosza.

Stodkowska I.: Członek Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Stoła D.: 1) Rada Naukowa Ludwig Boltzmann Institute for European History and Public Spheres, Wiedeń, od 2010 r., 2) Rada Naukowa Ośrodka Badań nad Migracjami UW, od 2009 r., 3) Rada Domu Spotkań z Historią, od 2008 r., 4) Komitet Badań nad Migracjami Ludności i Polonią przy Prezydium

PAN, od 2007 r.

Wnuk-Lipiński E.: 1) Członek Komitetu Socjologii PAN - od 2007 r., 2) Przewodniczący Rady Naukowej ISP PAN.

Wonicki R.: Członek: 1) EpsNet - politologiczna organizacja europejska, 2) AIPPh - Europejskie Stowarzyszenie Profesorów Filozofii, 3) Polskie Towarzystwo Filozoficzne, 4) Komitet Główny Olimpiady Filozoficznej PTF, 5) Ośrodek badań Filozoficznych.

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA PRACOWNIKÓW ISP PAN w roku 2010

Lp.	Imię i nazwisko	Ilość godz.	Forma zajęć	Nazwa placówki nauk dydaktycznej
1.	Abramczuk K.	4	ćwiczenia	Uniwersytet Warszawski
2.	Betkiewicz W.	30	seminarium	Instytut Socjologii UW
3.	Bukowska X.	58	seminarium	Collegium Civitas
4.	Cześnik M.	150	wykłady	SWPS
		60	ćwiczenia	Uniwersytet Warszawski
5.	Codogni P.	110	konwersatoria	Collegium Civitas
6.	Fischer J.M.:	180	wykład, seminaria	Uczelnia Łazarskiego
7.	Friszke A.	4	wykład	Collegium Civitas
8.	Gładziuk J.	90	wykład	SGH
		60	wykłady	UKSW
		30	wykład	Collegium Civitas
9.	Holzer J.	80	wykłady	Collegium Civitas
10.	Jakóbiak W.	180	wykłady, seminarium	Wyższa Szkoła Finansów i Zarz
11.	Jarząbek W.	32	wykład	Collegium Civitas
12.	Kamiński A.Z.	60	wykłady	Collegium Civitas
13.	Kęska A.	120	ćwiczenia	IS UW
14.	Kloskowska-Dudzińska A.	15	wykład	
		180	ćwiczenia	SGGW
15.	Koralewicz J.	38	wykład, seminarium	Collegium Civitas
		60	seminarium	Akademia Teatralna
16.	Kozarzewski P.	105	wykład, seminarium	WSB-NLU
17.	Król E.C.	172	wykład, seminarium	Collegium Civitas
18.	Leś E.	60	wykłady	Collegium Civitas
		176	wykłady, seminaria	WDiNP UW
19.	Mach B.W.	120	wykłady, semin., konw.	Collegium Civitas
		60	wykład	Uniwersytet w Białymstoku
20.	Madajczyk P.	160	wykład, semin., konw.	WSHiP im. Łazarskiego
21.	Manterys A.	180	wykłady, seminarium	Collegium Civitas
22.	Marciniak W.	120	wykłady, seminarium	WSB-NLU
23.	Markowski R.	90	wykłady	SWPS
		24	seminarium dr	SNS IFiS PAN
24.	Mocek S.	180	wykłady, seminarium	Collegium Civitas
25.	Motyka G.	60	wykłady	Uniwersytet Jagielloński
26.	Nalawajko E.	120	wykłady	Collegium Civitas
27.	Nogal A.	210	Wykład, ćwicz., semin.	Instytut Filozofii UW
28.	Olszewski P.	186	wykłady, seminarium	Wyższa Szkoła Handlowa w Rac
		96	wykład, semin., konw.	WSHiP im. R. Łazarskiego
29.	Orzechowska D.	26	konwersatorium	Collegium Civitas
		20	konwersatorium	Wyższa Szkoła Handlowa w Rac

30.	Paczkowski A.	90	wykłady, seminarium	Collegium Civitas
31.	Pańków I.	54	wykłady, konwersatorium	Collegium Civitas
32.	Persak K.	40	wykład	Collegium Civitas
33.	Siwek A.	260	wykłady, ćwiczenia	Collegium Civitas
34.	Stawrowski Z.	210	wykłady, seminarium	UKSW
35.	Stola D.	120	wykłady	Collegium Civitas
36.	Stryjek T.	305	wykłady, ćwiczenia	KUL
37.	Szpociński A.	105	wykłady, seminaria	Collegium Civitas
38.	Szymoniczek J.	50	konwersatorium	Collegium Civitas
39.	Ukielski P.:	30	wykłady	Collegium Civitas
40.	Wnuk-Lipiński E.	60	wykłady	Collegium Civitas
		14	wykład, ćwiczenia	College of Europe
41.	Wołek A.	90	wykłady, konwersatorium	WSB-NLU
		60	wykład, konwersatorium	WSFP Ignatianum
42.	Wonicki R.	210	wykład, semin., ćwic.	Instytut Filozofii UW
43.	Zubelewicz K.	180	wykłady, ćwiczenia	Collegium Civitas
	RAZEM	5 584		

Kotnarowski M.: European Consortium for Political Research, Summer School in Methods and Techniques.

Leś E.: *The Third Sector In Post-Transition Poland*, - wykłady; Università della Valle d'Aosta, Aosta, Włochy, 10 godzin.

Markowski R.: CEU Budapeszt, 64 godz. seminarium.

DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI NAUKOWEJ

Spis treści

Podobnie jak w latach poprzednich, Biblioteka gromadzi w miarę możliwości, literaturę dotyczącą problematyki badawczej Instytutu, w tym: Europy Środkowo-Wschodniej, krajów byłego ZSRR, transformacji politycznej i gospodarczej, historii najnowszej i polityki międzynarodowej. Publikacje wpływały do Biblioteki w ramach zakupów krajowych i zagranicznych, wymiany własnej i darów.

W roku 2010 księgozbiór powiększył się o 599 tomów. Zakupiono 235 książek (w tym 188 krajowych i tylko 47 zagranicznych) na sumę 13 444,99 zł. Wymiana krajowa i zagraniczna oraz dary to 364 tomy na sumę 13 006, 34 zł (w tym wydawnictwa własne: 35 tomów na sumę 1 118,00 zł). Ogółem Biblioteka posiada 19 656 książek na sumę 492 749,05 zł.

Baza danych w systemie ISIS zawiera 16 939 opisów, co stanowi około 85% posiadanych książek. W dalszym ciągu prowadzimy selekcję księgozbioru i uzupełniamy katalog elektroniczny. W ramach selekcji księgozbioru wycofano 40 tomów na kwotę 539,05 zł.

W roku 2010 wpłynęły do Biblioteki 144 tytuły (185 tomów) czasopism krajowych i zagranicznych na sumę 42 941,78 zł, oraz 11 tytułów prasy krajowej (dzienniki, tygodniki). Na prenumeratę 80 tytułów (138 tomów) wydano kwotę 36 002,28 zł.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono skontrum czasopism. Łącznie Biblioteka posiada 6 185 tomów (około 30 000 egzemplarzy) czasopism na sumę 645 123,43 zł.

Komputerowy katalog czasopism zawiera 496 opisów, czyli wszystkie czasopisma znajdujące się w Bibliotece, i jest dostępny w sieci Instytutu.

Katalog prac doktorskich obronionych w ISP PAN zawiera 74 opisy.

Na prenumeratę czasopism zagranicznych otrzymaliśmy, jak w każdym roku, dotację z Journal Donation Project, New School for Social Research, New York. Za 34 prenumerowane czasopisma zapłaciliśmy 30% ich wartości. Niemniej współpraca jest bardzo trudna ze względu na niesolidność kontrahenta.

Wymianę publikacji prowadzimy z 46 placówkami zagranicznymi i 14 krajowymi. Wystaliśmy 129 tomów książek i 49 egzemplarzy czasopism na sumę 4 780 zł. Wymianę zagraniczną utrudniają wysokie opłaty pocztowe.

Z Biblioteki korzystają pracownicy Instytutu, doktoranci i studenci studiów podyplomowych prowadzonych przez Instytut i inne placówki oraz wielu studentów szkół państwowych i prywatnych z Warszawy i innych miast.

Wypożyczyliśmy 43 książki i 12 egzemplarzy czasopism, w tym do bibliotek krajowych - 10 egzemplarzy; z bibliotek tych wypożyczyliśmy 23 książki.

Książki zbędne i dublety przekazujemy pracownikom Instytutu i Bibliotece Uniwersytetu Rzeszowskiego, IFiS PAN i pracownikom.

Największym mankamentem w naszej działalności jest brak miejsca w magazynach. Uzyskaliśmy dodatkową powierzchnię na Politechnice Warszawskiej, dokąd przenieśliśmy część mniej wykorzystywanych książek.